

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Rijksjaarverslag 2012 xv Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Vergaderjaar 2012–2013

33 605 XV

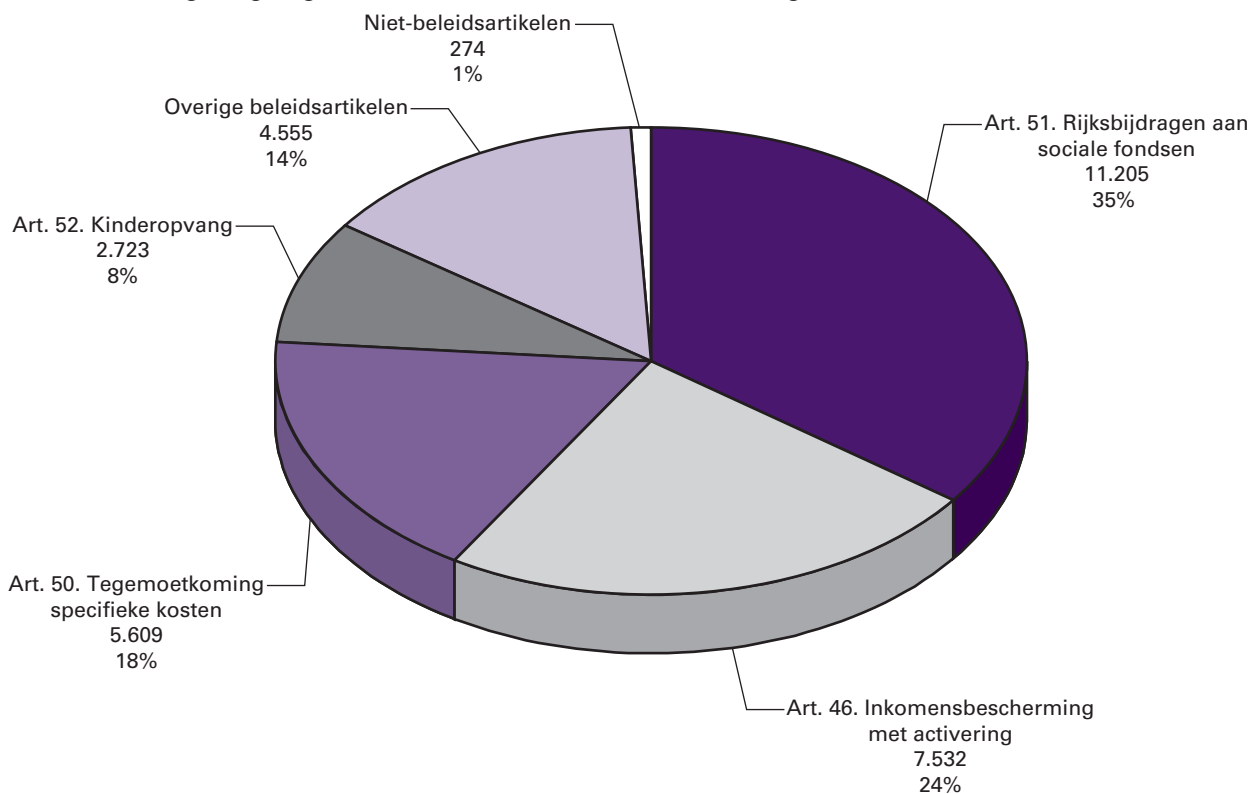
**Jaarverslag en slotwet Ministerie van Sociale
Zaken en Werkgelegenheid 2012**

Nr. 1

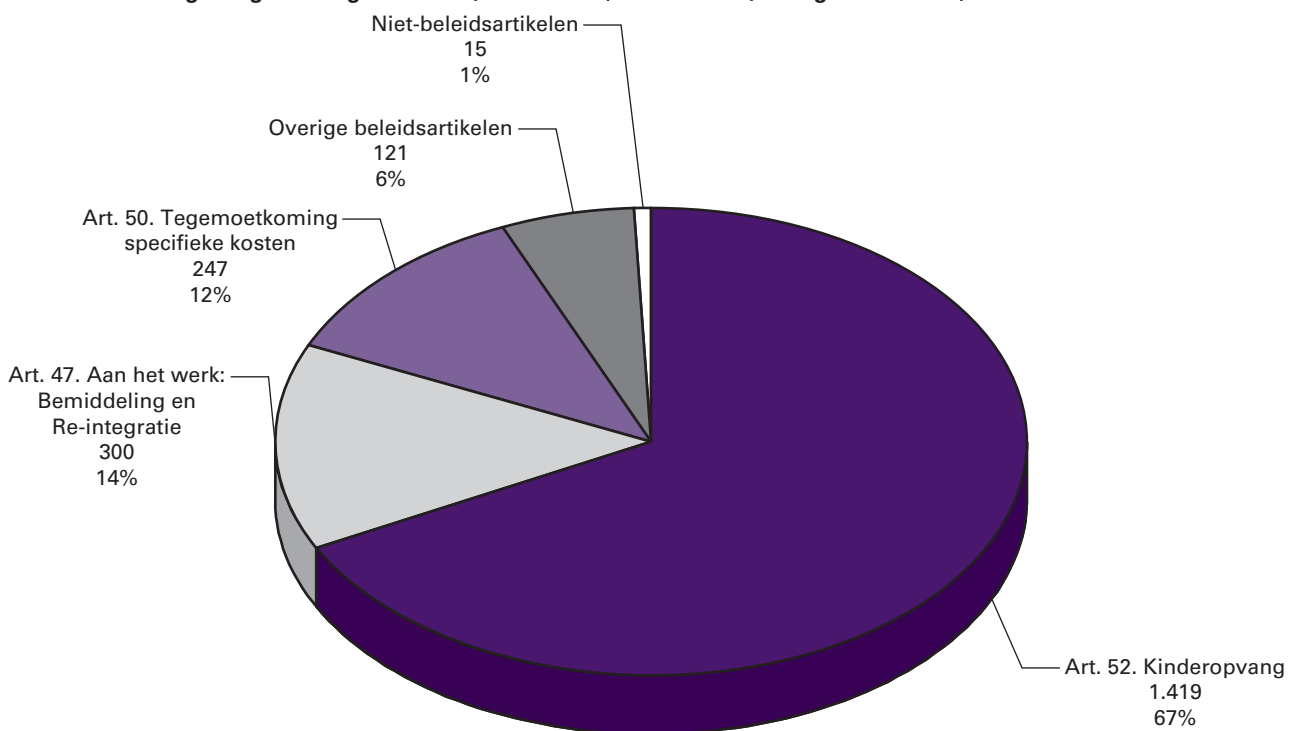
**JAARVERSLAG VAN HET MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN
WERKGELEGENHEID (XV)**

Aangeboden 15 mei 2013

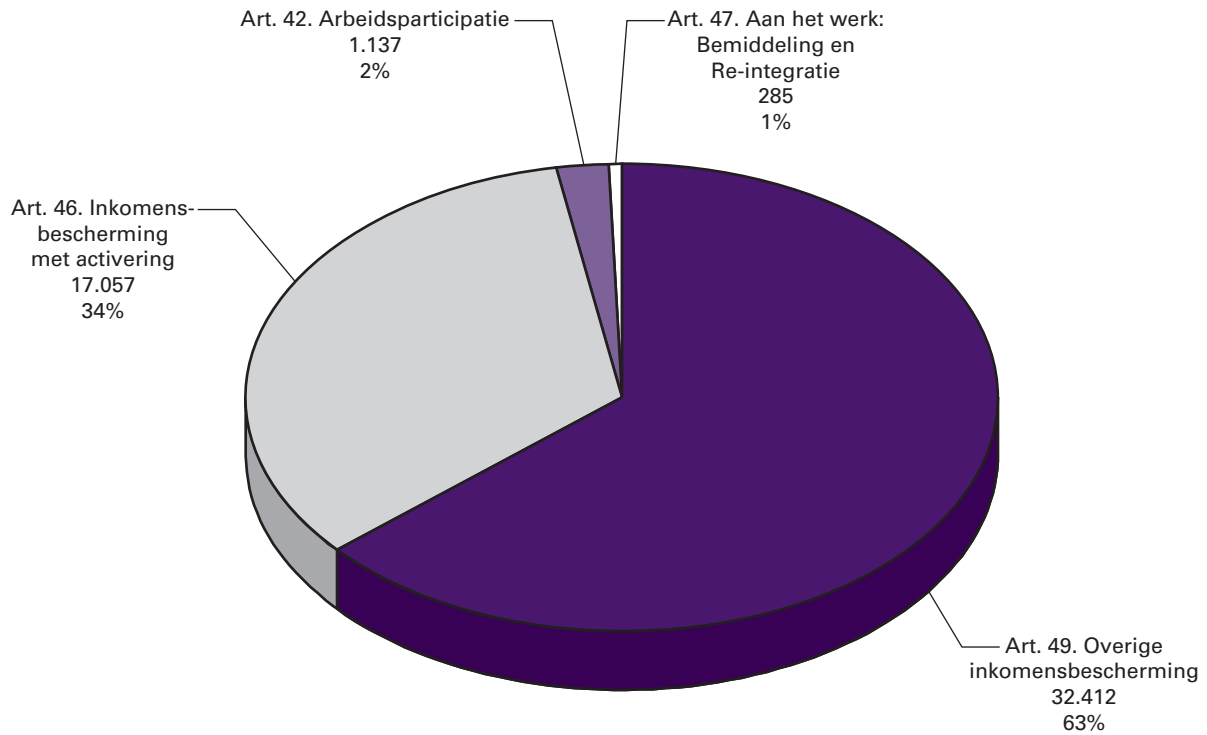
Gerealiseerde begrotingsuitgaven 2012 (€ 31.898 mln) naar artikel (bedragen x € 1 mln)

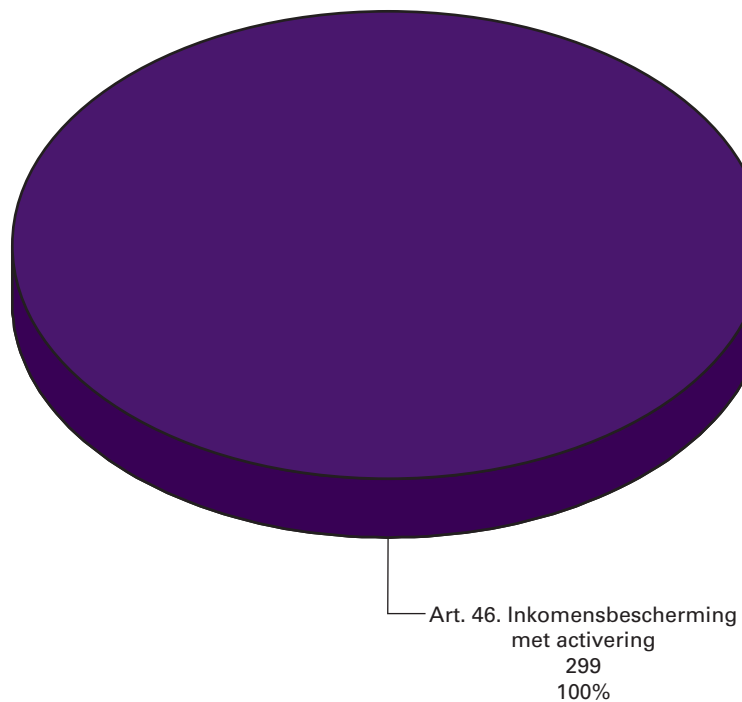
Gerealiseerde begrotingsontvangsten 2012 (€ 2.103 mln) naar artikel (bedragen x € 1 mln)

Gerealiseerde premie-uitgaven 2012 (€ 50.890 mln) naar artikel (bedragen x € 1 mln)

Gerealiseerde premieontvangsten 2012 (€ 299 mln) naar artikel (bedragen x € 1 mln)

INHOUDSOPGAVE

	blz.
A. Algemeen	5
1. Aanbieding en dechargeverlening	5
2. Leeswijzer	9
B. Beleidsverslag	11
3. Beleidsprioriteiten	11
4. Beleidsartikelen	16
Artikel 41 Inkomensbeleid	16
Artikel 42 Arbeidsparticipatie	20
Artikel 43 Arbeidsverhoudingen	26
Artikel 44 Gezond en veilig werken	34
Artikel 45 Pensioenbeleid	39
Artikel 46 Inkomensbescherming met activering	44
Artikel 47 Aan het werk: Bemiddeling en Re-integratie	62
Artikel 48 Sociale werkvoorziening	71
Artikel 49 Overige inkomensbescherming	75
Artikel 50 Tegemoetkoming specifieke kosten	84
Artikel 51 Rijksbijdragen aan sociale fondsen	90
Artikel 52 Kinderopvang	92
5. Niet-beleidsartikelen	99
Artikel 96 Apparaatsuitgaven kerndepartement	99
Artikel 97 Aflopende regelingen	101
Artikel 98 Algemeen	102
Artikel 99 Nominaal en onvoorzien	105
6. Bedrijfsvoeringsparagraaf	106
C. Jaarrekening	109
7. Verantwoordingsstaat	109
8. Saldibalans	110
9. Baten-lastendiensten	118
D. Bijlagen	133
Bijlage 1: Toezichtrelaties	133
Bijlage 2: ZBO's en RWT's	135
Bijlage 3: Afgerond evaluatie- en overig onderzoek	137
Bijlage 4: Inhuur externen	139
Bijlage 5: SZA-kader en sociale fondsen	140
Bijlage 6: Lijst van gebruikte afkortingen	146

ONDERDEEL A. ALGEMEEN

1. AANBIEDING EN DECHARGEVERLENING

AAN de voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Hierbij bied ik, mede namens de staatssecretaris, het departementale jaarverslag van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) over het jaar 2012 aan.

Onder verwijzing naar de artikelen 63 en 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verzoek ik de beide Kamers van de Staten-Generaal de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid decharge te verlenen over het in het jaar 2012 gevoerde financiële beheer.

Ten behoeve van de oordeelsvorming van de Staten-Generaal over dit verzoek tot dechargeverlening is door de Algemene Rekenkamer als externe controleur op grond van artikel 82 van de Comptabiliteitswet 2001 een rapport opgesteld. Dit rapport wordt separaat door de Algemene Rekenkamer aan de Staten-Generaal aangeboden. Het rapport bevat de bevindingen en het oordeel van de Rekenkamer met betrekking tot:

- a. het gevoerde financieel beheer en materieel beheer;
- b. de ten behoeve van dat beheer bijgehouden administraties;
- c. de financiële informatie in het jaarverslag;
- d. de betrokken saldibalans;
- e. de totstandkoming van de informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering;
- f. de in het jaarverslag opgenomen informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering.

Bij het besluit tot dechargeverlening dienen verder de volgende, wettelijk voorgeschreven, stukken te worden betrokken:

- a. het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2012;
- b. het voorstel van de slotwet dat met het onderhavige jaarverslag samenhangt;
- c. het rapport van de Algemene Rekenkamer met betrekking tot het onderzoek van de centrale administratie van 's Rijks schatkist en van het Financieel jaarverslag van het Rijk;
- d. de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer met betrekking tot de in het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2012 opgenomen rekening van uitgaven en ontvangsten van het Rijk over 2012, alsmede met betrekking tot de saldibalans van het Rijk over 2012 (de verklaring van goedkeuring, bedoeld in artikel 83, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001).

Het besluit tot dechargeverlening kan niet worden genomen, voordat de betrokken slotwet is aangenomen en voordat de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer is ontvangen.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L.F. Asscher

Dechargeverlening door de Tweede Kamer

Onder verwijzing naar artikel 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verklaart de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal dat de Tweede Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Tweede Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van artikel 64, tweede lid van de Comptabiliteitswet 2001 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, ter behandeling doorgezonden aan de voorzitter van de Eerste Kamer.

Dechargeverlening door de Eerste Kamer

Onder verwijzing naar artikel 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verklaart de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal dat de Eerste Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Eerste Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van artikel 64, derde lid van de Comptabiliteitswet 2001 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, doorgezonden aan de Minister van Financiën.

2. LEESWIJZER

2.1 Opbouw jaarverslag

Het jaarverslag van SZW bestaat uit vier onderdelen: Algemeen, Beleidsverslag, Jaarrekening en Bijlagen.

Algemeen

Het onderdeel Algemeen omvat het verzoek tot dechargeverlening en deze leeswijzer.

Beleidsverslag

Het beleidsverslag is opgebouwd uit vier onderdelen:

1. De paragraaf beleidsprioriteiten bevat een uiteenzetting op hoofdlijnen van de bereikte resultaten.
2. De beleidsartikelen verantwoorden meer in detail in hoeverre de doelstellingen van SZW zijn behaald. Tevens is hier de financiële toelichting te vinden op opmerkelijke verschillen tussen realisatie en begroting.
3. De niet-beleidsartikelen verantwoorden de financiële afwikkeling van de apparaatsuitgaven kerndepartement, de afgesloten regelingen, de algemene uitgaven die niet aan de beleidsartikelen zijn toe te rekenen, en de onvoorziene uitgaven en loon- en prijsbijstellingen.
4. De bedrijfsvoeringsparagraaf geeft informatie over de bedrijfsvoering.

Jaarrekening

De jaarrekening is opgebouwd uit drie onderdelen:

1. De verantwoordingsstaat van het ministerie van SZW.
2. De saldibalans, met de bij dit onderdeel behorende financiële toelichting.
3. De jaarverantwoording van de baten-lastendiensten van SZW: het Agentschap SZW en de Inspectie Werk en Inkomen.

Bijlagen

Het jaarverslag bevat zes bijlagen:

1. Toezichtrelaties.
2. ZBO's en RWT's.
3. Afgerond evaluatie- en overig onderzoek.
4. Inhuur externen.
5. SZA-kader en sociale fondsen.
6. Lijst van gebruikte afkortingen.

2.2 Specifieke aandachtspunten

Accountantsverklaring en accountantscontrole

De financiële informatie is opgenomen in de jaarrekening en valt onder de reikwijdte van de accountantsverklaring. Dit geldt ook voor de toelichting bij de budgettaire tabellen die in het beleidsverslag staan. De niet-financiële informatie valt niet onder de reikwijdte van de accountantsverklaring, maar is wel onderdeel van de accountantscontrole.

De premiegefinancierde sociale zekerheidsuitgaven vallen evenmin onder de reikwijdte van de accountantsverklaring maar wel onder de accountantscontrole. De zelfstandige bestuursorganen (ZBO's) leggen verantwoording af over de rechtmatigheid van de premiegefinancierde sociale zekerheidsuitgaven.

ESF-middelen

De programma-uitgaven voor ESF en EQUAL afkomstig van de Europese Commissie staan buiten begrotingsverband en zijn dus niet in de verantwoordingsstaat terug te vinden. De Tweede Kamer wordt via jaarlijkse voortgangsrapportages geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van het ESF-programma.

Gegevens oude jaren

In dit jaarverslag worden ook indicatoren en kengetallen gepresenteerd over jaren vóór 2012. Hierbij wordt uitgegaan van de meest recente informatie. Dit betekent dat deze gegevens kunnen afwijken van gegevens die in vorige jaarverslagen werden gepresenteerd.

Verantwoord Begroten

Op 20 april 2011 is de Tweede Kamer akkoord gegaan met een aanpassing van de presentatie van de Rijksbegroting onder de naam «Verantwoord Begroten»¹. De nieuwe presentatie geeft meer inzicht in de financiële informatie, de rol en verantwoordelijkheid van de minister en laat een duidelijke splitsing tussen apparaat en programma zien. De begroting 2012 was een overgangsjaar waarin de Rijksbegroting al gedeeltelijk volgens de systematiek van Verantwoord Begroten is opgesteld. Dit jaarverslag is vormgegeven conform de voorschriften van Verantwoord Begroten, voor zover deze in de begroting 2012 al waren doorgevoerd. In de begroting van SZW betrof dit in het bijzonder de splitsing tussen programma- en apparaatsuitgaven. In dit jaarverslag 2012 zijn de apparaatsuitgaven voor de jaren 2008–2011 niet meer in de budgettaire tabellen van de beleidsartikelen opgenomen, maar in artikel 96. Hierdoor wijken de uitgaven en verplichtingen voor deze jaren in de beleidsartikelen af van de uitgaven en verplichtingen zoals vermeld in het jaarverslag 2011.

Door de nieuwe indeling kunnen in sommige tabellen geen gegevens worden opgenomen voor de jaren 2011 en eerder. Daarnaast geldt dat voor indicatoren en kengetallen die niet langer in de begroting 2013 zijn opgenomen, bij de verantwoording in dit jaarverslag wordt volstaan met het opnemen van de realisatiewaarde. Dit geldt ook voor de kengetallen op het terrein van fraude en handhaving, waarvoor in de begroting 2013 nieuwe definities zijn geïntroduceerd.

Norm voor toelichting van verschillen

Bij de budgettaire tabellen in het beleidsverslag wordt het verschil tussen de budgettaire raming uit de begroting 2012 en de realisatie voor het jaar 2012 toegelicht indien de afwijking tussen raming en realisatie groter is dan vijf procent.

Groeiparagraaf

De Algemene Rekenkamer heeft bij het jaarverslag 2011 aangedrongen op het verstrekken van meer inzicht over de netto effectiviteit van re-integratie. In 2012 zijn hiertoe in 7 Nederlandse gemeenten en bij 6 UWV-vestigingen experimenten gestart voor mensen met een WWB- en WW-uitkering. De eerste kwantitatieve resultaten konden nog niet in dit jaarverslag worden opgenomen. Deze resultaten worden in het voorjaar van 2013 verwacht. De eerste integrale rapportage aan de Tweede Kamer is voorzien voor eind 2013.

¹ Tweede Kamer, 31 865, nr. 26.

ONDERDEEL B. BELEIDSVERSLAG

3. BELEIDSPRIORITEITEN

3.1 Inleiding

Nederland begon het jaar 2012 met een recessie. Na de geringe economische groei in de eerste twee kwartalen heeft de economie zich in 2012 niet verder weten te herstellen. Sinds eind 2012 bevindt Nederland zich na twee kwartalen krimp formeel opnieuw in een recessie. Over geheel 2012 is dan ook sprake van een krimp van het bbp van 0,9%. Dit ondanks dat de eurocrisis en de financiële markten in de tweede helft van 2012 in rustiger vaarwater zijn terechtgekomen. Deze krimp betreft een significante aanpassing ten opzichte van de raming van het CPB. Bij de opstelling van de begroting voor 2012 werd nog geanticipeerd op economische groei in de tweede helft van 2011 en voortzetting van deze groei in 2012 (1%).

3.2 Arbeidsmarkt in 2012

De stijging van de seizoensgecorrigeerde werkloosheid die in de tweede helft van 2011 begon, heeft zich in 2012 voortgezet. Sinds december 2011 is de werkloosheid volgens het CBS met 115.000 personen gestegen waardoor deze in december 2012 uitkomt op 571.000 personen (7,2%; nationale definitie, seizoengecorrigeerd). In vergelijking met andere Europese landen doet Nederland het – zowel op de werkloosheid in het algemeen als op de jeugdwerkloosheid specifiek – nog steeds relatief goed. De werkloosheid bedraagt ongeveer de helft van het Europees gemiddelde. Alleen Oostenrijk, Luxemburg en Duitsland doen het beter.

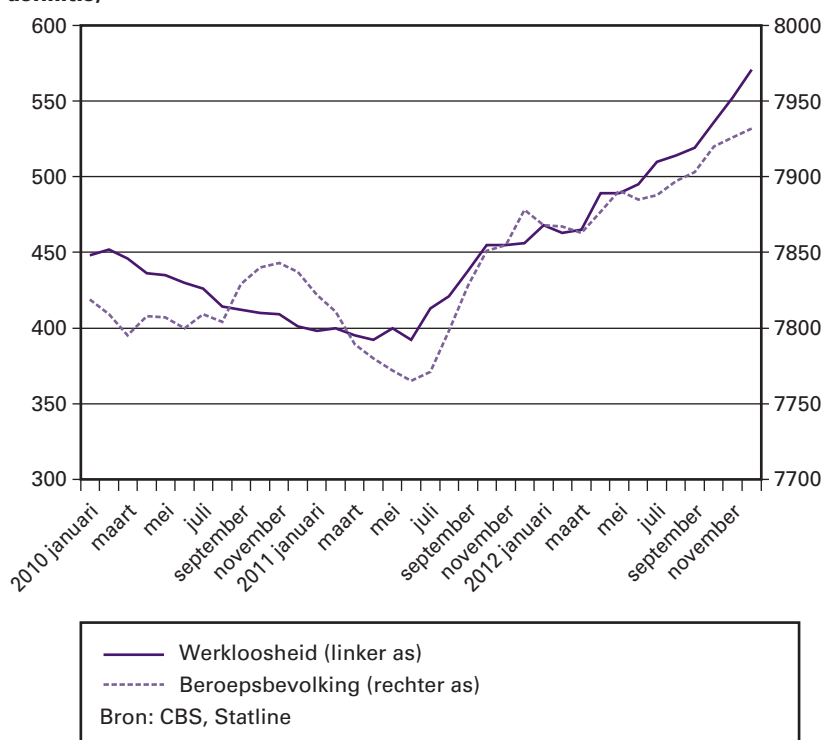
Het merendeel van de gestegen werkloosheid sinds midden 2011 is het gevolg van een stijging van het arbeidsaanbod (zie ter illustratie figuur 3.1). Volgens het CPB nam in 2011 en 2012 het arbeidsaanbod vooral toe door de toegenomen participatie van ouderen (55 jaar en ouder) en in mindere mate jongeren (15–24 jaar). De toegenomen participatie van ouderen is te verklaren doordat zij later met pensioen gaan en doordat de participatiestijging van vrouwen uit het verleden vertraagd doorwerkt².

Dit verslagjaar onderscheidt zich echter van 2011 doordat, naast een gestegen arbeidsaanbod, ook sprake is van een afname van de werkgelegenheid. Gemiddeld waren er in 2012 15.000 minder banen dan in 2011 (totaal 2012: 9.244.000) en viel ook het aantal ontstane vacatures 108.000 lager uit. Ondanks de crisis is er echter nog steeds sprake van dynamiek op de arbeidsmarkt. Zo hebben in 2012 679.000 mensen een nieuwe baan geaccepteerd.

Evenals de raming van de economische groei bleek ook de door het CPB geraamde werkloosheid te positief. Waar werd uitgegaan van een werkloosheid in 2012 van 5¼%, is deze uitgekomen op 6,4%. Naast het extra aanbod op de arbeidsmarkt en de lichte afname van de werkgelegenheid is ook het aantal gewerkte uren in 2012 licht afgenomen.

² CPB, Centraal Economisch Plan 2013.

Figuur 3.1: Ontwikkeling werkloosheid en beroepsbevolking in 2010 tot en met 2012 (aantal personen x 1.000, voor seizoen gecorrigeerd, Nederlandse definitie)

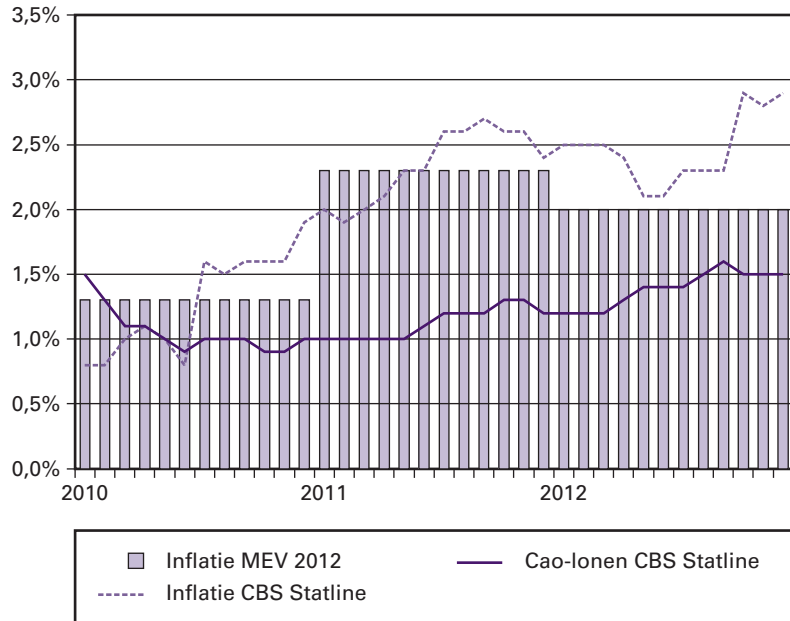
Bron: CBS, Statline

3.3 Koopkracht

De ontwikkeling van de statische koopkracht³ viel voor het derde jaar op rij negatief uit. Over 2012 bedraagt de mediane koopkrachtontwikkeling volgens het CPB – 2,5%. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door het achterblijven bij de inflatie van de contractloonontwikkeling en de pensioenindexering. Waar de gemiddelde inflatie in 2012 volgens het CBS 2,5% bedraagt, zijn de contractlonen in de marktsector gemiddeld met 1,7% gestegen en zijn de aanvullende pensioenen gemiddeld niet veranderd (0%).

³ De statische koopkracht is de ontwikkeling van de voor prijsverandering gecorrigeerde verandering van het besteedbaar inkomen, waarbij persoonlijke omstandigheden niet veranderen. Zo wordt geen rekening gehouden met werkaanvaarding, baanverlies, promotie of een veranderende samenstelling van het huishouden.

Figuur 3.2 Ontwikkeling inflatie en Cao loonstijging

In tabel 3.1 zijn voor de meest relevante kerngegevens de prognoses van de begroting (MEV 2012; gepubliceerd september 2011) vergeleken met de realisatie (CEP 2013).

Tabel 3.1 Kerngegevens 2012: verwachting versus realisatie

	MEV 2012	CEP 2013
Economische groei (%)	1	- 0,9
Contractloon marktsector (%)	2	1,7
Consumentenprijsindex (%)	2	2,5
Koopkracht, mediaan, alle huishoudens (%)	- 1	- 2,5
Werkgelegenheid in arbeidsjaren, marktsector (%)	- ¼	- 0,4
Werkloosheid (% van de beroepsbevolking; internationale definitie)	4¼	5,3
Werkloosheid (% van de beroepsbevolking; nationale definitie)	5¼	6,4
Arbeidsproductiviteit marktsector (%)	1¼	- 1,4
EMU-saldo (% van het bbp)	- 2,9	- 4,0
EMU-schuld (% van het bbp)	65,6	71,4

3.4 Beleidsmaatregelen

Een aantal in de begroting 2012 aangekondigde wetsvoorstellen is gerealiseerd. Een belangrijke maatregel die per 1 januari 2012 is ingegaan is het afbouwen van de dubbele algemene heffingskorting in het referentieminimumloon. Deze maatregel voorkomt dat de bijstandsuitkering hoger wordt dan het wettelijk minimumloon. Hierdoor wordt de armoedeval voor bijstandsgerechtigden verkleind.

Andere maatregelen uit de begroting 2012 die volgens het voorgenomen tijdpad zijn getroffen betreffen het niet indexeren van het kindgebonden budget, het niet langer uitzonderen van de MKOB (voorheen AOW-tegemoetkoming) van de middelentoets AIO voor bijstandsgerechtigden met een onvolledige AOW-opbouw, en de wijziging van de ingangsdatum van de AOW-uitkering naar de dag van de verjaardag. Ter

ondersteuning van de koopkracht van gezinnen met kinderen en met een (beneden) modaal inkomen heeft een verschuiving plaatsgevonden van middelen van de AKW naar de WKB.

De in de begroting 2012 aangekondigde verscherping van de fraudewet heeft een half jaar vertraging opgelopen. Deze wet levert besparingen op door fraude van burgers en bedrijven steviger aan te pakken.

De maatregelen die werden genomen om de export van uitkeringen te beperken hebben in 2012 er toe geleid dat de Europese Commissie een met redenen omkleed advies heeft uitgebracht met betrekking tot de exporteerbaarheid van de MKOB en de Wtcg.

De twee door het kabinet Rutte/Verhagen op het terrein van SZW benoemde en in de begroting 2012 aangekondigde hervormingsvoorstellen zijn niet volgens planning gerealiseerd. Deze hervormingsvoorstellen betroffen vanwege het fundamentele karakter van de voorstellen de volledige kabinetsperiode 2012–2015 en niet louter het begrotingsjaar 2012 waarop dit jaarverslag terugblijkt. De Wet Werken naar Vermogen is na de val van het kabinet Rutte/Verhagen controversieel verklaard. Daardoor bleven de Wajong en Wsw onveranderd. De hiermee gepaard gaande besparingsverliezen werden beperkt door de vrijval van de gereserveerde middelen, van de herstructureringsfaciliteit en van een deel van de mobiliteitsbonussen.

Het tweede hervormingsvoorstel betrof de AOW en het stelsel van aanvullende pensioenen. Ook de maatregelen op dit terrein zijn niet conform verwachting gerealiseerd. Het tussen het toenmalige kabinet en de sociale partners bereikte Pensioenakkoord is tot stand gekomen op een moment dat het kabinet er op kon vertrouwen dat het voorgenomen ombuigingspakket voldoende zou zijn om de overheidsfinanciën weer op orde te brengen en de economie uit de crisis te laten komen. Het is echter begin 2012 duidelijk geworden dat de overheidsfinanciën er slechter voor staan dan werd verwacht en dat aanvullende maatregelen nodig waren.

3.5 Budgettaire ontwikkelingen

Het jaar 2012 is afgesloten met een overschrijding van het uitgavenkader van SZW met € 0,1 miljard. Deze overschrijding is het saldo van een aantal mee- en tegenvallers, enkele ombuigingen en een kasschuif. Tegenvallers zijn opgetreden bij de WW- en de bijstandsuitgaven. Daar staan meevallers tegenover bij onder andere de kinderopvangtoeslag en ZW/WAZO.

Voor meer informatie over de budgettaire ontwikkelingen wordt verwezen naar bijlage 5 van dit jaarverslag.

3.6 Beleidsdoorlichtingen

Tabel 3.2 Realisatie beleidsdoorlichtingen				
Artikel	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Toelichting
41 Inkomensbeleid		X		Tweede Kamer, 30 982, nr. 7
42 Arbeidsparticipatie		X		Tweede Kamer, 30 982, nr. 8
43 Arbeidsverhoudingen				
44 Gezond en veilig werken			X	Tweede Kamer, 25 883, nr. 209
45 Pensioenbeleid				
46 Inkomensbescherming met activering		X		Tweede Kamer, 32 716, nr. 1
47 Aan het werk: Bemiddeling en Re-integratie				
48 Sociale werkvoorziening				
49 Overige inkomensbescherming	X			Tweede Kamer, 30 982, nr. 6
50 Tegemoetkoming specifieke kosten				
51 Rijksbijdragen aan sociale fondsen				
52 Kinderopvang				

Beleidsdoorlichting pensioenbeleid (artikel 45)

Door de drukte op het gebied van de aanvullende pensioenen is de toezegging van verzending in 2012 niet gehaald. Verzending zal voor de zomer van 2013 plaatsvinden. De beleidsdoorlichting kijkt terug op het beleid dat de afgelopen periode is gevoerd. Ook gaat het onderzoek in op vragen die aan de orde zijn in het licht van de maatschappelijke houdbaarheid van het huidige stelsel.

Beleidsdoorlichting Nabestaanden (onderdeel artikel 49)

De doorlichting zou aanvankelijk, zoals aangekondigd in de begroting 2013, in 2012 naar de Tweede Kamer worden verzonden. Dit is niet gelukt doordat de doorlichting pas in 2012 een definitieve vorm heeft gekregen. De doorlichting is eind februari aan de Tweede Kamer verzonden⁴.

⁴ Tweede Kamer, 30 982, nr. 9.

4. BELEIDSARTIKELEN

Artikel	41 Inkomensbeleid
Algemene doelstelling	Zorgdragen voor een activerende en evenwichtige inkomensontwikkeling
Motivering	Om financiële prikkels voor werkaanvaarding in stand te houden en te verbeteren en tegelijkertijd een evenwichtige inkomensontwikkeling te bereiken.
Doelbereiking en maatschappelijke effecten	De inkomensontwikkeling is over de hele linie negatiever dan oorspronkelijk is geraamd in de begroting 2012. Dit wordt voor het grootste deel verklaard door een hogere inflatie en een lagere loonontwikkeling. Ook de nominale premie voor de zorgverzekeringswet is hoger uitgevallen dan waar ten tijde van de begroting mee werd gerekend. De financiële prikkels voor werkaanvaarding zijn nagenoeg gelijk aan de in de begroting geraamde ontwikkeling.
Externe factoren	Behalen van deze doelstelling hangt af van: <ul style="list-style-type: none"> • De financieel-economische situatie en daarmee de mogelijkheden om negatieve effecten te compenseren; • Algemene factoren zoals loon- en prijsontwikkeling.
Realisatie meetbare gegevens	Voor de algemene doelstelling zijn geen afzonderlijke prestatie-indicatoren geformuleerd, omdat op dit aggregatieniveau onvoldoende concrete doelstellingen geformuleerd kunnen worden. Verwezen wordt naar de indicatoren voor de operationele doelstellingen.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 41.1 Begrotingsuitgaven artikel 41 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil 2012
Verplichtingen	283	715	123	129	90	772	- 682
Uitgaven	169	352	321	205	194	822	- 628
<i>Programma uitgaven</i>	<i>169</i>	<i>352</i>	<i>321</i>	<i>205</i>	<i>194</i>	<i>822</i>	<i>- 628</i>
<i>Operationele Doelstelling 2</i>							
Subsidies	12	40	40	9.041	0	5	- 5
Overig	157	312	281	304	194	817	- 623
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting	De gerealiseerde uitgaven op dit artikel zijn € 0,6 miljoen lager dan in de begroting 2012 is vastgelegd. Deze lagere uitgaven zijn veroorzaakt doordat: <ul style="list-style-type: none"> • De bijdrage van SZW aan het nationaal panel chronisch zieken en gehandicapten (€ 0,25 miljoen) is overgeboekt naar het ministerie van VWS en niet meer op de begroting van SZW wordt verantwoord; • De voorziene bijdrage van SZW aan het interdepartementale beleidsonderzoek «Ouderen» van het ministerie van Financiën (€ 0,05 miljoen) niet heeft plaatsgevonden;
-------------	---

- Er een bedrag aan onderzoeksgelden (€ 0,3 miljoen) onbenut is gebleven.

Operationele doelstelling	1 Het bereiken van een zo evenwichtig mogelijk over de verschillende inkomensgroepen gespreide inkomensontwikkeling
Motivering	Om te komen tot een evenwichtige inkomensverdeling en bescherming van de inkomenspositie van groepen zonder perspectief op de arbeidsmarkt, huishoudens met kinderen en de middeninkomens.
Doelbereiking	De inkomensontwikkeling is over de hele linie negatiever dan in de begroting 2012 geraamd.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> • Generiek koopkrachtbeeld in de vorm van een standaard koopkracht-overzicht; • Specifieke inkomenseffecten van afzonderlijke maatregelen die niet in het generieke koopkrachtbeeld tot uitdrukking komen.
Activiteiten	In de begroting 2012 zijn de beleidsmaatregelen voor 2012 opgenomen. Na publicatie van de begroting is het bedrag van het kindgebonden budget voor het eerste kind bij nota van wijziging lager (€ 44 per jaar) vastgesteld dan waar tijdens het opstellen van de begroting mee is gerekend. Deze verlaging was nodig om voor het derde kind een bedrag van € 183 per jaar en voor het vierde kind en volgende kinderen een bedrag van € 106 per jaar in te voeren. Hierdoor wordt in het kindgebonden budget ook rekening gehouden met grote gezinnen, conform het amendement van de heer Dijkgraaf ⁵ .
Doelgroepen	De verschillende inkomensgroepen met bijzondere aandacht voor groepen zonder perspectief op de arbeidsmarkt, huishoudens met kinderen en de middeninkomens.
Realisatie meetbare gegevens	<p>De inkomensontwikkeling van burgers wordt gevolgd door middel van standaard koopkrachtcijfers zoals gepresenteerd in tabel 41.2. Deze cijfers laten voor een aantal standaardhuishoudens de inkomensontwikkeling zien als gevolg van de gemiddelde loon- en prijsontwikkeling en als gevolg van generieke maatregelen, zoals aanpassingen in belastingen, (ziektekosten-)premies en kinderbijslag.</p> <p>De standaardgroepen zijn er in 2012 tussen de ¾% en de 3% op achteruit gegaan. Dit is tussen – ½ en – 1¼ procentpunt negatiever dan verwacht bij het opstellen van de begroting.</p> <p>Deze verslechtering wordt voor het grootste deel verklaard door een hogere inflatie (2½% in plaats van 2% waarmee werd gerekend) en een lagere loonontwikkeling (1¾% in plaats van 2% waarmee werd gerekend). Andere factoren zijn onder meer het lager dan geraamde bedrag van het kindgebonden budget voor het eerste kind, de hogere nominale premie voor de zorgverzekeringswet en de lagere pensioenpremie.</p>

⁵ Tweede Kamer, 32 798, nr. 6.

Tabel 41.2 Indicatoren operationele doelstelling 1: koopkrachteffecten (in %)		
Actieven	Realisatie 2012	Raming 2012
Alleenverdiener met kinderen		
modaal	- 2 ½	- 1 ½
2 x modaal	- 3	- 2
Tweeverdieners		
modaal + ½ x modaal met kinderen	- 1	0
2 x modaal + ½ x modaal met kinderen	- 1 ¾	- ¾
modaal + modaal zonder kinderen	- 1	0
2 x modaal + modaal zonder kinderen	- 2	- 1
Alleenstaande		
minimumloon	- 1 ¼	- ½
modaal	- 1 ¼	- ¼
2 x modaal	- 2 ½	- 1 ½
Alleenstaande ouder		
minimumloon	- 1 ¾	- 1
modaal	- 1 ¼	- ¼
Inactieven	Realisatie 2012	Raming 2012
Sociale minima		
paar met kinderen	- 2 ½	- 1 ½
alleenstaande	- 1 ¾	- 1 ¼
alleenstaande ouder	- 2	- 1 ¼
AOW (alleenstaand)		
(alleen) AOW	- 1 ¼	- ½
AOW + € 10.000	- 1 ¼	- ¾
AOW (paar)		
(alleen) AOW	- 1 ¾	- 1
AOW + € 10.000	- 1 ¾	- 1

Bron: SZW-berekeningen

Operationele doelstelling

2 In stand houden en verbeteren van financiële prikkels voor werkaanvaarding

Motivering

Bijdragen aan een activerend inkomensbeleid.

Doelbereiking

De realisatie van de armoedeval komt nagenoeg overeen met de geraamde cijfers.

Instrumenten

Zie de instrumenten die genoemd worden onder doelstelling 1.

Activiteiten

In de begroting voor 2012 zijn de beleidsmaatregelen voor 2012 opgenomen die invloed hebben op de financiële prikkels voor werkaanvaarding. Zie verder de beschrijving van de activiteiten die genoemd worden onder doelstelling 1.

Doelgroepen

Huishoudens die door een hogere arbeidsparticipatie hun inkomen kunnen verbeteren.

Realisatie meetbare gegevens

Tabel 41.3 presenteert indicatoren voor de ontwikkeling van de werkloosheidsval, de herintredersval en de deeltijdval. De werkloosheidsval geeft de inkomensvoortgang aan bij het aanvaarden van werk vanuit een bijstandsuitkering. De herintredersval is de inkomensvoortgang bij het aanvaarden van werk door de niet-werkende partner. De deeltijdval wordt gemeten als de inkomensvoortgang bij één dag extra werken door de minstverdienende partner.

Tabel 41.3 Indicatoren operationele doelstelling 2 (in %)

	Realisatie 2012	Raming 2012	Vershil
Werkloosheidsval			
(inkomensvoortgang bij aanvaarden werk in plaats van bijstand) ¹			
<i>Aanvaarden werk op minimumloonniveau</i>			
Alleenverdiener met kinderen	3	3	0
Alleenstaande	14	14	0
Alleenstaande ouder (gaat 4 dagen werken)	-5	-5	0
<i>Aanvaarden werk op 120% minimumloonniveau</i>			
Alleenverdiener met kinderen	4	4	0
Alleenstaande	22	22	0
Alleenstaande ouder (gaat 4 dagen werken)	3	4	-1
Herintredersval			
(inkomensvoortgang bij 2½ dag werken door niet-werkende partner) ²			
Hoofd minimumloon, partner minimumloonniveau	9	9	0
Hoofd 120% minimumloon, partner 120% minimumloonniveau	18	18	0
Deeltijdval minstverdienende partner			
(inkomensvoortgang bij 1 dag extra werken) ²			
<i>Hoofd minimumloon</i>			
Partner gaat van 2 naar 3 dagen werk (minimumloonniveau)	6	6	0
Partner gaat van 3 naar 4 dagen werk (minimumloonniveau)	5	5	0
<i>Hoofd modaal</i>			
Partner gaat van 2 naar 3 dagen werk (minimumloonniveau)	7	8	-1
Partner gaat van 3 naar 4 dagen werk (minimumloonniveau)	5	5	0
Partner gaat van 2 naar 3 dagen werk (120% minimumloonniveau)	7	7	0
partner gaat van 3 naar 4 dagen werk (120% minimumloonniveau)	6	7	-1
partner gaat van 2 naar 3 dagen werk (modaal niveau)	11	11	0
partner gaat van 3 naar 4 dagen werk (modaal niveau)	6	7	-1

¹ Er wordt uitgegaan van een voltijd baan (5 dagen), tenzij anders vermeld.

² Er wordt uitgegaan van een huishouden met 2 kinderen tussen 6 en 11 jaar.

Bron: SZW-berekeningen

Artikel

42 Arbeidsparticipatie

Algemene doelstelling

Zorgdragen voor een toename van de arbeidsparticipatie

Motivering

Om te bevorderen dat het aandeel werkenden in de beroepsbevolking (verder) toeneemt, creëert SZW via wet- en regelgeving, ondersteuning van gemeenten, aansturing van uitvoeringsorganisaties en overleg met sociale partners voorwaarden om verhoging van de arbeidsparticipatie te stimuleren. Deze voorwaarden hebben in hun samenhang betrekking op het verbeteren van de concurrentiekracht van de Nederlandse economie, het verhogen van het scholingsniveau van de beroepsbevolking en het bevorderen van gelijke kansen op arbeidsdeelname.

Doelbereiking en maatschappelijke effecten

Onder bruto arbeidsparticipatie wordt verstaan het aantal mensen met een baan of direct beschikbaar voor een baan van minimaal 12 uur per week als percentage van de bevolking 20–64 jaar. Anders dan bij de netto arbeidsparticipatie worden bij de bruto arbeidsparticipatie de werklozen meegeteld. De bruto arbeidsparticipatie is daarmee het arbeidsaanbod.

In 2012 was er sprake van economische krimp en liep de werkloosheid op. De oplopende werkloosheid wordt veroorzaakt door een groei in de beroepsbevolking. De werkzame beroepsbevolking is in 2012 nauwelijks afgenomen ten opzichte van 2011. Een toename van het arbeidsaanbod is opvallend in een tijd van economische krimp. De stijging van het arbeidsaanbod doet zich vooral voor bij ouderen (45–65 jaar) en in mindere mate bij jongeren (15–25 jaar). Mogelijk bieden ouderen zich opnieuw op de arbeidsmarkt aan vanwege de toegenomen onzekerheid.

Externe factoren

Ontwikkelingen op de Nederlandse arbeidsmarkt volgen de ontwikkelingen in de Nederlandse economie, die vervlochten is met de Europese economie. De Nederlandse economie is in 2012 gekrompen.

Realisatie meetbare gegevens

De bruto arbeidsparticipatie van 20–64 jarigen is in 2012 77%. In 2011 was dit nog 76%. Van 2011 op 2012 is er dus sprake van een stijging van het arbeidsaanbod.

Tabel 42.1 Indicatoren algemene doelstelling				
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streefwaarde 2012
Bruto arbeidsparticipatie 20–64 jaar (% > 12 uur werkt of wil werken) ¹	76	76	77	<> ²
Participatie in voltijdsequivalenten (fte) ³	61,0	61,4	61,1	<> ⁴

Bronnen:

¹ CPB, Centraal Economisch Plan.

² Streefpercentage 2020 is 80.

³ SZW-berekeningen op basis van gegevens CPB en CBS. De prestatie-indicator geeft het netto participatiecijfer vermenigvuldigd met de Nederlandse deeltijdfactor weer.

⁴ Streefcijfer 2020 is 62,5 fte.

Tabel 42.2 Kengetallen algemene doelstelling			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Netto-arbeidsparticipatie 15–64 jaar (%) ¹	67,1	67,2	67,2
Netto arbeidsparticipatie ouderen (55–64 jaar) (%) ¹	48,7	51,0	53,4
Netto-arbeidsparticipatie vrouwen (%) ¹	59,7	60,2	60,6
Netto-arbeidsparticipatie etnische minderheden (%) ¹	52,8	53,5	53,1
Werkloosheid (%) ¹	5,4	5,4	6,4
Percentage werkloze niet-schoolgaande jongeren (18–26 jaar) wet WIJ ²	8,7	7,6	9,2 ³

Bronnen:

¹ CBS, Statline.

² Berekening SZW op basis van CBS, EBB kernprogramma.

³ Wet WIJ is per 1 januari 2012 opgegaan in de WWB. Het betreft een voorlopig cijfer.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 42.3 Begrotingsuitgaven artikel 42 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Verplichtingen	9.668	11.176	16.298	10.591	1.599	1.235	364
Uitgaven	7.296	12.822	17.231	7.171	859	1.123	- 264
<i>Programma uitgaven</i>	<i>7.296</i>	<i>12.822</i>	<i>17.231</i>	<i>7.171</i>	<i>859</i>	<i>1.123</i>	<i>- 264</i>
<i>Operationele Doelstelling 2</i>							
Scholing en EVC	0	220	1.837	50	656	0	656
<i>Operationele Doelstelling 3¹</i>							
Stimulering Arbeidsparticipatie	7.296	5.954	5.931	2.386	0	0	0
Jeugdwerkloosheid	0	5.117	7.375	3.340	0	0	0
Overig	0	1.531	2.088	1.395	0	0	0
<i>Operationele Doelstelling 4</i>							
Subsidies	0	0	0	0	0	678	- 678
Overig	0	0	0	0	203	445	- 242
Ontvangsten	28.100	20.624	17.444	20.697	0	0	0

¹ Operationele doelstelling 3 is met ingang van de begroting 2012 vervallen.

Toelichting

De in het kader van de economische crisis getroffen tijdelijke arbeidsmaatregelen Scholing en EVC zijn eind 2011 beëindigd. In 2012 is nog € 0,7 miljoen uitgegeven aan trajecten die eind 2011 zijn gestart, maar pas in 2012 afgerekend. De onder operationele doelstelling 4 gereserveerde budgetten zijn grotendeels onbenut gebleven. Uit het budget «Overig» is de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen betaald. In 2012 zijn geen aanvragen voor subsidies gehonoreerd.

Tabel 42.4 Premiegefinancierde uitgaven artikel 42 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Uitgaven	–	–	–	–	1.136.758	1.207.343	– 70.585
<i>Programma uitgaven</i>	–	–	–	–	1.136.758	1.174.687	– 37.929
<i>Operationele Doelstelling 4</i>							
Zwangerschaps-, bevallings-, en adoptieverlof uitkeringslasten	–	–	–	–	1.110.398	1.147.501	– 37.103
Zwangerschaps-, bevallings-, en adoptieverlof uitvoeringskosten	–	–	–	–	26.360	27.186	– 826
<i>Nominaal</i>	–	–	–	–	0	32.656	– 32.656
Ontvangsten	–	–	–	–	0	0	0

De uitkeringslasten voor zwangerschaps- en bevallingsverlof zijn in 2012 € 37 miljoen lager dan geraamd. Er zijn bijna 6.000 minder uitkeringen verstrekt dan bij begroting geraamd, waardoor de uitkeringslasten lager waren. Dit hangt samen met een lager aantal geboorten in 2012. De gemiddelde uitkering is per saldo op het geraamde bedrag uitgekomen.

Tabel 42.5 Fiscale uitgaven artikel 42 (lopende prijzen x € 1 mln)							
	2008	2009	2010	2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
<i>Algemene doelstelling</i>							
Vitaliteit: doorwerken	–	–	746	882	528	519	9
Vitaliteit: mobiliteit	–	–	103	197	178	410	– 232
Vitaliteit: loopbaanfaciliteiten	–	–	160	160	160	160	0
Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid	13	2	2	1	1	2	– 1
Premievrijstelling oudere werknemers	1.020	939	807	652	487	487	0
<i>Operationele doelstelling 2</i>							
Afdrachtvermindering onderwijs	291	348	377	389	377	372	5
<i>Operationele doelstelling 4</i>							
Ouderschapsverlofkorting	28	62	61	86	87	63	24

Bron: Ministerie van Financiën, Belastingdienst

Toelichting

De fiscale uitgaven aan het onderdeel mobiliteit van het vitaliteitspakket zijn lager dan begroot. Door de economische crisis worden er minder oudere uitkeringsgerechtigden in dienst genomen. Hierdoor zijn de fiscale uitgaven aan premiekortingen lager dan begroot.

Operationele doelstelling

1 Beheerste ontwikkeling van de arbeidskosten

Motivering

Om ervoor te zorgen dat onze economie innovatief, concurrerend en ondernemend blijft en ook bij toenemende internationale concurrentie de welvaart kan waarborgen is een beheerste ontwikkeling van de arbeidskosten van belang.

Doelbereiking

De reële arbeidskosten zijn in 2012 gestegen met 0,5%⁶. Dit is in vergelijking met de stijging in 2011 (1,8%) een beheerste ontwikkeling.

⁶ Bron: CPB, Centraal Economisch Plan, bijlage 2 blz. 86 en 87.

- Instrumenten en activiteiten**
- Beheersing van belastingen en premies die ten laste komen van het arbeidsinkomen. Hiermee wordt voorkomen dat belasting- en premiedruk worden afgewenteld en tot hogere arbeidskosten leiden;
 - Bevorderen dat sociale partners goede afspraken maken over een verantwoorde contractloonontwikkeling.

Doelgroepen Burgers en bedrijven.

Realisatie meetbare gegevens *Wig*
De gemiddelde wig op het arbeidsinkomen (d.w.z. het verschil tussen de loonkosten en het nettoloon als percentage van de loonkosten) is een goede indicator van de lastendruk zoals werkgevers en werknemers die ervaren. De ontwikkeling van de wig hangt samen met veranderingen in het belasting- en premiestelsel. De wig is in 2012 0,3 procentpunt toegenomen tot 43,7%.

Tabel 42.6 Indicatoren operationele doelstelling ¹				
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streefwaarde 2012
Ontwikkeling arbeidskosten t.o.v. eurogebied (%)	- 0,6	- 2,3	n.b. ¹	1,75
Omvang van wig inclusief werkgeverslasten (%)	43,0	43,4	43,7	<>

¹ Cijfer niet door CPB gepubliceerd.

Bron: CPB, Centraal Economisch Plan

Tabel 42.7 Kengetallen operationele doelstelling			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Ontwikkeling arbeidskosten per eenheid product industrie Nederland (%)	- 6,9	- 1,9	n.b. ¹
Euroconcurrenten (%)	- 6,3	0,4	n.b. ¹

¹ Cijfer niet door CPB gepubliceerd.

Bron: CPB, Centraal Economisch Plan

Operationele doelstelling **2 Stijging van het aandeel werkenden en werklozen in de beroepsbevolking met een startkwalificatie**

Motivering Om duurzame arbeidsparticipatie te bevorderen, is het van belang dat meer mensen een startkwalificatie behalen. Een startkwalificatie (MBO-2 of HAVO-VWO) vergroot de kans op duurzaam werk.

Doelbereiking In 2012 had 78 procent van de beroepsbevolking (25–64 jaar) een startkwalificatie. Dat is gelijk aan 2011.

- Instrumenten en activiteiten**
- In het kader van duurzame inzetbaarheid is in 2012 gewerkt aan meer bekendheid onder werkgevers met het instrument Erkenning van Verworven Competenties (EVC).
 - De leerwerkloketten adviseerden in 2012 bedrijven en individuen onder meer over mogelijkheden om een startkwalificatie te behalen. Daarbij is ook ingegaan op de mogelijke fiscale tegemoetkoming scholingskosten ten behoeve van werkgevers en werknemers.

Doelgroepen Werkenden en werkzoekenden zonder startkwalificatie.

Realisatie meetbare gegevens

Tabel 42.8 Indicatoren operationele doelstelling 2				
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streefwaarde 2012
Aandeel in de beroepsbevolking (25–64 jaar) met startkwalificatie (%)	79	78	78	<>

Bron: SZW-berekeningen op basis van CBS, EBB kernprogramma. Het cijfer voor 2012 is voorlopig.

Operationale doelstelling	4 Zorgdragen voor gelijke mogelijkheden voor arbeidsmarkt-deelname
Motivering	Waarborgen dat een ieder gelijke mogelijkheden heeft voor arbeidsdeelname door het wegnemen van praktische belemmeringen bij de combinatie arbeid en zorg en door het bieden van een wettelijk instrumentarium gericht op gelijke behandeling bij arbeid.
Doelbereiking	<p>Het aandeel werknemers dat gezinsactiviteiten verwaarloost vanwege het werk is in 2012 verder gedaald naar 8,6% en bevindt zich onder de streefwaarde van 9,1%. Het doel is dus bereikt.</p> <p>Het aandeel werknemers dat werk verwaarloost als gevolg van gezinsactiviteiten is in 2012 gestegen ten opzichte van 2011 maar bevindt zich nog onder het niveau van 2010 en tevens beneden de streefwaarde. Ook in dit opzicht is het doel dus bereikt.</p>
Instrumenten en activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Wet arbeid en zorg; • Wet aanpassing arbeidsduur; • Levensloopregeling; • Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen; • Wet verbod van onderscheid op grond van arbeidsduur; • Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid; • Wet gelijke behandeling van tijdelijke en vaste werknemers; • College voor de Rechten van de Mens; • Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen; • Het tegengaan van discriminatie op de arbeidsmarkt door middel van voorlichting, onderzoek en overleg met sociale partners.
Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none"> • Werkgevers, (potentiële) werknemers en hun vertegenwoordigers; • Relevante belangenorganisaties en organisaties van professionals; • Zelfstandigen (in verband met zwangerschapsuitkering).
Realisatie meetbare gegevens	Indicator is het aandeel werknemers dat moeite heeft met de combinatie arbeid en zorg. Deze indicator is samengesteld uit de percentages werkenden die melden vaak of zeer vaak hetzij familie- of gezinsactiviteiten te missen of te verwaarlozen als gevolg van het werk of – omgekeerd – werkzaamheden te missen of te verwaarlozen als gevolg van familie- en gezinsverantwoordelijkheden.

Tabel 42.9 Indicatoren operationele doelstelling 4				
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streefwaarde 2012
Aandeel werknemers met moeite combinatie arbeid-zorg				
• Verwaarloost gezinsactiviteiten door werk	9,1%	8,7%	8,6%	≤ 9,1%
• Verwaarloost werk door gezinsactiviteiten	2,3%	2,0%	2,1%	≤ 2,3%

Bron: TNO/CBS, Nationale enquête arbeidsomstandigheden

Als kengetal voor de arbeidspositie van vrouwen worden de – ongecorrigeerde – beloningsverschillen gehanteerd. Omdat het onderzoek om het jaar plaatsvindt, zijn er geen actuelere cijfers dan over 2010.

Tabel 42.10 Kengetallen operationele doelstelling 4			
		Realisatie 2008	Realisatie 2010
<i>Ongecorrigeerde beloningsverschillen (%)</i>			
Verschil man-vrouw bedrijfsleven		- 22	- 20
Verschil man-vrouw overheid		- 15	- 13

Bron: CBS, *Gelijk loon voor gelijk werk? Banen en lonen bij overheid en bedrijfsleven 2010*

De kengetallen over het gebruik van de diverse verlofregelingen betreffen het aantal toekenningen van een uitkering respectievelijk het aantal gebruikers. Het aantal geboorten is in Nederland in 2012 gedaald. Dat is terug te zien in een daling van het aantal zwangerschapsuitkeringen aan werknemers. De stijging van het aantal toekenningen aan zelfstandigen kan gedeeltelijk worden verklaard uit een administratieve achterstand die in 2012 is opgelost. Daarnaast neemt het aantal zelfstandigen in Nederland toe en neemt ook de bekendheid van de regeling toe.

Tabel 42.11 Kengetallen operationele doelstelling 4			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>Zwangerschaps- en bevallingsverlofuitkering (x 1.000)</i>			
Aantal toekenningen werknemers ¹	137	136	134
Aantal toekenningen zelfstandigen ¹	7,4	7,6	9,9
<i>Adoptieverlof (x 1.000)</i>			
Aantal toekenningen werknemers ¹	1,3	1,2	1,1
<i>Ouderschapsverlof (x 1.000)</i>			
Aantal werknemers met ouderschapsverlof (betaald en onbetaald) ²	-	160	n.b.
Aantal ontvangers ouderschapsverlofkorting ³	72	n.b.	n.b.
<i>Levensloopregeling (x 1.000)</i>			
Aantal actieve deelnemers ⁴	239	235	n.b.

Bronnen:

¹ UWV, jaarverslag.

² CBS, EBB module Arbeid en Zorg. In 2012 heeft geen meting plaatsgevonden.

³ Ministerie van Financiën, Belastingdienst. De verwachting is dat in augustus 2013 het beeld voor 2011 bekend is.

⁴ CBS, EBB module Levensloop. Vanwege het aflopen van deze regeling zal geen meting meer plaatsvinden.

Artikel	43 Arbeidsverhoudingen
Algemene doelstelling	Zorgdragen voor een flexibel instrumentarium voor moderne arbeidsverhoudingen en voorwaarden
Motivering	Om bij te dragen aan evenwichtige arbeidsverhoudingen, waarbij werknemers een minimumniveau van arbeidsrechtelijke bescherming wordt geboden dat in overeenstemming is met de maatschappelijke ontwikkelingen en dat sociale partners voldoende ruimte biedt voor eigen verantwoordelijkheid.
Doelbereiking en maatschappelijke effecten	Het instrumentarium op het terrein van arbeidsverhoudingen biedt functionerende kaders voor de totstandkoming op verschillende niveaus van moderne arbeidsrelaties tussen (organisaties van) werkgevers en werknemers. Tevens zorgt het instrumentarium voor een niveau van rechtsbescherming dat een adequaat evenwicht vormt tussen de belangen van werkgevers en werknemers en bijdraagt aan de arbeidsparticipatie van zowel degenen die al op de arbeidsmarkt participeren, als voor degenen die de arbeidsmarkt willen betreden.
Externe factoren	De effectiviteit van het stelsel wordt enerzijds bepaald door de wijze waarop het instrumentarium wordt toegepast door de direct betrokken partijen van werkgevers en werknemers, anderzijds door algemene ontwikkelingen, zoals de economische situatie die zijn weerslag heeft op de arbeidsmarkt.
Realisatie meetbare gegevens	Artikel 43 kent geen indicatoren op het niveau van de algemene doelstelling omdat het beoogde effect van het beleid niet kan worden gekwantificeerd en omdat het beleidseffect niet kan worden geïsoleerd van andere factoren.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 43.1 Begrotingsuitgaven artikel 43 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil 2012
Verplichtingen	5.241	4.558	3.469	1.634	912	4.189	- 3.277
Uitgaven	4.174	4.907	3.806	1.796	1.214	4.189	- 2.975
<i>Programma uitgaven</i>	4.174	4.907	3.806	1.796	1.214	4.189	- 2.975
<i>Algemene Doelstelling</i>							
Handhaving	283	487	176	236	175	553	- 378
Overig	816	751	1.924	1.024	786	2.912	- 2.126
<i>Operationele Doelstelling 1</i>							
Subsidies	427	291	307	211	235	515	- 280
Overig	168	26	85	117	1	209	- 208
<i>Operationele Doelstelling 2</i>							
Subsidies	0	0	0	0	17	0	17
Voorlichting	320	0	0	0	0	0	0
<i>Operationele Doelstelling 3¹</i>							
Overig	1.078	2.876	904	0	0	0	0
<i>Operationele Doelstelling 4¹</i>							
Subsidies	818	251	207	0	0	0	0
Overig	264	225	203	208	0	0	0
Ontvangsten	711	760	694	614	22.299	21.878	421

¹ De operationele doelstellingen 3 en 4 zijn met ingang van de begroting 2012 vervallen.

Toelichting

Programma uitgaven

De in de begroting 2012 gereserveerde middelen zijn niet volledig benut. De lagere uitgaven op de algemene doelstelling zijn onder andere ontstaan door het met een jaar uitstellen van een voorlichtingscampagne. Daarnaast hebben enkele activiteiten geen doorgang gevonden en waren anderen goedkoper dan begroot.

De lagere uitgaven op het subsidiebudget van operationele doelstelling 1 hangen samen met het niet tijdig binnenkomen van enkele subsidieaanvragen, waardoor (nog) geen vaststelling heeft plaatsgevonden. Onderuitputting op de post »Overig» hangt samen met vertraging van een ICT-project.

Ontvangsten

De ontvangsten hebben betrekking op de boeteopbrengsten van de WAV, welke met ingang van de begroting 2012 van artikel 42 naar dit artikel zijn overgeheveld.

Op dit ontvangstenartikel is € 2,6 miljoen van het amendement Spekman⁷ als taakstellende ontvangsten opgenomen. Deze is niet gerealiseerd zoals toegelicht in het jaarverslag SZW 2011 (de boeteopbrengsten waren niet toereikend om de beoogde personele uitbreiding te financieren). Daarnaast zijn de ontvangsten in de Voorjaarsnota met € 1,06 miljoen naar beneden bijgesteld vanwege de vertraagde invoering van de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving (fraudewet) en in het najaar op basis van de gerealiseerde ontvangsten (vanwege

⁷ Tweede Kamer, 32 123 XV, nr. 5.

hogere gemiddelde boetes en inning van meer boetes) met € 3 miljoen verhoogd.

Tabel 43.2 Premiegefinancierde uitgaven artikel 43 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Uitgaven	1.000.000	1.122.000	1.112.000	1.148.886	-	-	-
<i>Programma uitgaven</i>	<i>1.000.000</i>	<i>1.122.000</i>	<i>1.112.000</i>	<i>1.148.886</i>	-	-	-
<i>Operationele Doelstelling 3</i>							
Zwangerschaps-, bevallings-, en adoptieverlof uitkeringslasten	985.000	1.093.000	1.086.000	1.120.886	-	-	-
Zwangerschaps-, bevallings-, en adoptieverlof uitvoeringskosten	15.000	29.000	26.000	28.000	-	-	-
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	-	-	-
Ontvangsten	0	0	0	0	-	-	-

Toelichting

De operationele doelstelling 3 is met ingang van de begroting 2012 vervallen in artikel 43 en opgenomen als onderdeel van operationele doelstelling 4 «Zorgdragen voor gelijke mogelijkheden voor arbeidsmarktdeelnemers» in artikel 42 van deze begroting.

Operationele doelstelling

1 Het bevorderen van stabiele en evenwichtige arbeidsverhoudingen

Motivering

Stabiele en evenwichtige arbeidsverhoudingen bevorderen door:

- Het recht op onderhandeling door sociale partners te waarborgen en collectieve arbeidsvoorwaardenvorming te regelen;
- Het grondwettelijke recht op medezeggenschap door werknemers te regelen, te waarborgen en te bevorderen;
- Een adequate overlegstructuur tussen het kabinet en sociale partners in stand te houden ten behoeve van onderlinge beleidsafstemming, coördinatie op sociaal en sociaaleconomisch terrein en om zoveel mogelijk draagvlak te verkrijgen voor het kabinetsbeleid.

Doelbereiking

- De sociale partners hebben in 2012 veelvuldig gebruik gemaakt van de instrumenten cao en avv. In totaal zijn er 196 bedrijfstakcao's en 504 ondernemingscao's afgesloten voor in totaal ongeveer 6 miljoen werknemers.
- Op 19 december 2012 heeft het kabinet overleg gevoerd met centrale werkgevers- en werknemersorganisaties, vertegenwoordigd in de Stichting van de Arbeid. In dit overleg is gesproken over de huidige economische situatie en de arbeidsmarkt. Daarbij is ingegaan op urgente problemen die om actie van sociale partners en kabinet vragen: de bouwsector, de oudere werklozen en de jeugdwerkloosheid. Tevens is verkennend gesproken over de in het Regeerakkoord Rutte/Asscher opgenomen voornemens voor structurele aanpassingen op het terrein van de arbeidsmarkt: ontslagbescherming, WW, flexibele arbeid, Participatiewet, quotum voor arbeidsgehandicapten en het fiscale kader voor de pensioenen.

Instrumenten

- Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (cao), Wet op het Algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten (avv) en Wet op de loonvorming;
- Wet op de bedrijfsorganisatie;
- Wet op de ondernemingsraden (WOR), Wet op de Europese ondernemingsraden en Wet rol werknemers Europese vennootschap;
- Overleg tussen werkgevers- en werknemersorganisaties en de overheid, waaronder het voor- en najaarsoverleg tussen het kabinet en de Stichting van de Arbeid;
- Subsidieregeling kwaliteit arbeidsverhoudingen.

Activiteiten

- In 2012 zijn conform de begroting de ministeriële taken op grond van de Wet cao en de Wet avv, het onderhouden van een adequate overlegstructuur tussen kabinet en sociale partners en de uitvoering subsidieregeling kwaliteit arbeidsverhoudingen uitgevoerd.
- De Kamer is geïnformeerd over de voorgenomen wijzigingen van de Wet op de ondernemingsraden⁸. In lijn met het unanieme SER-advies zal de WOR-heffing worden afgeschaft. In 2012 is het wetsvoorstel hiervoor ingediend bij de Tweede Kamer⁹.
- Op het terrein van de medezeggenschap werd in overleg met de sociale partners een wetswijziging voorbereid over de financiering van de scholing van ondernemingsraadleden.
- In 2012 zijn in het Regeerakkoord Rutte/Asscher afspraken gemaakt over het opheffen van het stelsel van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie en het onderbrengen van enkele publieke taken bij het ministerie van Economische Zaken vanaf 2014. Om deze reden is de verantwoordelijkheid voor de afbouw van het stelsel neergelegd bij de minister van Economische Zaken.
- In 2012 heeft het kabinet Rutte/Verhagen een brief¹⁰ aan de Tweede Kamer gezonden over het dispensatiebeleid bij het algemeen verbindend verklaren van cao's met een voorstel om de transparantie rondom de dispensatieregels te verbeteren. Daarnaast is de SER om advies gevraagd¹¹ over het draagvlak van cao's.

Doelgroepen

- Sociale partners (werkgevers en werknemers) en hun organisaties;
- Zelfstandigen zonder personeel;
- Ondernemingsraden en Europese ondernemingsraden;
- (Hoofd)product- en (hoofd)bedrijfschappen en de SER.

Realisatie meetbare gegevens

Output en outcome zijn, zoals is geconcludeerd in de beleidsdoorlichting Arbeidsverhoudingen¹², moeilijk objectief meetbaar. Er zijn daarom geen indicatoren geformuleerd. De gehanteerde kengetallen geven inzicht in de mate waarin de sociale partners gebruik maken van het instrumentarium voor vormgeving van de arbeidsverhoudingen:

- Het gebruik van de instrumenten van cao en avv varieert door de jaren heen, mede afhankelijk van factoren als het sociaaleconomisch klimaat;
- Het aandeel ondernemingsraadplichtige ondernemingen met OR.

⁸ Tweede Kamer, 29 818, nr. 35.

⁹ Tweede Kamer, 33 367, nr. 2.

¹⁰ Tweede Kamer, 29 544, nr. 391.

¹¹ Tweede Kamer, 29 544, nr. 407.

¹² Tweede Kamer, 30 982, nr. 5.

Het aantal in 2012 geldende cao's ligt met 700 op het niveau van de voorafgaande jaren.
 Het aantal door avv gebonden werknemers is in 2012 gedaald tot 501.500. Dit aantal fluctueert door de jaren omdat er periodes zijn waarin er minder cao's worden afgesloten.

Tabel 43.3 Kengetallen operationele doelstelling 1			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>cao/avv</i>			
Aantal bedrijfstak-cao's	188	185	196
Aantal direct gebonden werknemers	4.954.200	4.869.000	4.951.000
Aantal door avv gebonden werknemers	843.800	728.500	501.500
Aantal ondernemings-cao's	521	503	504
Aantal gebonden werknemers	574.100	531.000	550.500
Totaal aantal cao's	709	688	700
Totaal aantal werknemers onder cao's	6.372.100	6.128.500	6.002.500

Bron: SZW, Voorjaarsrapportage cao-afspraken.

Tabel 43.4 Kengetallen operationele doelstelling 1			
	Realisatie 2008	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>Medezeggenschap</i>			
Percentage OR-plichtige ondernemingen met OR	70	71	n.b.

Bron: Regioplan, Onderzoek naleving WOR. Over 2012 zijn geen realisatiegegevens beschikbaar. Het daarvoor uit te voeren onderzoek wordt eens in de drie jaar verricht.

Operationele doelstelling

2 Zorgdragen voor een goede balans tussen rechten en plichten van werkgevers en werknemers

Motivering

De bescherming van werknemers waarborgen, in evenwicht met de belangen van de onderneming en met inachtneming van de eigen rol en verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers.

Doelbereiking

De wettelijke normering van de diverse aspecten van het arbeidsrecht biedt, mede als gevolg van de regelmatige aanpassingen aan zich wijzigende omstandigheden, op hoofdlijnen adequate bescherming van de belangen van de werknemer. Dit binnen de randvoorwaarden die de arbeidsorganisatie daaraan stelt en binnen de internationaal overeengekomen minimum standaarden.

Instrumenten

- Het arbeidsovereenkomstenrecht, inclusief het ontslagrecht;
- Het Buitengewoon Besluit arbeidsverhoudingen 1945 en de daarop gebaseerde regels betreffende ontslag en werktijdverkorting;
- De Wet melding collectief ontslag;
- De Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML) en daarop gebaseerde regels betreffende bestuurlijke handhaving van de WML;
- Het Besluit minimumjeugdloonregeling;
- Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs;
- Voorlichting.

Activiteiten

- In 2012 zijn reguliere activiteiten uitgevoerd, zoals het verlenen van ontslagvergunningen door het UWV, het verlenen van tijdelijke ontheffingen van het verbod om de arbeidstijd te verminderen, het verlenen van goedkeuring als bedoeld in de Wet melding collectief ontslag, en het handhaven van de WML door de Inspectie SZW door

het opleggen van bestuurlijke boetes en lasten onder dwangsom bij onderbetaling;

- Op 1 maart 2012 is de wijziging van de Wet melding collectief ontslag in verband met het van toepassing verklaren van deze wet op de beëindiging van een dienstbetrekking door middel van een beëindigingsovereenkomst in werking getreden;
- Op 18 juni 2012 is de hoofdlijnennotitie «Aanpassing ontslagrecht en WW»¹³ aan de Tweede Kamer gestuurd waarin de afspraken uit het Begrotingsakkoord met betrekking tot ontslag en WW op hoofdlijnen zijn uitgewerkt. Na aantreden van het kabinet Rutte/Asscher is gestart met de uitwerking van de voornemens over ontslag en WW uit het Regeerakkoord.
- Op 1 maart 2012 is een wijziging van de WML betreffende het rechtsvermoeden van het zijn van werkgever in de zin van deze wet in werking getreden;
- Op 25 mei 2012 is het wetsvoorstel Wet werken na de AOW-gerechtigde leeftijd voor advies aangeboden aan de Raad van State. Op 26 juli heeft de Raad hierover advies uitgebracht;
- In november 2012 is de Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd aangenomen. Op grond van deze wet wordt de leeftijd waarop volgens de AOW recht op ouderdomspensioen ontstaat met ingang van 2013 stapsgewijs verhoogd naar 67 jaar in 2023 en vervolgens gekoppeld aan de stijging van de levensverwachting;
- In 2012 is voor een aantal situaties van verminderde bedrijvigheid als gevolg van buitengewone omstandigheden de regeling voor werktijdverkortings opengesteld. Een voorbeeld hiervan is de stremming van het Twentekanaal in januari 2012 ten gevolge van het onklaar raken van de sluis bij Eefde;
- In 2012 is een aantal maatregelen genomen om de bewustwording voor en de effectiviteit van de opsporing van arbeidsgerelateerde arbeidsuitbuiting te vergroten. Bijgedragen is aan het oplossen van knelpunten die de Inspectie SZW of partners in het kader van de Taskforce Aanpak Mensenhandel tegenkomen. In 2012 is een brief uitgegaan naar de ambassades met informatie over signalering van arbeidsuitbuiting, malafide uitzendbureaus en contactpersonen en organisaties voor het doorgeven van signalen. Eind 2012 is de gesubsidieerde campagne «Goed werkgeverschap voor de land- en tuinbouw» gestart. In 2012 is de pilot bij drie Kamers van Koophandel om signalen te melden van schijnzelfstandigheid en mogelijke uitbuiting voortgezet. Eind 2012 is het besluit genomen om de pilot landelijk uit te rollen.

Doelgroepen

- Werknemers;
- Werkgevers.

Realisatie meetbare gegevens

Operationele doelstelling 2 kent geen kwantitatieve streefwaarden. De doelstelling van het beleid is te komen tot een transparante regelgeving waarbij op evenwichtige wijze rekening wordt gehouden met de bescherming van de werknemers en de vereisten van de onderneming. Voor dit evenwicht is geen objectieve indicator te geven.

¹³ Tweede Kamer, 29 544, nr. 400.

Tabel 43.5 Kengetallen operationele doelstelling 2

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>Ontslagen</i>			
Aantal ontslagaanvragen UWV ¹	40.530	38.539	58.929
– waarvan via collectieve aanvraag (%)	12	12	17
Aantal ontbindingsverzoeken rechtbanken ²	22.243	19.795	20.798
Totaal aantal aanvragen en verzoeken	62.773	58.334	79.727

Bronnen:

¹ UWV, jaarverslag.

² Raad voor de Rechtspraak, ontbindingsverzoeken.

Operationele doelstelling	5 Het reguleren en handhaven van arbeidsmigratie
Motivering	Regulering en handhaving van de toelating van arbeidsmigranten die een bijdrage leveren aan de economie, waarbij sprake is van een selectieve toelating van niet-kennismigranten.
Doelbereiking	Het aantal toegelaten kennismigranten is de laatste jaren gestegen. In lijn met de doelstelling om niet-kennismigranten selectief toe te laten, is het aantal tewerkstellingsvergunningen gedaald.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> • Tewerkstellingsvergunning (TWV) die wordt aangevraagd door en verleend aan een werkgever; • Notificatie bij UWV voor grensoverschrijdende dienstverlening met eigen personeel (vrijstelling TWV-plicht); • Bestuurlijke boete die de Inspectie SZW kan opleggen aan een werkgever die een of meer vreemdelingen illegaal tewerkstelt (WAV).
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Het toelaten van personen van wie verwacht mag worden dat hun werkzaamheden een bijdrage leveren aan de economie; • Het beschermen van de nationale arbeidsverhoudingen en het tegengaan van oneerlijke concurrentie door te bewaken dat arbeidsmigranten marktconform worden beloond en ten minste het wettelijk minimumloon ontvangen; • Het voorkomen en bestrijden van illegale tewerkstelling; • Het (eventueel) beëindigen van de toelating tot de arbeidsmarkt van arbeidsmigranten; • In 2012 heeft het kabinet het wetsvoorstel herziening WAV naar de Tweede Kamer gezonden¹⁴. In dit wetsvoorstel worden de regels rondom het verstrekken van tewerkstellingsvergunningen aangescherpt; • De Tweede Kamer is in 2012 meermalen geïnformeerd over de voortgang van maatregelen om de EU-arbeidsmigratie in goede banen te leiden op de terreinen van werk en handhaving, registratie, voorlichting, huisvesting, inburgering en terugkeer.
Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none"> • Werkgevers; • Arbeidsmigranten (kennismigranten en niet-kennismigranten).
Realisatie meetbare gegevens	Operationele doelstelling 5 kent geen kwantitatieve streefwaarden. De doelstelling van het beleid is regulering en handhaving van arbeidsmigratie. Hiervoor zijn geen streefwaarden vast te stellen.

¹⁴ Tweede Kamer, 33 475 nr. 2.

De Inspectie SZW is meer risicogericht gaan inspecteren. Onder andere hierdoor is het aantal inspecties gedaald. Het percentage inspecties waar bij een overtreding is aangetroffen is vanwege de risicogerichte aanpak gestegen.

Tabel 43.6 Kengetallen operationele doelstelling			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Aantal verleende tewerkstellingsvergunningen ¹	13.759	11.975	10.502
Aantal notificaties ¹	2.242	2.490	2.299
Aantal kennismigranten ²	6.570	–	–
Aantal inspecties (WAV en WML) door Inspectie SZW ³	9.987	9.225	7.028
Percentage inspecties waarbij overtreding WAV en/of WML is vastgesteld ³	18	17	20

Bronnen:

¹ UWW, jaarverslag.

² IND. Vanwege een nieuw registratiesysteem zijn de cijfers na 2010 niet beschikbaar.

³ Inspectie SZW administratie.

Artikel

44 Gezond en veilig werken

Algemene doelstelling

Bevorderen van gezonde en veilige arbeidsomstandigheden

Motivering

Om de veiligheid en gezondheid van werknemers te beschermen en arbeidsuitval te voorkomen is een goed arbeidsomstandigheden- en verzuimbeleid noodzakelijk. Dit is van belang voor het vergroten van de arbeidsparticipatie en de arbeidsproductiviteit. Door het beperken van arbeidsuitval kan het stelsel van sociale zekerheid geborgd blijven. Het is tevens van belang bij het beperken van het beroep op de gezondheidszorg door ziekte en letsel ontstaan door of op het werk. Gezonde en veilige arbeidsomstandigheden dragen verder bij aan het voorkomen van arbeidsongevallen en arbeidsgerelateerde ziekten, evenals aan het inperken van (bedrijfs-)risico's met ingrijpende effecten op de samenleving, bijvoorbeeld bij bedrijven die werken met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen.

De daadwerkelijke uitvoering van goed arbeidsomstandigheden- en verzuimbeleid is de verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers. SZW stimuleert en bevordert dat zij vorm en uitvoering geven aan veilige en gezonde werkomstandigheden en ziet erop toe dat ondermeer de Arbeidsomstandighedenwet en de Arbeidstijdenwet worden nageleefd.

Doelbereiking en maatschappelijke effecten

In 2012 was het verzuimpercentage 4,0. Uit de Nationale enquête arbeidsomstandigheden (NEA) blijkt dat 90% van de werknemers positief is over de eigen gezondheid en dat circa 3 op de 4 werknemers tevreden is over hun arbeidsomstandigheden.

Externe factoren

Werkgevers en werknemers in vele sectoren zetten zich in voor het opstellen van arbocatalogi om daarmee in bedrijven maatwerk mogelijk te maken. In de arbocatalogus is door werkgevers en werknemers uitgeschreven hoe aan de wettelijke voorschriften kan worden voldaan. Deze arbocatalogi worden door de Inspectie SZW marginaal getoetst. De Inspectie gebruikt de arbocatalogi die na positieve toetsing worden opgenomen in een beleidsregel, als referentiekader bij de handhaving.

Realisatie meetbare gegevens

Het percentage ziekteverzuim (het aandeel van de verzuimde dagen in het totaal aantal dagen in een jaar) is al enkele jaren stabiel. In 2012 is circa 47% van de verzuimdagen (gedeeltelijk) door het werk veroorzaakt. Ook het percentage werknemers dat te maken heeft gehad met een arbeidsongeval met verzuim is de laatste jaren stabiel.

Tabel 44.1 Indicatoren algemene doelstelling

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streefwaarde 2012
Percentage ziekteverzuim ¹	4,2	4,2	4,0	4,3
Percentage arbeidsongevallen onder werknemers (met verzuim tot gevolg) ²	3,2	2,9	3,0	3,1

Bronnen:

¹ CBS, Kwartaalenquête ziekteverzuim.

² TNO/CBS, Nationale enquête arbeidsomstandigheden.

In 2012 waren er drie incidenten met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen. Deze incidenten betroffen het vrijkomen van een gevaarlijk stof bij bedrijven die grondstoffen produceren. Dit kengetal betreft een EU-verplichting over het melden van ongevallen met gevaarlijke stoffen

bij bedrijven die vallen onder de Europese richtlijn Seveso II. Hoewel de reeks een stijgende trend lijkt te vertonen, schommelt het aantal in de afgelopen jaren tussen de 0 en 3.

Tabel 44.2 Kengetal algemene doelstelling			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Aantal incidenten met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen	1	2	3

Bron: Inspectie SZW administratie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 44.3 Begrotingsuitgaven artikel 44 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil 2012
Verplichtingen	18.626	20.221	22.850	8.971	12.765	18.057	- 5.292
Uitgaven	19.728	19.503	19.331	14.674	12.633	18.057	- 5.424
<i>Programma uitgaven</i>	<i>19.728</i>	<i>19.503</i>	<i>19.331</i>	<i>14.674</i>	<i>12.633</i>	<i>18.057</i>	<i>- 5.424</i>
<i>Operationele Doelstelling 1</i>							
Handhaving	325	317	269	8	95	0	95
Overig	4.725	6.822	8.961	9.164	9.041	10.071	- 1.030
Subsidies	14.678	12.364	10.101	5.502	3.497	7.986	- 4.489
Ontvangsten	8.207	11.978	8.445	7.585	7.124	9.962	- 2.838

Toelichting

Programma uitgaven

De programma-uitgaven zijn in 2012 € 5,4 miljoen lager uitgekomen dan begroot. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door budgetoverboekingen bij Voorjaarsnota en Najaarsnota naar andere departementen. Op het budget subsidies is € 1,2 miljoen niet tot besteding gekomen en op het budget overig € 0,8 miljoen. Voor het budget subsidies wordt dit verklaard doordat verwachte subsidieaanvragen niet zijn ingediend, lagere subsidies zijn verleend dan aanvankelijk werd verwacht en/of de bevoorschotting of de eindafrekening is doorgeschoven naar 2013. Voor het budget overig zijn de redenen hiervan dat geplande bijdragen aan andere departementen niet doorgingen, dat projecten goedkoper waren dan aanvankelijk voorzien en dat projecten zijn doorgeschoven naar 2013.

Ontvangsten

In 2012 is voor de boeteontvangsten van de Inspectie SZW € 10,0 miljoen begroot. Er is € 7,1 miljoen ontvangen. De € 1,3 miljoen van het amendement Spekman¹⁵ is niet gerealiseerd, zoals toegelicht in het jaarverslag SZW 2011 (de boeteopbrengsten waren niet toereikend om de beoogde personele uitbreiding te financieren). Daarnaast zijn de ontvangsten in de Voorjaarsnota met € 0,851 miljoen naar beneden bijgesteld vanwege de vertraagde invoering van de Wet aanscherping Handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving (fraudewet). Het resterende verschil is te verklaren door de hoger dan verwachte terugbetalingen op grond van uitspraken in bezwaar/beroep.

¹⁵ Tweede Kamer, 32 123 XV, nr. 5.

Operationele doelstelling

1 Bevorderen dat werkgevers en werknemers in bedrijven, branches en sectoren een effectief en efficiënt arbeidsomstandigheden- en verzuimbeleid voeren

Motivering

Het is in het belang van zowel werkgevers als werknemers dat in bedrijven een effectief en efficiënt arbeidsomstandigheden- en verzuimbeleid wordt gevoerd. Werkgevers zien zich dan minder geconfronteerd met verzuim en werkenden kunnen gezond en vitaal aan het arbeidsproces deelnemen tot de AOW-gerechtigde leeftijd. Met de herziene Arbeidsomstandighedenwet die sinds 1 januari 2007 van kracht is, hebben werkgevers en werknemers de ruimte gekregen om, gegeven de wettelijke doelstellingen, arbeidsomstandigheden- en verzuimbeleid af te stemmen op de eigen onderneming (maatwerk). In 2012 is het Arbeidsomstandighedenbesluit aangepast. Uitgangspunt hiervan is dat voor iedereen die werkt de arbeidsomstandigheden en het beschermingsniveau gelijk moeten zijn. Zelfstandigen die werken op een arbeidsplaats waar ook anderen werken, moet maatregelen treffen om zich te beschermen tegen arbeidsrisico's.

Doelbereiking

In 2012 zijn de evaluatie van de herziene Arbeidsomstandighedenwet en de op grond van de Comptabiliteitswet verplichte doorlichting van begrotingsartikel 44 Gezond en veilig werken afgerond. De uitkomsten daarvan zijn gebundeld in het rapport «Verantwoordelijk werken»¹⁶. Uit deze onderzoeken blijkt dat de met de herziene Arbeidsomstandighedenwet in gang gezette koers van meer marktwerking, een sterkere rol voor sociale partners en gericht toezicht, succesvol is. Op basis van deze evaluatie en doorlichting van het begrotingsartikel, en tevens ingegeven door veranderingen op de arbeidsmarkt en de noodzaak tot langer doorwerken, is in 2012 een toekomstvisie op het stelsel voor veilig en gezond werken opgesteld en aan de Tweede Kamer aangeboden¹⁷. De SER heeft over de toekomstvisie op het stelsel eind 2012 een advies aan de minister van SZW uitgebracht.

Op 30 maart 2012 is de evaluatie van de vereenvoudigde Arbeidstijdenwet naar de Tweede Kamer gezonden¹⁸. Het doel van de vereenvoudiging is werkgevers en werknemers meer ruimte te geven om in gezamenlijk overleg en op een verantwoorde wijze tot maatwerkafspraken over arbeidstijden te komen. Het evaluatieonderzoek wijst uit dat werkgevers en werknemers van mening zijn dat de vereenvoudigde Arbeidstijdenwet voldoende ruimte biedt voor maatwerkafspraken.

Bij de concretisering van het beleid speelt de (niet wettelijk verplichte) arbocatalogus een grote rol. De totstandkoming ervan is de verantwoordelijkheid van sociale partners. De arbocatalogi zijn opgenomen in de beleidsregel Arbocatalogi 2012. De Inspectie SZW gebruikt deze als referentiekader bij de handhaving. In 2012 zijn 5 nieuwe arbocatalogi in branches tot stand gekomen en er zijn 57 arbocatalogi aangevuld met deelcatalogi over risico's die nog niet in de arbocatalogus vermeld stonden. Alle arbo(deel)catalogi zijn in genoemde beleidsregel opgenomen.

Instrumenten en activiteiten

- De Arbeidsomstandighedenwet en -regelgeving;

¹⁶ Walz, G.A. et al(2011). Verantwoordelijk werken. Evaluatie Arbowet en beleidsdoorlichting Arbo-begrotingsartikel. Zoetermeer: Research voor Beleid.

¹⁷ Tweede Kamer, 25 883, nr. 209.

¹⁸ Tweede Kamer, 30 532, nr. 28.

- De Arbeidstijdenwet en -regelgeving;
- Het standpunt van Nederland met betrekking tot de eigen verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers voor de invulling van de arbeidsomstandigheden wordt ingebracht bij de Europese Unie en de ILO;
- De uitwerking van de toekomstvisie zoals boven genoemd. Het ondersteunen van bedrijven en sectoren bij de aanpak van de belangrijkste arbeidsgerelateerde risico's die de inzetbaarheid op de langere termijn ondermijnen (fysieke belasting en psychosociale belasting) en het bevorderen van een gezonde leefstijl met het actieplan «Gezond bedrijf»;
- In 2012 is de «Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving» door de Tweede Kamer vastgesteld. Ter voorbereiding op de invoering per 1 januari 2013 is het sanctieregime van de Arbeidsomstandighedenwetgeving aangepast;
- Het monitoren en onderzoeken van maatschappelijke trends, ontwikkelingen, blootstelling aan arbeidsrisico's, effecten van arbeidsomstandigheden- en verzuimbeleid en naleving van wet- en regelgeving;
- Communicatie en voorlichting; gekoppeld aan de fraudewet, de nieuwe regels voor zzp'ers en het Arboportaal;
- Subsidieverlening: in 2012 is aan de Stichting van de Arbeid een eenmalige subsidie verstrekt voor een project van anderhalf jaar ten behoeve van de bevordering van de implementatie van de arbocatalogi op de werkvloer. Ook zal de Stichting van de Arbeid in dit project bevorderen dat er nieuwe arbocatalogi tot stand komen;
- 2012 was het laatste jaar van het Actieplan Arbeidsveiligheid, dat is gericht op ongevalreductie door gedrag- en cultuurinterventies. Onderzoek van Regioplan¹⁹ laat een ongevalreductie van 14% zien bij de deelnemende bedrijven, tegen een reductie van 3% bij niet-deelnemende bedrijven;
- In april 2012 is het project duurzame inzetbaarheid gestart. Het doel is meer werkgevers en werknemers te bewegen aan de slag te gaan met duurzame inzetbaarheid, om te bevorderen dat medewerkers goed, gemotiveerd en gezond aan het werk kunnen blijven tot aan het pensioen. In het project wordt het thema op de agenda gezet en worden werkgevers en werknemers gestimuleerd en gefaciliteerd maatregelen toe te passen op de werkvloer. Tijdens een bijeenkomst van het project Duurzame Inzetbaarheid op 10 oktober 2012 hebben 100 bedrijven die nu al veel werk maken van duurzame inzetbaarheid een manifest gepresenteerd waarin zij vanuit hun praktijkervaring de 5 succesfactoren voor goed investeren in duurzame inzetbaarheid identificeren;
- Andere activiteiten die zijn ondernomen: organiseren van bijeenkomsten om kennis en inspiratie over te dragen (o.a. samen met MKB Nederland via Elke Dag Beter), een communicatiecampagne gericht op werkgevers, en directe ondersteuning van MKB-bedrijven door Syntens (Actieplan Gezond Bedrijf);
- Arbo certificaat. Het certificatiestelsel is in de voorbije jaren verduidelijkt en aangescherpt. De realisatie van deze wijzigingen is in 2012 afgerond.

Doelgroepen

- Werkgevers;
- Werknemers;

¹⁹ Regioplan (2011), Evaluatie Arbeidsveiligheid.

- Arboprofessionals (zoals preventiemedewerkers, bedrijfsartsen en veiligheidsdeskundigen).

Realisatie meetbare gegevens

Naleving zorgplicht Arbowet

Naleving van de Arbowet wordt aangeduid door een percentage bedrijven en werknemers dat aangeeft in hoeverre de in de wet genoemde systeemelementen aanwezig zijn (zie tabel 44.4). Grote bedrijven (met veel werknemers) beschikken vaker dan kleine bedrijven over deze systeemelementen, waardoor het percentage voor werknemers hoger uitvalt dan het percentage bedrijven.

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streven 2012
Naleving zorgplicht Arbowet ¹				
– percentage bedrijven	58	56	57	59
– percentage werknemers	88	83	88	88
Percentage bedrijven dat bij hercontrole voldoet aan de Arbowet ²	98	94	94	98

Bronnen:

¹ SZW financiële administratie.

² Inspectie SZW administratie.

Inspectie en onderzoek

In 2012 zijn in totaal 15.966 actieve inspecties (inspectieprojecten en monitoronderzoeken) verricht in het kader van Arbo-projecten. De raming 2012 was 15.574. De planning en het begrote handhavingpercentage zijn gerealiseerd. Het aantal ongevalsonderzoeken is ongeveer gelijk gebleven, waarbij de afhandeling van het ongeval in de Grolsch Veste voor een behoorlijk capaciteitsbeslag heeft gezorgd.

De begrote beschikbare capaciteit (inspecteurs) komt overeen met de realisatie. De Arbomonitor 2012 is volledig uitgevoerd en is lijn met de begroting 2012.

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Percentage banen dat onder de werking van een Arbocatalogus valt ¹	51	51	53
Inspectie en onderzoek: ²			
– Inspectieprojecten	15.884	11.998	14.209
– Monitoronderzoeken	2.657	2.640	1.757
– Ongevalonderzoeken	2.111	2.094	2.026
– Klachtenonderzoeken	1.263	1.400	1.373
– Overige meldingen	804	349	331
Totaal	22.719	18.481	19.696

Bronnen:

¹ SZW financiële administratie.

² Inspectie SZW administratie.

Artikel

45 Pensioenbeleid

Algemene doelstelling

Bevorderen en beschermen van arbeidspensioenen

Motivering

Werkgevers en werknemers stimuleren om afspraken te maken voor aanvullend pensioen en een waarborg te scheppen dat een pensioentoezegging van de werkgever aan zijn werknemer na pensionering gestand wordt gedaan. Ervoor zorgen dat werknemers zich een realistisch beeld van hun aanvullend pensioen kunnen vormen.

Doelbereiking en maatschappelijke effecten

2012 stond geheel in het teken van de nadere uitwerking en invulling van het Pensioenakkoord van 4 juni 2010 en het uitwerkingsmemorandum van 9 juni 2011²⁰. De juridische aspecten die samenhangen met de invoering van een nieuw pensioencontract vragen om een zorgvuldige voorbereiding en kosten meer tijd dan aanvankelijk werd gedacht. Dit heeft te maken met de complexiteit van het onderwerp en de wens om alle belanghebbenden in het proces mee te nemen. In december is een externe commissie met onafhankelijke deskundigen ingesteld, die advies uitbrengt over de Ultimate Forward Rate (UFR). Parallel daaraan is met de pensioensector gestart met een pilot «invaren van oude pensioenrechten in het nieuwe pensioencontract». De uitkomsten van deze pilot zijn van belang voor pensioenfondsen om uiteindelijk een beslissing te kunnen nemen over een mogelijke overstap naar het nieuwe pensioencontract.

Het wetsvoorstel versterking bestuur pensioenfondsen²¹ is ingediend bij de Tweede Kamer.

Externe factoren

Door de verdieping van de financiële crisis in 2011 heeft met ingang van 1 april 2012 een tiental pensioenfondsen een verlaging van de pensioenen en pensioenaanspraken moeten doorvoeren om binnen de wettelijke hersteltermijn tijdig de minimaal vereiste dekkingsgraad van 105% te bereiken. De in de brief over het septemberpakket²² aangekondigde mogelijkheid om pensioenverlagingen in 2013 te spreiden om tegemoet te komen aan de onzekerheid over mogelijke inkomenseffecten voor gepensioneerden en deelnemers is uitgewerkt in een wijziging van de regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.

De commissie UFR moet bij haar werkzaamheden rekening houden met de activiteiten die de European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) met betrekking tot de UFR ontwikkelt. In de hoofdlijnennota FTK²³ is erop gewezen dat EIOPA het definitieve niveau van de UFR ten behoeve van Solvency II zal vaststellen voordat dit raamwerk in werking treedt. Vervolgens bepaalt het ook de methode die antwoord geeft op de vraag of en wanneer het niveau van de UFR aanpassing behoeft.

Realisatie meetbare gegevens

Artikel 45 kent geen indicatoren omdat het beoogde effect van het beleid niet kan worden gekwantificeerd en omdat het beleidseffect niet kan worden geïsoleerd van andere factoren.

²⁰ Tweede Kamer, 30 413, nr. 157.

²¹ Tweede Kamer, 33 182, nr. 2.

²² Tweede Kamer, 32 043, nr. 129.

²³ Tweede Kamer, 32 043, nr. 113.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 45.1 Begrotingsuitgaven artikel 45 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Verplichtingen	1.135	369	685	170	326	820	- 494
Uitgaven	943	437	727	263	304	820	- 516
<i>Programma uitgaven</i>	<i>943</i>	<i>437</i>	<i>727</i>	<i>263</i>	<i>304</i>	<i>820</i>	<i>- 516</i>
<i>Operationele Doelstelling 1</i>							
Uitvoeringskosten	0	0	0	0	0	510	- 510
Overig	15	138	655	216	304	250	54
<i>Operationele Doelstelling 2</i>							
Subsidies	928	299	72	47	0	60	- 60
Ontvangsten	13.661	11	79	0	0	0	0

Toelichting

De uitgaven zijn in 2012 € 0,5 miljoen lager uitgekomen dan begroot. Dit is vooral toe te schrijven aan de overboeking van het budget voor de uitvoering van het stelseltoezicht naar het overeenkomstige beleidsbudget van het ministerie van Financiën.

De overschrijding van het budget overig wordt veroorzaakt door activiteiten die zijn verricht in het kader van het uitwerken van het Pensioenakkoord. In het bijzonder hebben activiteiten op het terrein van de pensioencommunicatie en de problematiek met betrekking tot doorsneepremies tot hogere uitgaven geleid. Ook naar aanleiding van Kamervragen over het terugstorten van pensioenpremies in de periode 1985–2005 zijn kosten gemaakt.

In 2012 zijn er geen aanvragen voor subsidies ingediend.

Operationele doelstelling

1 Waarborgen van de toekomstbestendigheid en het bereik van het aanvullend pensioenstelsel

Motivering

Mogelijk maken dat zoveel mogelijk werknemers op collectieve en solidaire wijze een aanvulling op de AOW krijgen, waarmee zij na pensionering hun levensstandaard zo goed mogelijk kunnen handhaven.

Doelbereiking

Het Pensioenakkoord bevat afspraken over de hervorming van het pensioenstelsel. In het akkoord laten alle partijen zien dat zij zo goed mogelijke randvoorwaarden willen creëren voor een toekomstbestendig pensioenstelsel, weerbaar tegen financiële schokken en de stijgende levensverwachting. In maart is de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken van de uitwerking van de afspraken met betrekking tot het tweede pijler pensioen, zoals die in het Pensioenakkoord zijn opgenomen²⁴. In mei is de Tweede Kamer geïnformeerd over de aanpassingen van het financieel toetsingskader die het kabinet voor ogen heeft om het pensioenstelsel weer toekomstbestendig te maken²⁵. In juni is de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken en planning van een wetsvoorstel tot introductie van een Algemene Pensioeninstelling²⁶. In oktober is de Tweede Kamer geïnformeerd over de voornemens en plannen in Europa en de acties die vanuit het kabinet worden ondernomen om de belangen van Nederland op pensioengebied

²⁴ Tweede Kamer, 32 043, nr. 106.

²⁵ Tweede Kamer, 32 043, nr. 113.

²⁶ Tweede Kamer, 32 043, nr. 117.

zeker te stellen²⁷. In november is de Tweede Kamer geïnformeerd over de prioriteiten op het gebied van de aanvullende pensioenen: de uitwerking van het financieel toetsingskader, de versterking van de governance van pensioenfondsen en het intensief volgen van Europese ontwikkelingen op het terrein van aanvullende pensioenen²⁸.

Instrumenten

- Pensioenwet;
- Wet verplichte Beroepspensioenregeling;
- Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000;
- Fiscale faciliteiten voor de opbouw van aanvullende pensioenen (Witteveenkader); materieel en prudentieel toezicht door DNB op pensioenfondsen en pensioenverzekeraars; overleg met sociale partners over de inrichting van het pensioenstelsel.

Activiteiten

- Uitoefening van toezicht door DNB en de AFM op de pensioenfondsen en de verzekeraars;
- Modernisering van de mogelijkheden om pensioenregelingen uit te voeren (Algemene Pensioeninstelling);
- Uitwerking van de voorgestelde maatregelen in het kader van de brede aanpak van de pensioenproblematiek;
- De ontwikkeling van een nieuw type pensioeninstelling dat de kansen van Nederland op de Europese pensioenmarkt kan vergroten en verbetering van de samenwerkingsmogelijkheden tussen pensioenfondsen;
- Het volgen van de ontwikkelingen en het uitdragen van het Nederlandse standpunt in de Europese Commissie.

Doelgroepen

- Werkgevers;
- Werknemers;
- Pensioenuitvoerders;
- Gepensioneerden.

Realisatie meetbare gegevens

De focus van deze doelstelling ligt op de prudentiële en materiële aspecten van het pensioenbeleid, dat wil zeggen op de financiële gezondheid van pensioenfondsen en de rechten van deelnemers. Sociale partners zijn primair verantwoordelijk voor het realiseren van de prestaties op deze terreinen. De overheid zorgt voor ondersteuning door middel van het bieden van een wettelijk kader voor afspraken over de pensioenvoorziening. De mate waarin dit wettelijk kader bijdraagt aan het bereiken van de operationele doelstelling is niet op een betekenisvolle manier in een indicator te vatten.

Aantal fondsen met een reservetekort

Een dekkingsgraad van 100% geeft aan dat een fonds precies genoeg vermogen heeft om de nominale verplichtingen na te komen. De Pensioenwet schrijft echter een buffer voor, waardoor pensioenfondsen doorgaans een dekkingsgraad van ten minste 105% moeten hebben. Ultimo 2012 kon ruim de helft van het aantal fondsen niet aan deze eis voldoen²⁹.

²⁷ Tweede Kamer, 32 043, nr. 137.

²⁸ Tweede Kamer, 32 043, nr. 140.

²⁹ Het startpunt hierbij is overigens niet alle ruim 400 onder toezicht staande pensioenfondsen (stand eind 2012). Volledig herverzekerde fondsen en fondsen met alleen technische voorzieningen voor risico van de deelnemers worden buiten beschouwing gelaten. Voor deze fondsen zijn dekkingsgraden namelijk niet aan de orde. Dat geldt ook voor fondsen in liquidatie, indien de collectieve waardeoverdracht al heeft plaatsgevonden.

Een pensioenfonds heeft een reservetekort als het vermogen van het fonds lager is dan het vereiste eigen vermogen dat op de lange termijn aangehouden moet worden. Dat vermogen dient om met een zekerheid van 97,5% te voorkomen dat de dekkingsgraad van een pensioenfonds binnen één jaar onder de 100% uitkomt. Een gemiddeld pensioenfonds heeft geen reservetekort als de dekkingsgraad hoger is dan circa 120%. Dit percentage kan variëren tussen 110 en 130%, afhankelijk van het risicoprofiel van het fonds. Veel fondsen kampen momenteel met een reservetekort. Fondsen met een dekkingstekort hebben vanzelfsprekend ook een reservetekort. Daarnaast heeft nog eens ongeveer 30% van de pensioenfondsen alleen een reservetekort. In vergelijking met 2011 lijkt er in 2012 overigens sprake van een lichte verbetering. Zo is de gemiddelde dekkingsgraad van pensioenfondsen ultimo 2012 bijna 4 procentpunten hoger dan die van ultimo 2011.

Tabel 45.2 Kengetallen operationele doelstelling 1			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>Aantal fondsen met een reservetekort</i>			
Aantal fondsen	341	311	291
Aantal deelnemers betrokken bij deze fondsen	5.464.805	5.481.295	5.420.799
<i>Aantal actieve deelnemers (%)</i>			
Uitkeringsovereenkomst op basis van eindloon	1	1	1
Uitkeringsovereenkomst op basis van middelloon	90	91	91
Beschikbare premieregeling	5	5	5
Overig	4	3	3
<i>Indexatiebeleid naar aandeel actieve deelnemers (%)</i>			
Geen indexatietoezegging	0,2	0,1	0,0
Geen indexatiebeleid	5,1	6,0	6,4
Voorwaardelijke toezegging niet gekoppeld aan maatstaf	0,5	0,2	0,3
Voorwaardelijke toezegging wel gekoppeld aan maatstaf	91,8	91,3	91,1
Onvoorwaardelijke toezegging	2,0	2,0	1,8
Combinatie voorwaardelijk en onvoorwaardelijk	0,4	0,4	0,4

Bron: DNB, website, Statistiek toezicht pensioenfondsen

Operationele doelstelling

2 Bevorderen van de betrokkenheid van deelnemers bij hun pensioenvoorziening

Motivering

Deelnemers stimuleren kennis te nemen van hun pensioenregelingen en hun verantwoordelijkheid voor aanvullend pensioen te nemen en het bevorderen van de kwaliteit van het bestuurs- en beleidsproces van pensioenfondsen.

Doelbereiking

In een tijd waarin een deel van de pensioenen door de onzekere economische situatie verlaagd moet worden, is het noodzakelijk stappen te zetten richting een beter pensioeninzicht en -overzicht voor pensioendeelnemers, zodat zij in de toekomst in één oogopslag kunnen zien welke uitkering men kan verwachten, wat de risico's zijn en wat iemand zelf kan doen als dat nodig is. De voorbereidingen om de communicatiebepalingen in de Pensioenwet te herzien zijn gaande. Deze zijn erop gericht de verplichte informatievoorziening te verbeteren. Op 26 juni is het rapport «pensioen in duidelijke taal» toegezonden aan de Tweede Kamer. De activiteiten richten zich op de uitwerking van de aanbevelingen uit dit rapport.

De demissionaire status van het vorige kabinet en de formatie van het huidige kabinet hebben een vertragend effect gehad op de voortgang van het wetgevingstraject van het wetsvoorstel versterking bestuur pensioen-

fondsen, waardoor de streefdatum van 1 januari 2013 voor de inwerking-treding niet is gehaald.

De doelstelling van «Wijzer in geldzaken» om het aantal Nederlanders dat volledig pensioenonbewust is terug te brengen van 69% in 2011 naar 60% in 2012 bleek te ambitieus. Minder mensen maken een realistische inschatting van hun pensioen. De groep die het pensioeninkomen overschat is groter geworden. Dat zijn de redenen waarom de groep volledig pensioenonbewusten is toegenomen tot 75%.

Instrumenten

- Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling, met name de bepalingen over voorlichting aan deelnemers en de bepalingen over medezeggenschap en de governance bij pensioenuitvoerders;
- Gedragstoezicht door AFM op pensioenfondsen en verzekeraars;
- Overleg met sociale partners over de verbetering van de kwaliteit van besturen van pensioenfondsen en pensioenuitvoerders;
- Toetsing deskundigheid bestuurders door DNB.

Activiteiten

- Het aanpassen van de communicatie- en informatiebepalingen in de pensioenwetgeving;
- Uitwerking van de voorgestelde maatregelen in het kader van de verbetering van de governance:
 - * verhogen van de eisen aan de (financiële) deskundigheid van pensioenfondsbestuurders;
 - * zorgen dat een betere vertegenwoordiging van de belangen van deelnemers en gepensioneerden in of ten aanzien van het pensioenfondsbestuur mogelijk wordt;
 - * stroomlijning van de wettelijke taken van de verschillende organen in het pensioenfonds (deelnemersraad, verantwoordingsorgaan, e.d.).
- Ondersteunen van projecten van «Wijzer in geldzaken», en andere activiteiten ter bevordering van het pensioenbewustzijn.

Doelgroepen

- Deelnemers;
- Gewezen deelnemers;
- Gepensioneerden.

Realisatie meetbare gegevens

Het primaat voor het maken van afspraken over het bevorderen van een doeltreffende informatievoorziening over pensioenvoorzieningen ligt bij sociale partners. De mate waarin deze doelstelling wordt bereikt valt niet uit te drukken in een indicator waarop de overheid kan sturen.

Tabel 45.3 Kengetallen operationele doelstelling 2

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Mate van pensioenonbewustzijn (%) ¹	72	69	75
Bezoek aan website www.mijnpensioenoverzicht.nl ²			
Totaal aantal bezoekers	–	3.211.984	2.211.229
Totaal aantal pensioenen dat is getoond	–	5.854.727	4.461.278
Totaal aantal ontvangen e-mails, telefoon en post	–	20.436	16.543

Bronnen:

¹ TNO/NIPO, De pensioenbewustzijnmeter.

² Stichting Pensioenregister: cijfermatige rapportage.

Artikel

46 Inkomensbescherming met activering

Algemene doelstelling

Zorgdragen voor adequate bescherming met activerende voorwaarden tegen financiële risico's bij inkomensverlies

Motivering

Om personen te beschermen tegen de financiële risico's als gevolg van ziekte, werkloosheid of arbeidsongeschiktheid. Daarbij wordt hen een inspanningsverplichting opgelegd om betaalde arbeid te verkrijgen, dan wel maatschappelijk te participeren of een opleiding te volgen. Aan werkgevers, andere private partijen of gemeenten worden prikkels gegeven die aan preventie en activering bijdragen.

SZW creëert de voorwaarden voor het verlenen van de uitkeringen. Dit gebeurt door de uitkeringsvoorwaarden vast te leggen in wet- en regelgeving en zorg te dragen voor de uitvoering door het verstrekken of het laten verstrekken van uitkeringen door UWV, gemeenten of private partijen. Daarnaast richt SZW het juridische en financiële regelgevend kader in, zodat private arrangementen mogelijk en rechtszeker zijn.

Doelbereiking en maatschappelijk effect

In 2012 is de werkloosheid verder opgelopen als gevolg van de tegenvallende economische conjunctuur. Dit werd weerspiegeld in het aantal mensen met een WW-uitkering. Het gemiddelde WW-volume lag in 2012 bijna 17% hoger dan in 2011. Waar 2011 zich kenmerkte door een langzaam stijgende werkloosheid, met in totaal bijna 60.000 personen, steeg de werkloosheid in 2012 sneller, met in totaal 115.000 personen. De WWB reageert met vertraging en minder sterk op de economische crisis, aangezien werknemers eerst in de WW terecht komen en een deel van de werknemers vanuit de WW weer een baan vindt en niet alle werknemers voor de WWB in aanmerking komen vanwege overige inkomsten binnen het huishouden of vermogen. Toch is ook het aantal WWB uitkeringen in 2012 gestegen ten opzichte van 2011. De totale omvang van de WAO en WIA is in 2012 gedaald. Dat komt doordat de uitstroom uit de WAO hoger is dan de instroom in de WIA. De totale omvang van de Wajong is in 2012 gestegen. De uitstroom ligt op een lager niveau dan de instroom omdat het Wajong-bestand nog relatief jong is: weinig personen stromen uit vanwege het bereiken van de AOW-leeftijd.

In 2012 is een aantal onderzoeken en evaluaties verschenen op terrein van de Wajong en de WW.

- Participatiemonitor (voortgang Wajongmonitor): de monitor arbeidsparticipatie 2012 van UWV geeft aan dat de afgelopen jaren, ondanks de crisis, meer Wajonggerechtigden aan het werk zijn gekomen en dat inmiddels meer Wajonggerechtigden werken bij een reguliere werkgever dan in de sociale werkvoorziening. Positief is dat meer werkgevers Wajonggerechtigden in dienst nemen. De algemene conclusie is echter dat er nog veel werk te doen is om mensen met een arbeidsbeperking kansen te bieden op de arbeidsmarkt.
- Werkhervattingskansen vanuit de WW: onderzoek van CBS naar factoren die van invloed zijn op de werkherhervattingskansen vanuit de WW toont aan dat naarmate een persoon ouder wordt de werkherhervatting na instroom in de WW afneemt. De relatieve instroom van ouderen in de WW is echter ook lager. Daarnaast toont het onderzoek aan dat veel andere factoren, zoals demografische kenmerken, beroepsniveau, reden van ontslag, sector, flexibele arbeid en conjunctuur, ook van invloed zijn op de werkherhervattingskansen vanuit de WW.

- Evaluatie deeltijd-WW/WTV: op basis van een netto-effectiviteitsanalyse kan niet worden geconcludeerd dat er sprake was van een sterker herstel van de omzet of meer behoud van werkgelegenheid onder deelnemers aan de deeltijd-WW of aan de WTV. Hierbij kan wel sprake zijn van een statistische vertekening vanwege een sterk selectie-effect. Uit de enquêtes blijkt echter wel dat werkgevers en werknemers denken dat er zonder de maatregel meer mensen waren ontslagen. Wat betreft de gevolgen voor omzetverlies zijn de meningen verdeeld. Ongeveer de helft van de werkgevers dacht niet dat de crisismaatregelen een effect hebben gehad, maar de andere helft gaf aan dat toen de conjunctuur weer aantrok zij geen opdrachten hoefden te weigeren omdat ze hun personeel in dienst hebben kunnen houden. In 2011 is de deeltijd-WW geëindigd: per 1 juli 2011 zijn de laatste mensen uit de deeltijd-WW gestroomd.

Externe factoren

De economische conjunctuur is een belangrijke factor in de volumeontwikkeling en daarmee het budgettaire beslag van een aantal wetten binnen deze algemene doelstelling. Daar waar dat van toepassing is wordt hier bij de operationele doelstelling op ingegaan. Het behalen van de algemene doelstelling is mogelijk gemaakt door:

- Een effectieve uitvoering van de wetten door UWV, gemeenten en private partijen;
- De mate van naleving van de verplichtingen uit wet- en regelgeving door uitkeringsgerechtigden;
- De inspanning gericht op het verkrijgen van betaald werk van de uitkeringsgerechtigden.

Realisatie meetbare gegevens

Voor de algemene doelstelling zijn geen afzonderlijke prestatie-indicatoren geformuleerd, omdat op dit aggregatieniveau onvoldoende concrete doelstellingen geformuleerd kunnen worden. Verwezen wordt naar de indicatoren en kengetallen voor de operationele doelstellingen.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 46.1 Begrotingsuitgaven artikel 46 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Verplichtingen	6.432.815	7.502.430	7.130.410	7.946.748	8.178.424	6.935.504	1.242.920
Uitgaven	6.427.209	6.759.259	7.057.515	7.575.909	7.531.530	6.936.031	595.499
<i>Programma uitgaven</i>	<i>6.427.209</i>	<i>6.759.259</i>	<i>7.057.515</i>	<i>7.575.909</i>	<i>7.531.530</i>	<i>6.936.031</i>	<i>595.499</i>
<i>Operationele Doelstelling 1</i>							
IOW uitkeringslasten	0	0	1.741	4.800	7.000	6.042	958
IOW uitvoeringskosten	0	0	1.566	250	250	250	0
<i>Operationele Doelstelling 3</i>							
Wajong uitkeringslasten	2.153.830	2.425.710	2.642.160	3.138.036	2.313.856	2.158.249	155.607
Wajong uitvoeringskosten	83.979	102.527	125.194	132.542	118.435	137.837	- 19.402
<i>Operationele Doelstelling 4¹</i>							
BIA uitkeringslasten	4.179	3.887	3.597	0	0	0	0
BIA uitvoeringskosten	281	220	287	0	0	0	0
Tri uitkeringslasten	20.464	7.444	693	0	0	0	0
Tri uitvoeringskosten	4.054	500	212	0	0	0	0
<i>Operationele Doelstelling 5</i>							
BUIG	3.855.307	3.863.053	4.056.157	4.042.887	4.855.064	4.379.535	475.529
IOAW	103.733	133.013	4.845	0	0	0	0
IOAZ	34.164	30.683	2.730	0	0	0	0
Bijstand buitenland	2.760	2.787	2.500	2.381	2.273	2.600	- 327
Bijstand zelfstandigen	117.364	120.905	118.077	146.118	92.048	113.338	- 21.290
WWIK uitkeringslasten	22.698	20.582	3.590	55	17.061	0	17.061
WWIK uitvoeringskosten	4.734	4.964	2.678	3.674	3.851	0	3.851
Vazalo	39	142	70	71	0	0	0
Handhaving	7.827	7.892	7.334	6.310	6.486	6.033	453
Bijstand overig	11.796	34.950	84.084	96.368	112.138	129.243	- 17.105
<i>Operationele doelstelling 6</i>							
Uitkeringen Caribisch Nederland	0	0	0	2.417	3.068	2.904	164
Ontvangsten	59.864	57.268	48.236	16.827	74.762	0	74.762

¹ Operationele doelstelling 4 is met ingang van begroting 2012 vervallen.

Toelichting

Inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW)

De IOW is een tijdelijke vervolgtkering op de WW. Instroom is mogelijk voor mensen die werkloos zijn geraakt terwijl zij zestig jaar of ouder zijn. De uitgaven aan IOW vallen € 1 miljoen hoger uit dan begroot. Oorzaak hiervan is de tegenvallende economische situatie waardoor meer ouderen de maximumduur in de WW bereiken en doorstromen naar de IOW.

Wet Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong)

De Wajong vormt de inkomensvoorziening voor jonggehandicapten. Het belangrijkste doel van de Wajong is om jongeren met een beperking te ondersteunen bij het vinden en behouden van een baan bij een reguliere werkgever.

De uitkeringslasten Wajong over 2012 zijn € 156 miljoen hoger dan begroot. Dit verschil heeft primair een technische oorzaak, namelijk een kasschuif van 2013 naar 2012 van € 200 miljoen. Deze kasschuif buiten beschouwing latend, zouden de uitkeringslasten € 44 miljoen lager zijn uitgevallen dan begroot. Dit ondanks de nominale ontwikkeling, die zorgt voor een stijging van de uitkeringslasten met € 32 miljoen. De gemiddelde uitkering is desondanks lager uitgekomen dan geraamd, onder

andere als gevolg van een toename van het aantal mensen in de studieregeling, waarin een lagere uitkeringshoogte geldt. De uitvoeringskosten Wajong zijn ruim € 19 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit wordt verklaard door het aanhouden van de Wet Werken naar Vermogen en de vrijval van de hiermee samenhangende middelen.

Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Met de Wet BUIG zijn vanaf 2010 de gemeentelijke middelen voor de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) voor zover dat betrekking heeft op algemene bijstand aan startende ondernemers, gebundeld met het inkomensdeel van de WWB. Hiermee krijgen gemeenten één gebundeld budget voor de bekostiging van de uitkeringen op grond van de genoemde wetten.

Voor de uitvoeringskosten ontvangen gemeenten middelen via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds.

De uitgaven van de gebundelde uitkering zijn € 476 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van een opwaartse bijstelling van de werkloosheidsraming van het CPB en de gewijzigde doorwerking daarvan op de bijstand (€ 392 miljoen). Daarnaast is er een aantal beleidsmatige mutaties geweest die in 2012 effect hadden op de uitgaven. Deze betroffen het intrekken van de huishoudinkomenstoets (€ 27 miljoen), actualisatie van de toegekende IAU/MAU-uitkeringen aan gemeenten (€ 17 miljoen), de latere invoering van strengere fraudewetgeving (€ 12 miljoen), het niet doorgaan van de opheffing van de specifieke ontheffingsmogelijkheid van de arbeidsverplichting voor de alleenstaande ouders met kinderen tot vijf jaar (€ 5 miljoen) en de overgangstermijn voor de WWIK (– € 10 miljoen). Verwerking van realisatiegegevens over 2011 heeft geleid tot een opwaartse bijstelling (€ 11 miljoen). De uitgaven zijn als gevolg van de gebruikelijke loon- en prijsbijstelling toegenomen (€ 21 miljoen).

Uit voorlopige opgaven van gemeenten over hun bestedingen en baten in 2012, zoals weergegeven in «Beelden van de Uitvoering 2012», blijkt dat het saldo van bestedingen en baten over 2012 landelijk € 4.874 miljoen bedraagt. Dit is € 82 miljoen minder dan het totale bedrag dat gemeenten in 2012 hebben ontvangen. Van dit bedrag is € 101 miljoen gebruikt voor de in 2012 uitgekeerde incidentele en meerjarige aanvullende uitkeringen over 2010. Daarmee rekening houdend hebben gemeenten op het gebundelde budget voor 2012 € 19 miljoen meer uitgegeven dan zij hebben ontvangen.

Bijstand buitenland

Voor bijstandsverlening aan Nederlanders in het buitenland was er de regeling Bijstand buitenland. Deze regeling verviel in 1996 met de invoering van de Algemene bijstandswet, waardoor er sindsdien geen nieuwe gevallen tot deze regeling zijn toegelaten. De uitgaven aan uitkeringslasten en uitvoeringskosten in 2012 zijn lager dan begroot als gevolg van het krimpen van het bestand. Deze krimp was nog niet in de meerjarenraming verwerkt.

Bijstand zelfstandigen

Startende ondernemers en gevestigde zelfstandigen kunnen onder voorwaarden voor financiële bijstand een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004). Sinds 2010 zijn de kosten

van levensonderhoud voor startende ondernemers onderdeel van de gebundelde uitkering voor inkomensvoorzieningen. Voor de kosten van levensonderhoud voor gevestigde zelfstandigen en de verstrekking van bedrijfskapitaal ontvangen gemeenten een afzonderlijke specifieke uitkering. In 2012 is de realisatie over de niet met het inkomensdeel WWB gebundelde middelen € 21 miljoen lager dan begroot. Deze daling wordt veroorzaakt door een gemiddeld lagere kredietverlening dan was voorzien.

Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK)

De WWIK gaf kunstenaars tijdelijk recht op een inkomensaanvulling als zij met hun werk te weinig verdienden om in hun levensonderhoud te voorzien. Sinds 2010 waren de middelen voor de uitkeringslasten WWIK onderdeel van de gebundelde uitkering BUIG, en werden de middelen voor de gemeentelijke uitvoeringskosten via het Gemeentefonds aan de twintig centrumgemeenten uitgekeerd. De WWIK is per 1 januari 2012 afgeschaft, waardoor er in 2012 geen middelen voor de WWIK waren voorzien. De rechter oordeelde dat er een overgangsregeling moest komen voor kunstenaars die al voor 1 januari 2012 recht hadden op een WWIK-uitkering. Dit heeft geresulteerd in een overgangsregeling met een looptijd van 1 januari 2012 tot 1 juli 2012. De bruto kosten van deze overgangsregeling, geen onderdeel van BUIG, bedroegen € 17 miljoen aan uitkeringslasten WWIK en € 4 miljoen aan uitvoeringskosten.

Handhaving

Bij het stellen van voorwaarden behoort tevens de controle op de handhaving daarvan. De WWB biedt aan gemeenten een financiële prikkel die bevordert dat zij zich inspannen voor handhaving. Daarnaast stimuleert en ondersteunt SZW de handhaving door gemeenten. De middelen hebben voornamelijk betrekking op de uitvoeringskosten van het Inlichtingenbureau en de middelen voor het Handhavingsprogramma 2011–2014. De in 2012 gerealiseerde uitgaven wijken nauwelijks af van de begrote uitgaven.

Bijstand overig

De overige bijstandsuitgaven hebben betrekking op de incidentele en meerjarige aanvullende uitkeringen (IAU en MAU) voor gemeenten die tekort komen op hun budget Inkomensdeel WWB, de doorontwikkeling van de WWB (inclusief het onderhoud van het verdeelmodel WWB), de uitvoeringskosten van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen voor wat betreft de inning van partneralimentatie, en middelen voor implementatie van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening per 1 juli 2012. De gerealiseerde uitgaven zijn € 17 miljoen lager dan begroot. Dit wordt verklaard door het groter dan verwachte aantal afwijzingen voor de IAU- en MAU-uitkeringen.

Uitkeringen Caribisch Nederland

De regelingen van SZW voor Caribisch Nederland (Bonaire, St. Eustatius en Saba) op het terrein van inkomensbescherming betreffen een drietal werknemersverzekeringen (de Cessantiawet, de Ongevallenverzekering en de Ziekteverzekering) en de Onderstand. De uitgaven aan deze regelingen zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit is het gevolg van nabetalingen in het kader van de Ziekteverzekering.

Ontvangsten

De ontvangsten zijn € 75 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit betreft voornamelijk terugontvangsten Bbz (€ 40 miljoen) en Wajong (€ 34 miljoen). Van de Wajong-ontvangsten is € 31 miljoen afkomstig uit de uitkeringslasten van UWV. Dit betreft een nadere afrekening over het jaar 2011. In 2011 heeft UWV € 31 miljoen te veel aan uitkeringslasten ontvangen van het Rijk en dit bedrag is in 2012 terugbetaald.

Tabel 46.2 Premiegefinancierde uitgaven artikel 46 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil 2012
Uitgaven	14.062.154	16.269.030	17.021.276	16.442.510	17.056.659	16.513.747	542.912
<i>Programma uitgaven</i>	<i>14.062.154</i>	<i>16.269.030</i>	<i>17.021.276</i>	<i>16.442.510</i>	<i>17.056.659</i>	<i>16.161.882</i>	<i>894.777</i>
<i>Operationele Doelstelling 1</i>							
WW uitkeringslasten	2.470.965	4.374.000	4.996.618	4.501.000	5.310.000	4.470.963	839.037
WW uitvoeringskosten	377.870	515.790	400.665	406.360	491.972	525.464	- 33.492
<i>Operationele Doelstelling 2</i>							
WAO uitkeringslasten	8.042.000	7.883.187	7.465.814	6.930.000	6.294.000	6.111.406	182.594
WAO uitvoeringskosten	375.770	272.450	202.225	168.205	134.896	116.630	18.266
IVA uitkeringslasten	208.000	330.000	474.202	631.000	789.000	898.434	- 109.434
IVA uitvoeringskosten	44.995	41.392	49.596	55.418	67.720	54.849	12.871
WGA uitkeringslasten	562.194	807.444	1.124.932	1.461.000	1.639.219	1.727.078	- 87.859
WGA uitvoeringskosten	206.985	147.177	173.789	163.241	220.520	160.349	60.171
ZW uitkeringslasten	1.061.995	1.222.000	1.511.604	1.551.000	1.594.000	1.541.373	52.627
ZW uitvoeringskosten	300.380	302.590	285.825	284.275	259.332	292.400	- 33.068
WAZ uitkeringslasten	378.000	358.000	323.006	283.011	252.000	253.596	- 1.596
WAZ uitvoeringskosten	33.000	15.000	13.000	8.000	4.000	9.340	- 5.340
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>351.865</i>	<i>- 351.865</i>
Ontvangsten	144.000	170.253	203.000	260.000	299.004	287.163	11.841

Toelichting

Werkloosheidswet (WW)

De WW verzekert werknemers die werkloos worden tegen de financiële gevolgen van werkloosheid. Het verlies aan inkomen kan voor een bepaalde periode opgevangen worden met een WW-uitkering. De lengte van een WW-uitkering hangt af van het arbeidsverleden voor werkloosheid en duurt minimaal 3 en maximaal 38 maanden. Daarnaast voorziet de WW in het overnemen van salarisbetaling door UWV bij faillissement van bedrijven.

Ten opzichte van de begroting 2012 zijn de uitgaven aan de WW € 839 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit hangt hoofdzakelijk samen met het hoger dan verwachte beroep op de WW (€ 716 miljoen), als gevolg van de tegenvallende economische situatie en de oplopende werkloosheid. De lagere gemiddelde WW-uitkering beperkte dit jaar de uitkeringslasten (- € 117 miljoen). Daarnaast zijn de overgenomen verplichtingen van UWV toegenomen (€ 109 miljoen). De uitgaven zijn als gevolg van de gebruikelijke loon- en prijsbijstelling toegenomen (€ 131 miljoen).

De uitvoeringskosten WW zijn € 33 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit betreft het saldo tussen enerzijds hogere uitvoeringskosten in verband met de oploop van de WW-volumes en anderzijds lagere uitvoeringskosten als gevolg van een (budgetneutrale) herschikking naar aanleiding van een nieuwe toerekening van uitvoeringskosten aan de door het UWV uitgevoerde regelingen. Als gevolg van dit laatste zijn uitvoeringskosten die waren geraamd voor de WW gedurende 2012 toegerekend aan uitvoeringskosten re-integratie WW en uitvoeringskosten IVA en WGA (zie

ook de toelichtingen bij de uitvoeringskosten IVA en WGA hieronder en bij tabel 47.2).

Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)

WAO-gerechtigden zijn personen die vóór 1 januari 2004 ziek en als gevolg daarvan arbeidsongeschikt zijn geworden. Door de invoering van de Wet WIA worden geen nieuwe WAO-uitkeringen meer verstrekt, wel zijn er herlevingen op basis van oud recht. De WAO kent zodoende vrijwel alleen nog uitstroom. De uitkeringslasten en uitvoeringskosten laten daarom een daling zien.

De uitkeringslasten in 2012 zijn € 183 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. De jaarlijkse indexatie van de uitkeringen verhoogt de uitkeringslasten met € 93 miljoen. De overige € 90 miljoen wordt veroorzaakt door een hoger dan verwachte gemiddelde uitkeringshoogte. De uitvoeringskosten in 2012 zijn € 18 miljoen hoger dan het begrote bedrag. De eerder veronderstelde lineaire afloop van de uitvoeringskosten met het uitkeringsvolume laat sinds 2011 een afvlakkend verloop zien.

Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA)

In de WIA staat werk voorop, ligt het accent op wat mensen kunnen en is er tegelijkertijd inkomensbescherming voor mensen die echt niet meer kunnen werken. De WIA bestaat uit twee regelingen: de IVA en de WGA.

Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten (IVA)

De IVA verzorgt een loonvervangende uitkering voor werknemers die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn. De uitkeringslasten in 2012 zijn € 109 miljoen lager uitgekomen dan was begroot. De jaarlijkse indexatie van de uitkeringen verhoogt de uitkeringslasten met € 12 miljoen. Door nieuwe uitvoeringsinformatie zijn de lasten met € 121 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit is vooral het gevolg van een lager dan verwachte doorstroom vanuit de WGA (€ 60 miljoen) en een meevallende instroom (€ 50 miljoen).

De uitvoeringskosten IVA zijn € 13 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit is het gevolg van een herschikking naar aanleiding van een nieuwe toerekening van uitvoeringskosten aan de door het UWV uitgevoerde regelingen. Als gevolg hiervan zijn uitvoeringskosten WW toegerekend aan uitvoeringskosten IVA (zie ook toelichting uitvoeringskosten WW). De herschikking leidt per saldo niet tot een wijziging van de uitvoeringskosten UWV.

Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsongeschikten (WGA)

De WGA verzorgt een aanvulling op het met arbeid verdiende inkomen voor gedeeltelijk arbeidsgeschikten, of een minimumuitkering als zij niet werken of minder werken dan 50% van hun resterende verdien capaciteit. De uitkeringslasten in 2012 zijn € 88 miljoen lager uitgekomen dan was begroot. De jaarlijkse indexatie van de uitkeringen verhoogt de uitkeringslasten met € 31 miljoen. Door nieuwe uitvoeringsinformatie zijn de lasten met € 119 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit is het saldo van een meevallende instroom en een lager dan verwachte gemiddelde uitkeringshoogte, die de uitkeringslasten hebben verlaagd, en een lager dan verwachte doorstroom naar de IVA, die de uitkeringslasten heeft verhoogd.

De gerealiseerde uitvoeringskosten WGA zijn € 60 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt verklaard door een herschikking naar aanleiding van een nieuwe toerekening van uitvoeringskosten aan de door het UWV uitgevoerde regelingen. Als gevolg hiervan zijn uitvoeringskosten WW gedurende 2012 toegerekend aan uitvoeringskosten WGA (zie ook

toelichting uitvoeringskosten WW). De herschikking leidt per saldo niet tot een wijziging van de uitvoeringskosten UWV.

Ziektewet (ZW)

De ZW verzekert het ziekterisico voor bepaalde groepen werknemers. Het ZW-vangnet verzekert diegenen die geen werkgever met een loondoorbetalingsplicht meer hebben, zoals WW'ers, uitzendkrachten en tijdelijke werknemers na het einde van het dienstverband. Daarnaast geldt de ZW voor een beperkte groep werknemers die in dienst is van een werkgever. Werknemers ontvangen ook een uitkering op grond van de ZW als ze ongeschikt zijn tot het verrichten van arbeid als gevolg van zwangerschap of bevalling, orgaandonatie of wanneer ze aanspraak hebben op een no-riskpolis.

De uitkeringslasten in 2012 zijn € 53 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit is het gevolg van de jaarlijkse indexatie die de lasten met € 37 miljoen heeft verhoogd en een hoger dan verwachte gemiddelde uitkeringshoogte.

De uitvoeringskosten ZW zijn bijna € 33 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit is het gevolg van een herschikking naar aanleiding van een nieuwe toerekening van uitvoeringskosten aan de door het UWV uitgevoerde regelingen. Als gevolg hiervan zijn de geraamde uitvoeringskosten ZW toegerekend aan andere regelingen. De herschikking leidt per saldo niet tot een wijziging van de uitvoeringskosten UWV.

Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen (WAZ)

De toegang voor zelfstandige ondernemers tot de WAZ is per 1 augustus 2004 beëindigd. De uitgaven aan de WAZ vertonen daarom een daling. De uitgaven aan uitkeringslasten in 2012 zijn nagenoeg gelijk aan wat was begroot.

De uitvoeringskosten WAZ vallen ruim € 5 miljoen lager uit dan begroot. Dit is het gevolg van een herschikking naar aanleiding van een nieuwe toerekening van uitvoeringskosten aan de door het UWV uitgevoerde regelingen. Als gevolg hiervan zijn de geraamde uitvoeringskosten WAZ toegerekend aan andere regelingen. De herschikking leidt per saldo niet tot een wijziging van de uitvoeringskosten UWV.

Operationele doelstelling

1 Zorgdragen dat werknemers bij werkloosheid een tijdelijk loonvervangend inkomen ontvangen én tot werkherleving worden gestimuleerd

Motivering

Om de tijdelijke inkomensbescherming van werknemers bij werkloosheid te waarborgen en hen te activeren tot werkherleving.

Doelbereiking

Het gemiddelde WW-volume lag in 2012 bijna 17% hoger dan in 2011. De instroom in de WW was 21% hoger dan in 2011 en de uitstroom uit de WW is met 5% toegenomen ten opzichte van 2011. Waar 2011 zich kenmerkte door een langzaam stijgende werkloosheid, met in totaal bijna 60.000 personen, steeg de werkloosheid in 2012 sneller, met in totaal 115.000 personen. Een groot deel van de toename in het aantal werklozen stroomt de WW in.

Instrumenten

- Werkloosheidswet (WW);
- Inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW);
- Bijdrage uitvoeringskosten aan het UWV.

Activiteiten

Activiteiten SZW:

- In stand houden en onderhouden van een toekomstbestendige en activerende wettelijke verzekering tegen werkloosheid;
- Aansturen van en toezien op een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende wetsuitvoering door UWV;
- Voorlichting.

Activiteiten van UWV:

- Uitvoering van de wettelijke verzekering;
- Handhaving.

Doelgroepen

- Verzekerden (werknemers);
- WW-gerechtigden;
- IOW-gerechtigden;
- Premiebetalers (werkgevers).

Realisatie meetbare gegevens

Tabel 46.3 Indicatoren operationele doelstelling 1				
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streven 2012
Instroomkans in de WW van de leeftijdscategorie 55 en ouder t.o.v. de gemiddelde instroomkans (%) ¹	86	86	89	≤86
Werkhervatting binnen 12 maanden na instroom van WW-gerechtigden (%) ²	45	47	45	48
Werkhervatting binnen 12 maanden na instroom van WW-gerechtigden die bij instroom 55 jaar of ouder waren (%) ²	31	26	26	32
Nalevingsniveau van opgave inkomen uit arbeid (%) ³	90	89	90	91

Bronnen:

¹ UWV, Jaarverslag.

² UWV, Administratie.

³ SZW-berekeningen op basis van UWV- en CBS-informatie.

Volume ontslagwerkloosheid

In 2012 is het WW-volume ten opzichte van 2011 fors gestegen. Waar het jaar 2011 werd gekenmerkt door een langzaam stijgende werkloosheid, werd 2012 gekenmerkt door een sneller stijgende werkloosheid. In 2012 waren zowel instroom als uitstroom uit de WW hoger dan in 2011.

Tabel 46.4 Kengetallen operationele doelstelling 1			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Volume ontslagwerkloosheid (x 1.000 uitkeringsjaren)	234	225	262
Aantal nieuwe WW-uitkeringen (x 1.000)	415	414	502
Aantal beëindigde WW-uitkeringen (x 1.000)	421	408	432
Aantal lopende uitkeringen (volume) IOW (x 1.000)	0,4	0,7	1,2

Bron: UWV, Jaarverslag

Tabel 46.5 Kengetallen operationele doelstelling 1

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>Handhaving</i>			
Kennis van de verplichtingen WW (%)	–	93 ¹	98 ²
Aantal geconstateerde overtredingen WW (x 1.000) ³	22	34	32
Totaal fraudebedrag WW (x € 1 mln) ³	29,7	44,5	34,9
Afdoening WW (%) ³	100	100	100

Bronnen:

¹ Onderzoek TNS NIPO UWV Handhaving rechten en plichten.

² Ipsos Synovate, Onderzoek Kennis Verplichtingen en Pakkans; Negen wetten onder de loep.

³ UWV, Jaarverslag.

Operationele doelstelling

2 Zorgdragen voor een inkomensvoorziening en werkhervatting voor arbeidsongeschikte en zieke werknemers

Motivering

Om werknemers te beschermen tegen het risico van inkomensverlies als gevolg van arbeidsongeschiktheid en ziekte.

Doelbereiking

Het totaal aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen voor werknemers laat een dalende trend zien. Dit komt doordat de uitstroom uit vooral de WAO op een hoger niveau ligt dan de instroom in vooral de WIA. In 2012 stroomden er in totaal bijna 55.000 personen uit de WAO/WIA terwijl er bijna 40.000 personen de WAO/WIA instroomden.

Instrumenten

- Loondoorbetaling bij ziekte;
- Ziektewet (ZW);
- Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (Wet WIA), bestaande uit de IVA- en WGA-regeling;
- Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO);
- Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen (WAZ);
- De tegemoetkoming voor arbeidsongeschikten (met een WIA/WAO/WAZ uitkering die meer dan 35% arbeidsongeschikt zijn) volgend uit de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg);
- Bijdrage uitvoeringskosten aan het UWV.

Activiteiten

Activiteiten SZW:

- In stand houden en onderhouden van een toekomstbestendige en activerende inkomensvoorziening bij ziekte en arbeidsongeschiktheid;
- Aansturen van en toezien op een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende wetsuitvoering door UWV;
- Voorlichting;
- Financiële prikkels voor zieke en arbeidsongeschikte werknemers om aan het werk te blijven dan wel het werk te hervatten;
- Financiële prikkels voor werkgevers om zieke of arbeidsongeschikte werknemers in dienst te houden of nemen;
- Vereenvoudiging van regelgeving.

Activiteiten van UWV:

- Uitvoering van de wettelijke verzekering;
- Handhaving.

Doelgroepen

- Werknemers;
- Zelfstandigen die voor 1 augustus 2005 arbeidsongeschikt zijn geworden;
- Werkgevers.

Realisatie meetbare gegevens

Tabel 46.6 Indicatoren operationele doelstelling 2				
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streven 2012
Aandeel werkende WGA-ers met resterende verdien capaciteit (%) ¹	50	48,1	45,9	≥50
Aandeel WGA-ers met resterende verdien capaciteit in de vervolgfase dat in voldoende mate werkt (%) ¹	52	52,2	49,5	≥50
Nalevingsniveau van opgave inkomen uit arbeid (%) ²	96	96	96	96

Bronnen:

¹ UWV, Jaarverslag.

² SZW-berekeningen op basis van UWV- en CBS-informatie.

WAO/WIA

De totale omvang van het bestand WAO en WIA is in 2012 verder gedaald. Dat komt doordat het WAO-bestand sneller daalt dan dat het WIA-bestand stijgt. Het WAO-volume daalt omdat de WAO een aflopende regeling is. De instroom in de WAO is beperkt tot herlevingen op basis van oud recht. Daar staat een veel grotere uitstroom tegenover, vooral als gevolg van het bereiken van de 65-jarige leeftijd.

De instroom in de WIA is in 2012 nagenoeg gelijk aan de instroom in 2011. De uitstroom uit de WIA is in 2012 gestegen naar een niveau van ongeveer 12.000 uitkeringen en de doorstroom van WGA naar IVA is verder gestegen naar 3.800 uitkeringen. De groei van uitstroom en doorstroom loopt gelijk op met de groei van het WIA-bestand, dat nog vele jaren in een opbouwfase zit.

Tabel 46.7 Kengetallen operationele doelstelling 2			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
WAO + IVA + WGA			
Bestand in uitkeringen (ultimo, x 1.000)	596,4	582,3	567,9
– waarvan WAO	486,3	443,9	406,2
– waarvan IVA	28,2	36,0	42,9
– waarvan WGA	81,9	102,4	118,9
Bestand als percentage van de verzekerde populatie (%)	8,3	8,3	8,0
Instroom in uitkeringen (x 1.000)	39,9	41,0	38,9
– waarvan WAO	4,3	3,1	2,3 ¹
– waarvan IVA	7,3	7,8	7,3 ¹
– waarvan WGA	28,4	30,1	29,3 ¹
Instroomkans WIA/WAO (%)	0,55	0,59	0,51
Uitstroom in uitkeringen (x 1.000)	48,2	55,3	54,9
– waarvan WAO	39,7	45,5	43,4 ¹
– waarvan IVA	2,1	3,1	3,7 ¹
– waarvan WGA	6,4	6,7	7,8 ¹
Doorstroom van WGA naar IVA (x 1.000)	3,0	3,2	3,8
Uitstroomkans WAO + WIA (%)	7,5	8,7	8,8 ¹
Uitstroomkans WGA naar werk UWV (%)	51	25	41
Uitstroomkans WGA naar werk eigenrisicodragers (%)	58	47	n.b. ²
Aandeel werkende WAO'ers (%)	n.b. ³	20	21
Aandeel werkende IVA'ers (%)	n.b. ³	5	4
Aandeel werkende WGA'ers (%)	n.b. ³	21	20,5
Aandeel instroom WIA uit ZW (%)	50	51	52
WAZ			
Bestand in uitkeringen (ultimo, x 1.000)	30,4	26,0	22,5
ZW			
Bestand in uitkeringen (gemiddeld, x 1.000)	98,4	100,1	99,6
Instroom in uitkeringen (x 1.000)	281,2	273,4	260,4
Uitstroom in uitkeringen (x 1.000)	371,6	372,7	347,1

¹ Dit is het berekende 12-maandscijfer. In het UWV-Jaarverslag is een 11,5 maandscijfer opgenomen.

² Het UWV doet nader onderzoek naar dit cijfer. Daarom is hier geen realisatie 2012 opgenomen.

³ Deze cijfers worden door UWV sinds 2011 geleverd.

Bron: UWV, Jaarverslag

Tabel 46.8 Kengetallen operationele doelstelling 2			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Handhaving WAO + IVA + WGA			
Kennis van verplichtingen WAO (%)	–	91 ¹	95 ²
Kennis van verplichtingen WGA (%)	–	90 ¹	87 ²
Aantal geconstateerde overtredingen WAO/WIA (x 1000) ³	3	3	3
Totaal fraudebedrag (x € 1 mln) ³	6	8	9
Afdoening inlichtingenplicht (%) ³	99	99	99
Handhaving ZW			
Aantal geconstateerde overtredingen ZW (x 1000) ³	3	3	2
Totaal fraudebedrag ZW (x € 1 mln) ³	2	3	2
Afdoening inlichtingenplicht ZW (%) ³	100	99	99

Bronnen:

¹ Onderzoek TNS NIPO UWV Handhaving rechten en plichten.

² Ipsos Synovate, Onderzoek Kennis Verplichtingen en Pakkings; Negen wetten onder de loep.

³ UWV, Jaarverslag.

Operationele doelstelling	3 Zorgdragen voor arbeidsondersteuning en inkomensvoorziening voor jonggehandicapten
Motivering	Om de arbeidsparticipatie van jonggehandicapten te bevorderen en jonggehandicapten te beschermen tegen het risico van gebrek aan inkomen als gevolg van arbeidsongeschiktheid.
Doelbereiking	De instroom in en de uitstroom uit de Wajong zijn beide licht gestegen. De uitstroom wordt vooral veroorzaakt door uitstroom uit de Wajong zoals deze tot 2010 bestond. In de tot 2010 geldende Wajong is het aandeel werkenden ongeveer gelijk gebleven. Het aandeel werkenden in de werkregeling van de sinds 2010 geldende Wajong is gedaald van 23% naar 19%. De uitstroom uit de sinds 2010 geldende Wajong vanwege werk is gestegen van 17% naar 32%.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> • De Wet Werk en Arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong); • De Wajong geldend voor jonggehandicapten die voor 1 januari 2010 een aanvraag indienden; • De tegemoetkoming voor Wajonggerechtigden volgend uit de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg); • Bijdrage uitvoeringskosten aan het UWV.
Activiteiten	<p>Activiteiten SZW:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In stand houden en onderhouden van toekomstbestendige en activerende wettelijke instrumenten en voorzieningen voor jonggehandicapten; • Toezien op een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende wetsuitvoering door UWV; • Voorlichting; • Uitwerking aanpak «Werk voor Wajongers» inclusief vraaggerichte werkgeversbenadering; • Stimuleren van een soepele overgang van school naar werk. <p>Activiteiten UWV:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van de wettelijke voorziening.
Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none"> • Jonggehandicapten die voor het bereiken van de 18-jarige leeftijd (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn geworden, geen arbeidsverleden hebben en daardoor niet volledig zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien; • Jongeren die tijdens hun studie arbeidsongeschikt worden.

Realisatie meetbare gegevens

Tabel 46.9 Indicatoren operationele doelstelling 3				
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streven 2012
Het percentage nieuwe Wajong-instromers met arbeidsmarktperspectief voor wie tijdig een participatieplan is opgesteld (%)	66	89	93	100

Bron: UWV, Jaarverslag

Het totale aantal Wajong-gerechtigden is in 2012 opnieuw gestegen. Dit komt doordat de instroom in de Wajong aanzienlijk hoger is dan de uitstroom. De uitstroom ligt op een lager niveau omdat het bestand

Wajong-gerechtigden nog relatief jong is, waardoor nog weinig van hen de 65-jarige leeftijd bereiken. De Wajong tot 2010 kent nog steeds instroom in 2012, dit is het gevolg van herleefde Wajongrechten. Deze mensen hebben al voor 2010 recht op Wajong gehad.

Voor de nieuwe Wajong geldt dat zowel voor de instroom als voor het bestand in uitkeringen het aandeel mensen in de werkregeling met een participatieoordeel «reguliere arbeid» is gedaald. Daarentegen is het aandeel met een participatieoordeel «tijdelijk geen mogelijkheden» aanzienlijk gestegen. Dit heeft te maken met een nieuwe indeling waar UWV in 2012 naar is overgestapt.

Tabel 46.10 Kengetallen operationele doelstelling 3			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Wajong Totaal			
Bestand in uitkeringen (ultimo, x 1.000)	205,1	216,2	226,5
Instroom in uitkeringen (x 1.000)	17,8	16,3	16,4 ¹
Uitstroom in uitkeringen (x 1.000)	4,6	5,1	5,4 ¹
Bestand als percentage van de verzekerde populatie (%)	1,9	1,8	1,8
waarvan Wajong tot 2010			
Bestand in uitkeringen (ultimo, x 1.000)	195,4	192,4	189,6
• waarvan volledig arbeidsongeschikt (%)	98,1	98,1	98,1
Instroom in uitkeringen (x 1.000)	8,0	1,8	1,6 ¹
Uitstroom in uitkeringen (x 1.000)	4,5	4,7	4,6 ¹
Aandeel werkende Wajong'ers (%)	25	25	25 ²
waarvan nieuwe Wajong (met ingang van 2010)			
Bestand in uitkeringen (ultimo, x 1.000)	9,7	23,8	36,9
• waarvan Werkregeling (%) ³	58	62	67
– waarvan participatieoordeel reguliere arbeid (%)	35	33	24
– waarvan participatieoordeel beschutte arbeid (%)	3	4	5
– waarvan participatieoordeel tijdelijk geen mogelijkheden (%)	24	22	39
• waarvan Studieregeling (%)	29	28	23
• waarvan volledig en duurzaam arbeidsongeschikt (%)	13	10	9
Instroom in uitkeringen (x 1.000)	9,8	14,5	14,8 ¹
• waarvan Werkregeling (%) ³	54	51	55 ⁴
– waarvan participatieoordeel reguliere arbeid (%)	48	34	21 ⁴
– waarvan participatieoordeel beschutte arbeid (%)	6	5	5 ⁴
– waarvan participatieoordeel tijdelijk geen mogelijkheden (%)	37	26	43 ⁴
• waarvan Studieregeling (%)	34	41	37 ⁴
• waarvan volledig en duurzaam arbeidsongeschikt (%)	13	8	7 ⁴
Uitstroom in uitkeringen (x 1.000)	0,1	0,4	0,8 ⁵
• waarvan uitstroom wegens werk (%)	–	16,7	31,8
Aandeel werkende Wajong'ers binnen werkregeling (%) ⁶	21	23	19
• waarvan werkzaam bij reguliere werkgever (%)	93	91	89
– waarvan met inkomensondersteuning (%)	76	83	85
– waarvan zonder inkomensondersteuning (%)	24	17	15
• waarvan werkzaam bij beschermt werk (%)	7	9	11

¹ Dit is het berekende 12-maandscijfer. In het UWV-Jaarverslag is een 11,5 maandscijfer opgenomen.

² Cijfer betreft gegevens t/m augustus 2012.

³ De drie participatieoordelen tellen niet op tot 100%, omdat er ook nog een categorie «overig of niet bekend» is.

⁴ Onderverdeling is gebaseerd op 11,5 maandscijfer in het UWV-Jaarverslag.

⁵ Berekende 12-maandscijfer is hetzelfde als het 11,5 maandscijfer in het UWV-Jaarverslag.

⁶ Peildatum ultimo augustus 2012. Dit zijn de lopende nWajong-uitkeringen in de werkregeling met een dienstverband in Polis.

Bron: UWV, Jaarverslag

Operationele doelstelling

5 Zorgdragen voor een stelsel dat gemeenten prikkelt tot activering en inkomensondersteuning van mensen die niet zelf (volledig) kunnen voorzien in hun levensonderhoud

Motivering

- Om inkomensverlies tot onder het niveau van het sociaal minimum te voorkomen en om personen zo spoedig mogelijk zelfstandig in het eigen levensonderhoud te laten voorzien;
- Om het gemeenten mogelijk te maken burgers financiële ondersteuning te bieden vanwege uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten.

Doelbereiking

De daling van het aantal WWB-uitkeringen is vanaf 2009, als gevolg van de economische crisis, tot stilstand gekomen. Het totaal aan WWB-uitkeringen is in 2012 gestegen ten opzichte van 2011.

Instrumenten

- Wet werk en bijstand (WWB), het inkomensdeel van de WWB;
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW);
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
- Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004;
- Inlichtingenbureau gemeenten;
- Participatiebudget (wordt toegelicht bij artikel 47);
- Middelen voor bijzondere bijstand via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- Koppeling van het sociaal minimum aan het wettelijk minimumloon;
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening: met het inwerking treden van deze wet per 1 juli 2012 wordt bemiddeling schuldhulpverlening een wettelijke taak van gemeenten en legt de wet een «bodem» in de gemeentelijke schuldhulpverlening.

Activiteiten

Activiteiten SZW:

- Onderhouden van de wet- en regelgeving;
- Ramen macrobudget gebundelde gemeentelijke uitkeringen inkomensvoorzieningen en onderhouden verdelingsystematiek;
- Het bepalen van het wettelijk kader voor bijzondere bijstandsverlening;
- Monitoren ambities en afspraken Bestuursakkoord met gemeenten;
- Verder optimaliseren van het systeem en de werking van de WWB door:
 - * Beslissen op aanvragen voor een meerjarige of incidentele aanvullende uitkering WWB inkomensdeel;
 - * Stimuleren aanpak harde kern;
 - * Ondersteunen van de gemeenteraad/griffie bij het waarmaken van hun kaderstellende en controlerende rol;
 - * Gevolgen van EU-beleid en ervaringen voor nationaal beleid en uitvoering verwerken.

Activiteiten SZW op het terrein van armoede en schuldhulpverlening;

- Bestrijden van armoede en sociale uitsluiting;
- Het bevorderen dat kinderen die opgroeien in gezinnen op of rond het sociaal minimum kunnen (blijven) meedoen;
- Tegengaan van niet-gebruik van inkomensvoorzieningen;
- Het vergroten van het bereik en het versterken van de minnelijke schuldhulpverlening;
- Het minimaliseren van de wachtlijsten schuldhulpverlening;

- Voorbereiding van de inwerkingtreding van het wetsvoorstel op basis waarvan de minnelijke schuldhulpverlening een wettelijke taak van gemeenten wordt;
- Extra maatregelen schuldhulpverlening in verband met de economische crisis:
 - * Extra aandacht voor preventie door goede voorlichting en actieve verwijzing naar schuldhulpverlening op de werkpleinen;
 - * Het opvangen van het extra beroep op de schuldhulpverlening;
 - * Extra aandacht voor het verbeteren van de effectiviteit van de schuldhulpverlening.

Activiteiten gemeenten:

- Uitvoeren van wet- en regelgeving;
- Handhaving.

Doelgroepen

- Jongeren tot 27 jaar die geen werk hebben of opleiding volgen;
- Mensen van 27 tot 65 jaar die niet zelf (volledig) kunnen voorzien in hun levensonderhoud (bijstand als aanvulling op een onvolledige AOW-uitkering komt aan de orde in artikel 49);
- Mensen met een langdurig minimuminkomen en/ of grote afstand tot de arbeidsmarkt;
- Mensen in armoede of met een risico op armoede;
- Mensen met risico op problematische schulden;
- Alleenstaande ouders;
- Oudere werkloze werknemers die na het 50ste jaar werkloos zijn geworden en die na het bereiken van de maximale uitkeringsduur op grond van de werkloosheidswet over onvoldoende middelen kunnen beschikken om te voorzien in hun levensonderhoud;
- Oudere gewezen zelfstandigen die na het 55ste jaar het bedrijf of beroep hebben beëindigd en niet over voldoende middelen kunnen beschikken om te voorzien in hun levensonderhoud;
- Beroepsmatig actieve kunstenaars die niet over voldoende middelen kunnen beschikken om te voorzien in hun levensonderhoud en academieverlaters kunstvakopleidingen;
- Burgers met uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten, zonder toereikende eigen middelen.

Realisatie meetbare gegevens

Tabel 46.11 Indicatoren operationele doelstelling 5				
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streven 2012
Aantal personen (0 t/m 64 jaar) in een huishouden met een lage werkintensiteit (jobless household, 1.000) ¹	1.595	1.678	n.b.	< ²
Nalevingniveau opgave van inkomsten (%) ³	93	92	92	94

Bronnen:

¹ CBS, *Huishoudens met een laag inkomen. Cijfers 2012 komen in 2014 beschikbaar.*

² *Streven 2020 is 1.030.*

³ *SZW-berekeningen op basis van UWV- en CBS-informatie.*

Volume WWB

Het volume van de WWB is onder invloed van de economische crisis verder opgelopen. In 2012 is de WIJ komen te vervallen en maken jongeren onder de 27 jaar weer deel uit van de WWB.

Volume IOAW, IOAZ, Bbz

Het gebruik van de IOAW, IOAZ en Bbz bleef in 2012 vrijwel gelijk aan dat van 2011.

Uitgaven gemeenten aan bijzondere bijstand

Dit cijfer betreft de uitgaven van gemeenten aan bijzondere bijstand voor zowel reguliere als categoriale bijzondere bijstand, inclusief langdurigheidstoelage en exclusief projectmatige verstrekkingen.

In de begroting 2012 en het jaarverslag 2011 is per abuis geen langdurigheidstoelage meegenomen in de jaartotalen voor 2010 en 2011. De reeks in dit jaarverslag is inclusief de definitieve langdurigheidstoelage.

Tabel 46.12 Kengetallen operationele doelstelling 5			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Volume WWB thuiswonenden, periodiek < 65 jaar (x 1.000) ¹	275	279	319 ²
Inkomensvoorzieningen WIJ (x 1.000) ¹	22	36	–
Volume IOAW (x 1.000) ¹	9	10	10
Volume IOAZ (x 1.000) ¹	1	1	1
Volume bijstand buitenland (x 1.000) ³	0,3	0,2	0,2
Volume Bbz (x 1.000) ³	4	4	4
Volume WWIK (x 1.000) ¹	3	3	2
Uitgaven gemeenten aan bijzondere bijstand (x 1 mln) ⁴	317	309	279

Bronnen:

¹ CBS, *Bijstandsuitkeringsstatistiek*.

² Vanaf 2012 is dit cijfer inclusief inkomensvoorzieningen voor jongeren tot 27 jaar (voorheen de WIJ).

³ SVB, *Jaarverslag*.

⁴ CBS, *Bijstandsuitkeringsstatistiek (jaartotalen)*. Dit bedrag is inclusief voorlopige uitgaven langdurigheidstoelage.

Tabel 46.13 Kengetallen operationele doelstelling 5			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>Handhaving</i>			
Nalevingniveau melden samenwoning (%) ¹	99	99	99 ²
Aantal geconstateerde fraudegevallen ¹	11.100	12.571	15.122 ²
Totaal fraudebedrag (x € 1 mln) ¹	53	67	64 ²
Incassoratio (%) ³	11	12	11

Bronnen:

¹ SZW-berekeningen op basis van CBS-informatie.

² Berekend op basis van voorlopige cijfers.

³ CBS, *Bijstandsdebiteurenstatistiek*.

Operationele doelstelling

6 Zorgdragen voor adequate werknemersverzekeringen en onderstand aan inwoners van Caribisch Nederland

Motivering

Om inwoners van Caribisch Nederland (de eilanden Bonaire, St. Eustatius en Saba) in geval van werkloosheid, ongeval of ziekte of inwoners die niet zelf (volledig) kunnen voorzien in hun levensonderhoud een inkomensvoorziening op maat te bieden. Daarbij wordt de ontwikkeling van de uitkeringen op de eilanden gekoppeld aan de ontwikkeling van het prijsniveau per eiland.

Doelbereiking

Zieke, arbeidsongeschikte en werkloze inwoners van Caribisch Nederland die niet zelf (volledig) kunnen voorzien in hun levensonderhoud ontvangen een inkomensvoorziening op maat.

Instrumenten

De regelingen van SZW voor Caribisch Nederland op het terrein van inkomensbescherming met activering betreffen een drietal werknemersverzekeringen en de Onderstand.

De werknemersverzekeringen voor Caribisch Nederland zijn:

- De Cessantiawet. Dit betreft een verplichte ontslagvergoeding aan werknemers bij ontslag buiten zijn of haar toedoen, te betalen door de werkgever. In geval van faillissement of surseance van betaling neemt de overheid deze verplichting over;
- De Ongevallenverzekering. Dit betreft een uitkering (ongevallengeld) aan werknemers die door een bedrijfsongeval geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn geraakt;
- De Ziekteverzekering. Dit betreft een uitkering (ziekingeld) aan werknemers die door ziekte arbeidsongeschikt zijn.

De Onderstand betreft een uitkering aan inwoners die niet in staat zijn om over voldoende middelen van bestaan te beschikken.

De SZW-unit bij de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regelingen in Caribisch Nederland. De bijdrage in de uitvoeringskosten aan de RCN wordt verantwoord op artikel 98.

Activiteiten

- Onderhouden van wet- en regelgeving;
- Uitkeringsverzorging;
- Handhaving.

Doelgroepen

Uitkeringsgerechtigden in Caribisch Nederland.

Realisatie meetbare gegevens

Gegeven het geringe aantal gerechtigden zijn geen indicatoren geformuleerd.

Tabel 46.14 Kengetallen operationele doelstelling 6

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Volume uitkeringen Caribisch Nederland (x 1.000)	<0,5	0,5	0,5

Bron: SZW-unit RCN

Artikel

47 Aan het Werk: Bemiddeling en Re-integratie

Algemene doelstelling

Arbeidsinpassing in regulier werk voor uitkeringsgerechtigden en werklozen

Motivering

SZW schept de voorwaarden waarbinnen UWV en gemeenten personen met een sociale zekerheidsuitkering en niet-uitkeringsgerechtigden kunnen ondersteunen op hun weg naar reguliere arbeid. Niet alleen voor de mensen zelf, maar ook voor de vergroting van arbeidsparticipatie en de vermindering van uitkeringsafhankelijkheid.

Bij de intake op de werkpleinen bepalen UWV en gemeenten wie ondersteuning nodig heeft en welk instrument effectief is. De werkpleinen bieden basisdienstverlening voor iedereen. Voor personen met een afstand tot regulier werk kan re-integratieondersteuning worden ingezet. Het doel van re-integratie is (uiteindelijk) arbeidsinpassing in regulier werk. Door re-integratieondersteuning wordt de afstand tot regulier werk verkleind, opdat de kans op het verkrijgen van regulier werk wordt vergroot.

De inzet van re-integratiemiddelen dient selectief en vraaggericht te gebeuren. Selectiviteit vraagt van gemeenten en UWV om goed zichtbaar te maken welke re-integratiemiddelen en -instrumenten zij inzetten, mede opdat zij ook van elkaar kunnen leren. Het gaat dan over wat, voor wie, wanneer wordt ingezet, hoe het werkt en welke resultaten worden bereikt. In het vergroten van de vraaggerichtheid spelen de werkpleinen een belangrijke rol. Werkpleinen verlenen diensten op maat, die door één aanspreekpunt worden geregisseerd (geïntegreerde dienstverlening), voor werkzoekenden om arbeidsinschakeling te bevorderen en voor werkgevers om vacatures te vervullen.

Doelbereiking en maatschappelijke effecten

- In 2012 was er sprake van een afnemende vraag naar personeel. Het aantal vacatures dat werkgevers bij het UWV WERKbedrijf hebben ingediend daalde in 2012 met 39% ten opzichte van 2011.
- De instroom van het aantal niet-werkende werkzoekenden bij het UWV WERKbedrijf steeg in 2012 fors naar 622.000. Daarmee waren er in 2011 22% meer niet-werkende werkzoekenden dan in 2012.
- In de eerste zes maanden van 2012 zijn 48.000 uitkeringsgerechtigden die bij UWV WERKbedrijf stonden ingeschreven in een baan gestart, nadat zij in de zes maanden daarvoor re-integratieondersteuning hadden ontvangen. Dit is 19% van alle voormalig werkloze uitkeringsontvangers en niet-uitkeringsgerechtigden die in de eerste zes maanden van 2012 in een baan zijn gestart.

Europees Sociaal Fonds (ESF)

Met het programma ESF 2007–2013 wil Nederland de economische groei vergroten. Het ESF wordt ingezet op geconstateerde zwakten van de arbeidsmarkt, zoals de beperkte arbeidsparticipatie van ouderen (55+) en mensen met een arbeidsbelemmering. Sinds september 2009 wordt het ESF ook ingezet voor de bestrijding van jeugdwerkloosheid. Tevens stimuleert het ESF sociale innovatie en duurzame arbeidsinzet in bedrijven. Daarnaast investeert het ESF in de scholing van lager opgeleide werkenden en in de arbeidstoeleiding van gedetineerden en van leerlingen in het Praktijkonderwijs en Voortgezet speciaal onderwijs. In de eerste jaren van de uitvoering van het ESF-programma lag de nadruk op het tijdig genereren en starten van projecten. De resterende jaren ligt de nadruk op het voorkomen dat aan het einde van de program-

maperiode Europese Subsidie onbenut is gebleven of dat (bij overschrijding) deze ten laste van de begroting moet worden betaald. Het beschikbare subsidiebudget bedraagt € 830 miljoen.

De Tweede Kamer ontvangt jaarlijks in juni een voortgangsverslag over de uitvoering van het ESF. Tevens voert de Auditdienst Rijk van het ministerie van Financiën jaarlijks een systeemaudit uit betreffende de effectieve werking van het beheers- en controlesysteem ESF. Op 4 april 2012 is een positief oordeel afgegeven (systeem functioneert, enkele verbeteringen nodig).

Externe factoren

De economische omstandigheden, die van doorslaggevende invloed zijn op de situatie op de arbeidsmarkt en daarmee op de vraag naar arbeid, hadden in 2012 een remmende invloed op de arbeidsinpassing in regulier werk voor uitkeringsgerechtigden en werklozen.

Realisatie meetbare gegevens

Ten aanzien van het realiseren van de algemene doelstelling worden in de begroting geen afzonderlijke indicatoren geformuleerd, omdat de uitstroom naar werk te zeer afhankelijk is van de conjunctuur.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 47.1 Begrotingsuitgaven artikel 47 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Verplichtingen	534.488	4.061.845	2.340.508	1.502.616	1.269.061	1.466.003	- 196.942
Uitgaven	2.090.809	2.224.182	2.480.756	2.210.589	1.410.931	1.466.065	- 55.134
<i>Programma uitgaven</i>	<i>2.090.809</i>	<i>2.224.182</i>	<i>2.480.756</i>	<i>2.210.589</i>	<i>1.410.931</i>	<i>1.466.065</i>	<i>- 55.134</i>
<i>Operationele Doelstelling 1</i>							
Basisdienstverlening UWV	315.119	331.866	377.828	293.280	188.956	181.875	7.081
BKWI	10.198	11.000	9.832	9.890	9.300	8.547	753
Ketensamenwerking	15.000	2.623	0	0	0	0	0
<i>Operationele Doelstelling 2</i>							
Participatiebudget	1.580.789	1.758.438	1.895.596	1.698.565	994.553	992.520	2.033
RWI	5.977	5.952	5.782	5.352	2.633	2.633	0
Re-integratie Wajong	81.353	71.093	155.061	174.010	151.590	192.345	- 40.755
Re-integratie Wajong Uitvoeringskosten	3.320	19.830	17.300	11.598	33.923	44.852	- 10.929
Subsidies	4.497	2.916	2.091	1.039	1.286	2.440	- 1.154
Beleidsondersteunende uitgaven	4.041	5.156	5.662	2.323	14.088	28.780	- 14.692
Re-integratie Caribisch Nederland	0	0	0	249	411	260	151
Stimuleringsregeling ID-banen	2.333	346	1.260	0	0	0	0
Risicovoorziening ESF 3	58.900	3.673	0	0	0	0	0
Vergoeding uitvoering ESF (AGSZW)	9.282	11.289	10.344	14.283	14.191	11.813	2.378
Ontvangsten	87.076	290.344	512.243	523.839	300.467	270.860	29.607

Toelichting

BKWI

De uitgaven aan BKWI zijn € 0,8 miljoen hoger dan begroot. Dat is hoofdzakelijk het gevolg van extra toegekende middelen voor handhavingactiviteiten.

Re-integratie Wajong

Aan re-integratie Wajong is € 41 miljoen minder uitgegeven dan begroot. De uitgaven zijn in 2012 behoedzaam verplicht om overschrijdingen van het budget te voorkomen. In vergelijking met 2011 is in 2012 echter een

hoger aantal trajecten gestart, vooral in de tweede helft van het jaar. Deze trajecten leiden voor een deel pas in 2013 tot uitgaven en daarmee tot minder uitgaven in 2012.

Re-integratie Wajong uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten zijn € 11 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit wordt verklaard door het niet doorgaan van de Wet Werken naar Vermogen en de vrijval van de hiermee samenhangende middelen.

Subsidies

Aan subsidies is bijna € 1,2 miljoen minder uitgegeven dan begroot. Dit is vooral het gevolg van de vertraging van de integrale aanpak Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Beleidsondersteunende uitgaven

Aan beleidsondersteunende uitgaven is de helft minder uitgegeven dan begroot. Een belangrijk deel van deze middelen was gereserveerd voor implementatie van de Wet Werken naar Vermogen. Met het niet doorgaan van deze wet is een belangrijk deel van de hiervoor gereserveerde middelen vrijgevallen.

Re-integratie Caribisch Nederland

De uitgaven aan re-integratie op Caribisch Nederland zijn € 0,15 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit is het gevolg van een met de eilanden overeengekomen intensivering van de integrale aanpak. De extra middelen zijn specifiek bedoeld voor kinderopvang.

Vergoeding uitvoering ESF

De vergoeding voor de uitvoering van de ESF-regelingen aan het Agentschap SZW zijn € 2,4 miljoen hoger dan begroot. Dit heeft vooral te maken met extra uitvoeringskosten door het openstellen van nieuwe aanvraagtijdvakken en extra activiteiten ten behoeve van de Stichting Opleidingfonds Groothandel. De subsidie van de EC voor uitvoeringskosten in de programmaperiode 2007–2013 is volledig benut, zodat deze extra kosten nu volledig ten laste van de SZW-begroting komen.

Ontvangsten

De ontvangsten blijken € 30 miljoen hoger uit te vallen dan begroot. Deze budgettaire meevaller is vooral veroorzaakt door een afrekening met UWV van re-integratie Wajong 2011 (€ 20 miljoen) en terugvorderingen Participatiebudget (€ 7,5 miljoen) omdat te veel middelen niet of onrechtmatig zijn besteed.

Tabel 47.2 Premiegefinancierde uitgaven artikel 47 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil 2012
Uitgaven	499.000	579.514	559.252	486.025	285.000	251.672	33.328
<i>Programma uitgaven</i>	<i>499.000</i>	<i>579.514</i>	<i>559.252</i>	<i>486.025</i>	<i>285.000</i>	<i>245.427</i>	<i>39.573</i>
<i>Operationele Doelstelling 2</i>							
Re-integratie WAZ/WAO/WIA	188.000	183.514	110.252	99.021	94.000	93.275	725
Re-integratie WW	118.000	151.000	218.000	128.004	4.000	2.571	1.429
Re-integratie WAZ/WAO/WIA uitvoeringskosten	95.000	71.000	33.000	26.000	36.000	26.071	9.929
Re-integratie WW uitvoeringskosten	98.000	174.000	198.000	233.000	151.000	123.510	27.490
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6.245</i>	<i>- 6.245</i>
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Re-integratie WW

Voor de re-integratie van WW-gerechtigden worden vanaf 1 januari 2012 geen middelen meer beschikbaar gesteld. Er is echter nog wel sprake van voor die datum aangegane verplichtingen. Hier is in de begroting 2012 onvoldoende rekening mee gehouden, waardoor de uiteindelijke kosten € 1,5 miljoen hoger uitvallen dan voorzien.

Uitvoeringskosten re-integratie WAZ/WAO/WIA/WW

De uitvoeringskosten WAZ/WAO/WIA zijn € 10 miljoen hoger uitgevallen dan begroot en de uitvoeringskosten WW € 27,5 miljoen. Dit is voor beide het gevolg van een herschikking in de toerekening van uitvoeringskosten aan de door het UWV uitgevoerde regelingen. Als gevolg hiervan zijn uitvoeringskosten WW toegerekend aan re-integratie WW (zie ook toelichting uitvoeringskosten WW bij tabel 46.2). De herschikking leidt per saldo niet tot een wijziging van de uitvoeringskosten UWV.

Operationele doelstelling

1 Ondersteuning bij het vinden van regulier werk voor die uitkeringsgerechtigden en werklozen die op eigen kracht werk kunnen vinden

Motivering

Niet iedereen heeft re-integratieondersteuning nodig. Een groot deel van de uitkeringsgerechtigden en werklozen komt op eigen kracht weer aan de slag. De basisdienstverlening van UWV WERKbedrijf is ondersteunend.

Doelbereiking

Ruim 202.000 uitkeringsontvangers en bij het UWV WERKbedrijf ingeschreven niet uitkeringsgerechtigden hebben in de eerste zes maanden van 2012 zonder re-integratieondersteuning werk gevonden. Het grootste gedeelte (70%) van deze groep bestaat uit personen met een WW-uitkering.

Instrumenten

- Basisdienstverlening UWV WERKbedrijf: In principe digitale informatie en advies over werk, vooral digitale bemiddeling en begeleiding bij het zoeken naar werk (cv plaatsen op www.werk.nl, hulp werkcoach), digitaal inschrijven voor werk en een uitkering aanvragen;
- Leerwerkloketten: samenwerkingsverbanden van onderwijs, UWV en gemeenten bieden op regionaal niveau informatie en advies over scholing aan werkzoekenden en werkgevers.

Activiteiten

Activiteiten SZW:

- Bevorderen van de ontwikkeling van digitale dienstverlening door UWV en gemeenten aan zowel werkzoekenden als werkgevers;
- Aansturen van en toezicht houden op UWV en daarmee samenhangend beleid en regelgeving tot stand brengen.

Activiteiten ketenpartners:

- UWV transformeert de dienstverlening naar digitale dienstverlening. UWV en gemeenten maken afspraken over de digitale dienstverlening aan WWB-gerechtigden;
- UWV en gemeenten ontwikkelen regionaal arbeidsmarktbeleid en regionale diensten voor werkgevers. Zij zorgen ervoor dat er in iedere regio 1 aanspreekpunt is voor werkgevers. Daarnaast zorgen zij voor een landelijk aanspreekpunt voor werkgevers;
- UWV heeft een eigen planning- en controlcyclus, waarover aan de Tweede Kamer wordt gerapporteerd. Deze rapportages bevatten gegevens over de voortgang van de uitvoering.

Activiteiten Van werk naar werk:

- De experimenten van-werk-naar-werk zijn gemonitord. Het eindrapport is eind december 2012 verschenen en is op 17 januari aan de Tweede Kamer aangeboden³⁰. Alle projecten samen hadden zich ten doel gesteld 785 deelnemers te bereiken en 670 van-werk-naar-werk transitie te realiseren. De projecten hebben vanaf 1 december 2010 in totaal 680 deelnemers bereikt. Voor 404 mensen (60%) is dit succesvol geweest, omdat zij ander (vaak tijdelijk) werk hebben gevonden of geplaatst zijn op een leer-werk-traject. Van 58 deelnemers is het traject nog niet afgerond. Een deel daarvan vindt mogelijk nog ander werk. In de brief aan de Tweede Kamer zijn de volgende succesfactoren genoemd:
 - * Voortbouwen op traditionele instituties (sociale partners, sectorfondsen, scholingsinstituten, kenniscentra);
 - * Actieve deelname van vakbonden;
 - * Draagvlak bij individuele werkgevers (en werknemers);
 - * Formaliseren van afspraken.De succesfactoren worden als onderdeel van het project duurzame inzetbaarheid actief verspreid onder bedrijven en organisaties die hier werk van willen maken (onder andere via regio- en sectormeedings). Sociale partners is gevraagd sectorplannen op te stellen, waarin van-werk-naar-werk activiteiten kunnen worden opgenomen. Het kabinet zal deze plannen, onder voorwaarden, middels cofinanciering faciliteren.

Doelgroepen

- Bij UWV WERKbedrijf ingeschreven werkzoekenden die op eigen kracht weer aan de slag kunnen komen;
- Werkgevers.

Realisatie meetbare gegevens

De indicatoren in tabel 47.3 geven aan dat werkgevers en werkzoekenden in 2010 en 2011 tevreden waren over de klantgerichtheid van de aangeboden integrale dienstverlening.

³⁰ Tweede Kamer, 29 544, nr. 433.

Tabel 47.3 Indicatoren operationele doelstelling 1				
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streefwaarde 2012
Klanttevredenheid werkgevers	7,2	7,1	n.b. ¹	voldoende
Klanttevredenheid werkzoekenden	6,8	6,3	n.b. ¹	voldoende

¹ Vanaf 2012 is geen sprake meer van integrale, maar van aanvullende dienstverlening. Daarom zijn deze cijfers voor 2012 niet meer beschikbaar.

Bron: UWV, Jaarverslag

Tabel 47.4 Kengetallen operationele doelstelling 1			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Aantal niet-werkende werkzoekenden per 1 januari (x 1.000)	508	490	473
Instream niet-werkende werkzoekenden (x 1.000)	564	511	622
Aantal geregistreerde vacatures per 1 januari (x 1.000)	40	39	20
Bij UWV Werkbedrijf ingediende vacatures (x 1.000)	268	177	111
Door UWV Werkbedrijf vervulde vacatures (x 1.000)	108	64	39

Bron: UWV, Jaarverslag

Tabel 47.5 Kengetallen operationele doelstelling 1					
	Totaal	Wajong WIA/WAZ WAO	WW	Bijstand/WIJ	Nug
In 2010 zonder re-integratie-ondersteuning in een baan gestarte voormalig werklozen (x 1.000)	274	57	166	20	31
In 2011 zonder re-integratie-ondersteuning in een baan gestarte voormalig werklozen (x 1.000)	333	44	232	23	35
In het eerste halfjaar van 2012 zonder re-integratie-ondersteuning in een baan gestarte voormalig werklozen (x 1.000)	202	26	142	13	21

Bron: CBS, Uitstroomonderzoeken Re-integratie

Operationele doelstelling

2 Ondersteuning bij het vinden van regulier werk voor die uitkeringsgerechtigden en werklozen die dat niet op eigen kracht kunnen

Motivering

Het re-integratiebeleid is gericht op uitstroom uit werkloosheid naar regulier werk van werkzoekenden met een grote afstand tot regulier werk. Het re-integratiebeleid zet niet in op personen die op eigen kracht regulier werk kunnen verkrijgen. Gemeenten en UWV hebben de verantwoordelijkheid en de middelen om via maatwerk een passende re-integratieondersteuning aan te bieden. Met re-integratieondersteuning wordt bedoeld trajecten, waaronder ook inburgeringstrajecten, extra ondersteuning van de casemanager bij gemeenten en de werkcoach bij UWV. Deze trajecten dienen vraaggericht en selectief te worden ingezet, zoals geformuleerd in het «Plan van Aanpak re-integratie»³¹.

Doelbereiking

In de eerste zes maanden van 2012 zijn 48.000 uitkeringsontvangers (van UWV en gemeenten) en bij UWV WERKbedrijf ingeschreven niet-uitkeringsgerechtigden in een baan gestart met inzet van re-integratieondersteuning. Dit is 19% van alle uitkeringsontvangers (van UWV en gemeenten) en bij UWV WERKbedrijf ingeschreven

³¹ Tweede Kamer, 28 719, nr. 60.

niet-uitkeringsgerechtigden die in de eerste zes maanden in een baan zijn gestart.

Voor bijstandsontvangers was dit aandeel aanzienlijk groter (69 procent): 29.000 bijstandsontvangers zijn na re-integratieondersteuning in een baan gestart.

Instrumenten

- Het participatiebudget gemeenten; dit budget maakt een integrale aanpak van gemeenten mogelijk door bundeling van de middelen voor re-integratie, volwasseneneducatie en inburgering. Hiermee bevorderen gemeenten dat WWB-gerechtigden en niet-uitkeringsgerechtigden zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien;
- Bijdrage aan re-integratiebudgetten van UWV ten behoeve van Wajong en WIA;
- Het re-integratiebudget Caribisch Nederland.

Activiteiten

- Beschikbaar stellen van instrumenten aan UWV en gemeenten ten behoeve van werkgevers, uitkeringsgerechtigden en niet-uitkeringsgerechtigden, zoals re-integratietrajecten, premiekorting, no-riskpolis, loonkostensubsidie, werkgevers- en werknemersvoorzieningen;
- Bevorderen van de ontwikkeling van digitale dienstverlening en fysieke dienstverlening voor een kleine groep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt;
- Bevorderen dat UWV en gemeenten regionale diensten voor werkgevers ontwikkelen. Gemeenten en UWV dienen ervoor te zorgen dat er in iedere regio 1 aanspreekpunt is voor werkgevers. Daarnaast zorgen zij voor een landelijk aanspreekpunt voor werkgevers;
- Verrichten van onderzoek en het verspreiden van de resultaten hiervan;
- Ontsluiten van goede praktijkvoorbeelden via onder andere www.interventiesnaarwerk.nl;
- Aansturen van en toezicht houden op UWV;
- UWV heeft een eigen planning- en controlcyclus, waarover aan de Tweede Kamer wordt gerapporteerd. Deze rapportages bevatten gegevens over de voortgang van de uitvoering.

Vergroten inzicht in netto-effectiviteit van re-integratie

In 2012 zijn in 7 Nederlandse gemeenten en bij 6 UWV-vestigingen experimenten gestart voor mensen met een WWB- en WW-uitkering, die beogen meer inzicht te krijgen in de netto effectiviteit van re-integratie³². Via a-selectieve toewijzing aan behandel- en controlegroepen wordt beoogd in kaart te brengen wat werkt en voor wie. Interventies die bij gemeenten worden onderzocht zijn het effect van screening en diagnose, toepassing zoekperiode, begeleiding naar werk en werkstage. In de experimenten bij UWV waarbij WW-gerechtigden betrokken zijn, gaat het om de netto effectiviteit van elektronische versus face-to-face dienstverlening en het passend werkaanbod. De eerste kwantitatieve resultaten worden in het voorjaar van 2013 verwacht. De eerste integrale rapportage aan de Tweede Kamer is voorzien voor eind 2013.

Monitoren inspanningen gemeenten

Het aantal gemeentelijke trajecten wordt beschreven in de Statistiek Re-integratie door Gemeenten (SRG) van het CBS, een statistiek met een

³² Tweede Kamer, 28 719, nr. 76.

frequentie van twee maal per jaar. De meest recente gegevens betreffen het eerste halfjaar van 2012 en geven het onderstaand beeld:

- Eind juni 2012 verstrekten gemeenten ruim 8.000 tijdelijke loonkosten-subsidies en waren er nog ruim 5.000 ID/WIW-banen. Tevens waren ruim 10.000 bijstandontvanger actief op een participatieplaats;
- In de eerste zes maanden van 2012 werden 50.000 nieuwe trajecten gestart en 53.000 beëindigd. Eind juni 2012 volgden 215.000 mensen een re-integratietraject, waarvan 155.000 een bijstandsuitkering ontvingen;
- Gemiddeld neemt de helft van de bijstandontvangers deel aan een re-integratietraject. Er zijn meerdere redenen waarom mensen geen traject volgen dat is betaald uit de re-integratiegelden. Een deel kan zichzelf redden en heeft dus geen hulp nodig. Een ander deel heeft bijvoorbeeld (op dat moment) geen groeipotentieel en een investering heeft dan geen meerwaarde. Tot slot is er een groep mensen die ondersteuning ontvangt, die betaald wordt uit andere middelen dan de re-integratiegelden (zoals Wmo-middelen). Die ondersteuning is in de cijfers niet zichtbaar.

Monitoren resultaten re-integratie

In december 2012 heeft het CBS de jaarlijkse meting uitstroom naar werk gepubliceerd onder de titel «Aan het werk met re-integratieondersteuning». In de begroting 2013 waren de eerste uitkomsten van dit onderzoek al opgenomen als kengetallen.

In de publicatie zijn deze uitkomsten nader gespecificeerd naar achtergrondkenmerken als bijvoorbeeld duurzaamheid van de gevonden baan en duur van de uitkering bij start van het re-integratietraject. Hierin wordt het beeld bevestigd dat re-integratie door gemeenten wordt ingezet voor mensen die langdurig een bijstandsuitkering ontvangen (25% heeft een uitkeringsduur van langer dan drie jaar bij aanvang van het traject, 40% een uitkeringsduur tussen de één en drie jaar), en mensen met basisonderwijs of vmbo.

De eerste resultaten van de vijfde meting zijn opgenomen in tabellen 47.6 en 47.7

Impuls Effectiviteit en Vakmanschap (voorheen: Impuls Professionalisering)

In 2012 heeft de Impuls Effectiviteit en Vakmanschap met ondersteuning van Divosa en VNG, en mede gefinancierd door SZW, de volgende producten en activiteiten opgeleverd:

- Vier werkwijzers voor klantmanagers: groepsgerichte benadering, omgaan met belemmeringen, debiteurenbeheer (Bbz), en selectiviteit (Bbz). De werkwijzers beogen de effectiviteit van de re-integratie te verhogen. De werkwijzers zijn digitaal beschikbaar, o.a. via de website, nieuwsbrieven, sociale media. Op basis van de werkwijzers is tevens een aantal workshops verzorgd op regionale vakdagen voor klantmanagers en leidinggevendenden;
- Screeningsinstrument WWB: de pilotfase is afgerond. In 2013 wordt het instrument verder gevalideerd;
- Twee regionale vakdagen voor klantmanagers en leidinggevendenden bij gemeenten, in Zutphen en Eindhoven. In workshops worden specifieke thema's belicht, worden ervaringen en kennis uitgewisseld. Dit bevordert het kennis- en expertiseniveau, de transparantie en het lerend vermogen van de sector;
- Twee clinics «Diagnose en screening»: de clinics zijn uitgebreide workshops gericht op het bevorderen van effectieve manieren om

diagnoses te stellen en klanten te screenen op basis van de vrij uitgebreide kennis hierover;

- Zelfscan Vakmanschap. Met deze digitale scan kunnen gemeenten inzicht krijgen in de stand van zaken van het vakmanschap in de gemeente. De scan kan online worden ingevuld op de website van Divosa.

Beroepsvereniging Klantmanagers

De Beroepsvereniging voor Klantmanagers is opgericht. Deze vereniging heeft als doel kennisuitwisseling te bevorderen tussen klantmanagers, expertisebevordering, en het opzetten van een kwaliteitsregister voor klantmanagers.

Doelgroepen

- Bijstandsgerechtigden met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- Niet-uitkeringsgerechtigden met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- Anw-gerechtigden met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- Gedeeltelijk arbeids(on)geschikten (WAZ, Wajong, WAO, WIA) met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- WW-gerechtigden met een afstand tot de arbeidsmarkt

Realisatie meetbare gegevens

Het doel van de indicatoren is om inzicht te geven in de resultaten van re-integratieondersteuning.

Het realiseren van het in de begroting 2012 geformuleerde kwalitatieve doel is negatief beïnvloed door de tegenvallende conjunctuur.

Tabel 47.6 Indicatoren operationele doelstelling 2

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie halfjaar 2012	Streven 2012
Uitstroom naar regulier werk binnen 24 maanden na start re-integratieondersteuning gericht op regulier werk	50%	61%	60%	toename

Bron: CBS, Uitstroomonderzoeken Re-integratie

Tabel 47.7 Kengetallen operationele doelstelling 2

	Totaal	Wajong WIA/WAZ WAO/ZW	WW	Bijstand/WIJ	Nug/Anw
In 2011 in een baan gestarte voormalig werklozen (na voorliggende re-integratieondersteuning) (x 1.000)	106	11	26	59	9
– waarvan met loonkostensubsidie (x 1.000)	5	0	0	4	0
Aandeel voormalig werklozen dat na 6 maanden nog werkt in loondienst	71%	73%	79%	68%	67%
– waarvan met loonkostensubsidie 2011	80%	–	–	81%	74%
In het eerste halfjaar van 2012 in een baan gestarte voormalig werklozen (na voorliggende re-integratieondersteuning) (x 1.000)	48	5	11	29	4
– waarvan met loonkostensubsidie (x 1.000)	1	0	0	1	0

Bron: CBS, Uitstroomonderzoeken Re-integratie

Artikel

48 Sociale werkvoorziening

Algemene doelstelling

Het faciliteren van de arbeidsparticipatie van personen met lichamelijke, verstandelijke en/of psychische beperkingen, die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn

Motivering

Om arbeidsparticipatie voor personen uit de doelgroep mogelijk te maken, wordt aangepaste arbeid aangeboden. Dit betreft arbeid die past bij hun capaciteiten en mogelijkheden en die tevens een bijdrage levert aan het behouden en bevorderen van hun arbeidsbekwaamheid.

Doelbereiking en maatschappelijk effect

Uit de realisatiecijfers van 2012 blijkt dat de problemen voortbestaan die aanleiding waren voor het instellen van de Commissie Fundamentele herbezinning Wsw, zoals lange wachtlijsten en het niet naar vermogen participeren van de doelgroep. Mede naar aanleiding van het advies van deze commissie wil het kabinet met de Participatiewet zoveel mogelijk mensen laten participeren bij voorkeur via een reguliere baan. In de contourenbrief over de Participatiewet³³ zijn de uitgangspunten van de hervorming nader uitgewerkt.

Externe factoren

De volgende factoren hebben het behalen van de doelstelling beïnvloed:

- De mate waarin personen een beroep doen op de Wsw;
- Beschikbaarheid van aangepaste arbeid die bijdraagt aan het behouden en bevorderen van de arbeidsbekwaamheid van personen uit de doelgroep.

Realisatie meetbare gegevens

Voor de algemene doelstelling zijn geen afzonderlijke indicatoren geformuleerd. Verwezen wordt naar de indicatoren bij de operationele doelstelling, die grotendeels overeenkomt met de algemene doelstelling. Het kengetal in tabel 48.1 geeft aan in welke mate de algemene doelstelling wordt gerealiseerd. De realisaties worden toegelicht bij tabel 48.4.

Tabel 48.1 Kengetal algemene doelstelling			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Aantal personen in Wsw-werknemersbestand tegenover de totale doelgroep (%)	83	83	87

Bron: Research voor Beleid, Wsw-monitor

³³ Tweede Kamer, 29 817, nr. 98.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 48.2 Begrotingsuitgaven artikel 48 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Verplichtingen	2.510.809	2.577.387	2.376.073	2.366.878	2.415.828	2.404.122	11.706
Uitgaven	2.425.209	2.502.838	2.495.192	2.367.225	2.401.062	2.404.122	- 3.060
<i>Programma uitgaven</i>	<i>2.425.209</i>	<i>2.502.838</i>	<i>2.495.192</i>	<i>2.367.225</i>	<i>2.401.062</i>	<i>2.404.122</i>	<i>- 3.060</i>
<i>Operationele Doelstelling 1</i>							
Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	2.399.909	2.478.238	2.476.792	2.342.626	2.372.529	2.361.199	11.330
Wsw indicatiestelling uitvoeringskosten	25.300	24.600	18.400	24.599	28.533	32.923	- 4.390
Herstructureringsfaciliteit	0	0	0	0	0	10.000	- 10.000
Ontvangsten	488.720	509.690	528.372	506.733	64	0	64

Toelichting

Wet sociale werkvoorziening (Wsw)

In 2012 is aan de Wsw € 11 miljoen meer uitgegeven dan begroot. Dit is het gevolg van de toegekende loon- en prijsbijstelling (€ 16,6 miljoen), onderuitputting op het budget voor de pilots Werken naar Vermogen (- € 2,3 miljoen) en onderuitputting op het budget voor bonus begeleid werken (- € 2,1 miljoen). De onderuitputting op het budget voor de pilots Werken naar Vermogen heeft als oorzaak dat er minder projecten van start zijn gegaan, en voor lagere bedragen dan oorspronkelijk was begroot. Dit kwam omdat deze projecten niet of niet geheel voldeden aan het toetsingskader dat voor de subsidieverlening is opgesteld en omdat een aantal projecten door de val van het vorige kabinet niet verder is doorontwikkeld. De onderuitputting op het budget voor de bonus begeleid werken wordt veroorzaakt door het feit dat het aantal gerealiseerde werkplekken minder is dan geraamd. Tot slot heeft er een budgettair neutrale herschikking plaatsgevonden binnen de SZW-begroting ten behoeve van voorlichtingscampagnes (- € 0,7 miljoen).

Wsw indicatiestelling uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten indicatiestelling door het UWV laat ten opzichte van de begroting 2012 circa € 4,4 miljoen minder uitgaven zien. Hiervan houdt € 2 miljoen verband met het controversieel verklaren van het wetsvoorstel Werken naar Vermogen. Hierdoor hoeft het UWV geen herindicaties WSW uit te voeren. Verder heeft een herijking van het ramingsmodel van de uitvoeringskosten van het UWV gezorgd voor een budgettair neutrale herschikking binnen de totale uitvoeringskosten van het UWV (- € 2,4 miljoen).

Herstructureringsfaciliteit

Voor de herstructureringsfaciliteit geldt dat in verband met het controversieel verklaren van het wetsvoorstel Werken naar Vermogen de middelen ten behoeve van de herstructureringsfaciliteit niet zijn uitgegeven (- € 10 miljoen).

Operationele doelstelling	1 Het realiseren van aangepaste arbeid voor personen met een Wsw-indicatie, waar mogelijk in een zo regulier mogelijke werkomgeving
Motivering	Om arbeidsgehandicapten die willen deelnemen aan het arbeidsproces de mogelijkheid van arbeidsparticipatie te bieden, wordt voor Wsw-geïndiceerden aangepaste arbeid gerealiseerd waar mogelijk in een zo regulier mogelijke arbeidsomgeving.
Doelbereiking	In overeenstemming met artikel 46 van de Wsw is het verslag over de wijzigingen van de Wsw in 2008 in 2012 naar de Tweede Kamer gezonden ³⁴ . De destijds beschikbare cijfers komen uit 2011. Belangrijkste conclusie van deze evaluatie was dat het belangrijkste doel, namelijk het bevorderen van werken in een zo regulier mogelijke omgeving, nog onvoldoende gerealiseerd is. Veel meer mensen met een functiebeperking kunnen en willen aan het werk in een reguliere omgeving. Ook de commissie Westerlaken concludeerde in 2012 «het kan en moet beter» ³⁵ . In 2011 (en 2012) werkte ongeveer 6% van de totale groep begeleid bij een reguliere werkgever terwijl circa de helft van de mensen met een (nieuwe) Wsw-indicatie een advies begeleid werken krijgt. Dit betekent dat er een kloof zit tussen het aantal mensen dat begeleid kan werken en het aantal mensen dat daadwerkelijk begeleid werkt.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> • Subsidie aan gemeenten voor het realiseren van Wsw-plaatsen; • Overdracht taakstelling Wsw (mogelijkheid voor gemeenten om de te realiseren arbeidsplaatsen in een jaar onderling over te dragen, welk verzoek wordt voorgelegd aan de minister); • Stimuleringsuitkering, de bonus voor het aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken.
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering pilots n.a.v. commissie-De Vries; • Het realiseren van meer werkplekken bij werkgevers; • Het stimuleren van de omslag van sw-bedrijven naar arbeidsontwikkelbedrijven; • Het vormgeven van een integrale dienstverlening op de werkpleinen; • Het toetsen van een nieuwe systematiek, waarbij de inzet van het instrument loondispensatie centraal staat.

Pilot loondispensatie

De vierde voortgangsrapportage van de pilot loondispensatie is aan de Tweede Kamer toegezonden³⁶. De pilot is nog niet afgerond waardoor de conclusies nog voorlopig zijn. Uit de pilot blijkt dat loondispensatie een aanvullend re-integratie-instrument is dat mogelijkheden biedt voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die andere instrumenten niet hebben. Het biedt hun kansen, doordat perspectief op regulier werk ontstaat. Er kan van het instrument een prikkel uitgaan tot langdurige, duurzame dienstverbanden waarin ruimte is voor groei en ontwikkeling van de werknemer. Met de ervaringen uit de pilot wordt rekening gehouden bij de invulling en maatvoering van het instrument loondispensatie in de Participatiewet.

³⁴ Tweede Kamer, 29 817, nr. 86.

³⁵ Commissie Westerlaken, Goed benut goed bestuurd, september 2011.

³⁶ Tweede Kamer, 29 817, nr. 101.

Doelgroepen

Personen met lichamelijke, verstandelijke en/of psychische beperkingen, die uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn en hiervoor een Wsw-indicatie hebben gekregen.

Realisatie meetbare gegevens

Het bereiken van de operationele doelstelling in 2012 wordt aan de hand van twee indicatoren weergegeven. De eerste indicator toont de realisatie van Wsw-plaatsen in relatie tot het aantal waarvoor subsidie is toegekend (90.804 arbeidsjaren). Uit tabel 48.3 blijkt dat het aantal Wsw-plaatsen waarvoor subsidie is verstrekt, volledig is gerealiseerd. De tweede indicator geeft inzicht in het bereiken van de doelstelling van de Wsw, namelijk zoveel mogelijk werken in een zo regulier mogelijke arbeidsomgeving. De vorm begeleid werken is de meest reguliere vorm van werken voor de doelgroep. In 2012 is de realisatie van het aantal plaatsen in begeleid werken in 2012 gelijk gebleven ten opzichte van 2011.

Tabel 48.3 Indicatoren operationele doelstelling 1

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streefwaarde 2012
Realisatie van arbeidsplaatsen in relatie tot het aantal waarvoor subsidie is toegekend (%)	101	100	100	100
Aantal gerealiseerde plaatsen in begeleid werken als percentage van het totaal aantal arbeidsplaatsen (jaargemiddelde in %)	5,6	6,1	6,1	10

Bron: Research voor Beleid, Wsw-monitor

Zoals in tabel 48.4 is te zien is de omvang van de wachtlijst in 2012 gedaald. Reden hiervoor is dat er veel minder 1^e indicaties zijn afgegeven dan verwacht. Vermoedelijk komt dit doordat verwijzers en werkzoekenden anticiperen op de voorgenomen wijzigingen in de Wsw. Het aantal detacheringen bij een reguliere werkgever is met 3,5%-punt toegenomen. Daarmee wordt in vergelijking met vorig jaar beter voldaan aan de doelstelling om voor Wsw-geïndiceerden aangepaste arbeid te realiseren. Wel neemt de tijd die Wsw-geïndiceerden op de wachtlijst staan toe. De gemiddelde verblijfsduur op de wachtlijst was in 2012 ruim 22 maanden.

Tabel 48.4 Kengetallen operationele doelstelling 1

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Werknemersbestand (personen, ultimostand)	102.800	102.000	102.400
Wachtlijst (personen, ultimostand)	21.700	21.200	15.600
Gemiddelde verblijfsduur op de wachtlijst (maanden)	15,3	18,4	22,4
Aantal detacheringen als percentage van het totaal aantal arbeidsplaatsen (%)	25	25,1	28,6

Bron: Research voor Beleid, Wsw-monitor

Artikel

49 Overige inkomensbescherming

Algemene doelstelling

Zorgdragen voor adequate bescherming zonder activerende voorwaarden tegen de financiële risico's bij inkomensverlies

Motivering

Om inkomensbescherming op minimumniveau te bieden. SZW creëert de voorwaarden voor de toekenning van een uitkering of toeslag. SVB en UWV zijn verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan in Nederland. Voor de uitvoering in Caribisch Nederland (de eilanden Bonaire, St. Eustatius en Saba) is de minister van SZW verantwoordelijk.

Doelbereiking en maatschappelijke effecten

Mensen vanaf 65 jaar en nabestaanden ontvangen een ouderdomspensioen op grond van de Algemene Ouderdomswet (AOW) respectievelijk een nabestaandenuitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw), gerelateerd aan het minimumloon.

Als een 65-plusser een AOW-uitkering ontvangt waarop een korting is toegepast in verband met niet-verzekerde jaren, kan een beroep worden gedaan op de Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO) indien het inkomen onder het sociaal minimum komt en het vermogen onder de gestelde grens blijft.

Zieke, arbeidsongeschikte en werkloze werknemers ontvangen een toeslag op grond van de Toeslagenwet (TW) tot het relevante sociaal minimum als de betrokkene daar met het gezinsinkomen onder blijft.

Externe factoren

Het behalen van de algemene doelstelling is mogelijk gemaakt door:

- Een effectieve uitvoering van de wetten door SVB en UWV;
- Het naleven van de verplichtingen van de wet- en regelgeving door de uitkeringsgerechtigden.

Realisatie meetbare gegevens

Voor de algemene doelstelling zijn geen afzonderlijke indicatoren geformuleerd, omdat op dit aggregatieniveau onvoldoende concrete doelstellingen geformuleerd kunnen worden.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 49.1 Begrotingsuitgaven artikel 49 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Verplichtingen	366.255	385.403	636.710	676.897	728.058	632.673	95.385
Uitgaven	366.255	385.403	636.710	676.897	728.058	632.673	95.385
<i>Programma uitgaven</i>	<i>366.255</i>	<i>385.403</i>	<i>636.710</i>	<i>676.897</i>	<i>728.058</i>	<i>632.673</i>	<i>95.385</i>
<i>Operationele Doelstelling 2</i>							
AIO (WWB 65+) uitkeringslasten	0	0	205.231	222.916	213.000	227.238	- 14.238
AIO (WWB 65+) uitvoeringskosten	0	2.500	12.585	14.673	15.827	12.443	3.384
<i>Operationele Doelstelling 3</i>							
Toeslagenwet uitkeringslasten	366.255	382.903	418.894	425.875	482.882	375.235	107.647
<i>Operationele Doelstelling 4</i>							
Uitkeringen Caribisch Nederland	0	0	0	13.433	16.349	17.757	- 1.408
Ontvangsten	2.955	2.410	288	3.801	16.374	0	16.374

Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO)

De AIO betreft de algemene bijstand voor ouderen van wie het inkomen onder de bijstandsnorm ligt en die geen of weinig vermogen hebben. De gerealiseerde uitkeringlasten kwamen in 2012 € 14 miljoen lager uit dan begroot. Deze bijstelling komt grotendeels voort uit de doorwerking van de realisatie over 2011, die eveneens lager lag dan begroot. Oorzaak is de lagere gemiddelde uitkering.

De gerealiseerde uitvoeringskosten AIO zijn € 3 miljoen hoger dan begroot. De hogere uitvoeringskosten zijn onder meer veroorzaakt door kosten van implementatie van de (inmiddels ingetrokken) huishoudinkomenstoets. Daarnaast is dit het gevolg van een budgetneutrale herschikking in de toerekening van uitvoeringskosten van de door de SVB uitgevoerde regelingen. Als gevolg hiervan zijn in 2012 AOW-middelen toegerekend aan de AIO (zie ook toelichting bij de uitvoeringskosten AOW). Deze herschikking leidt per saldo niet tot wijziging van de uitvoeringskosten SVB.

Toeslagenwet (TW)

Op grond van de TW ontvangen uitkeringsgerechtigden die met hun uitkering en het eventuele partnerinkomen niet tot het relevante sociaal minimum komen een toeslag op de uitkering van de zogeheten moederwetten. De gerealiseerde uitgaven in de TW komen in 2012 € 108 miljoen hoger uit dan begroot. Allereerst vond er een stijging plaats van de uitkeringslasten TW door volumeontwikkelingen in de onderliggende moederwetten, vooral de WW en de WAO/WIA. Als gevolg hiervan zijn de TW-uitgaven € 86 miljoen hoger uitgekomen dan in de begroting geraamd. Aanvullingen vanuit de WW namen toe door het sterk gestegen WW-volume. Aanvullingen vanuit WAO/WIA namen toe omdat het aandeel mensen in de WIA in plaats van in de WAO stijgt.

WIA-gerechtigden komen vaker in aanmerking voor de TW dan WAO-gerechtigden. De toename van de uitkeringslasten door indexatie van de uitkeringen bedroeg € 6 miljoen. Verder vond er in 2012 een nabetaling plaats over 2011 van € 16 miljoen.

Uitkeringen Caribisch Nederland

De regelingen van SZW voor Caribisch Nederland op het terrein van dit artikel betreffen de Algemene ouderdomsverzekering (AOV) en de Algemene Weduwen- en Wezenverzekering (AWW). De uitgaven aan deze regelingen zijn € 1,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Ten tijde van het vaststellen van de begroting 2012 was het eerste volledige jaar van uitvoering op de eilanden (2011) nog lopend, waardoor er nog onvolgende informatie beschikbaar was om een nauwkeurige raming te kunnen opstellen.

Ontvangsten

In 2012 is ruim € 16 miljoen aan ontvangsten AIO gerealiseerd. Een deel hiervan (€ 5,9 miljoen) is het gevolg van de nadere afrekening 2011 in 2012: de gerealiseerde kasuitgaven waren lager dan de door SZW verstrekte voorschotten waardoor in 2012 een terugontvangst heeft plaatsgevonden. Daarnaast is in 2012 een technische correctie uitgevoerd op de afrekening 2010 (€ 10,5 miljoen).

Tabel 49.2 Premiegefinancierde uitgaven artikel 49 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil 2012
Uitgaven	28.297.062	30.094.970	31.029.216	31.614.026	32.411.679	32.501.669	- 89.990
<i>Programma uitgaven</i>	<i>28.297.062</i>	<i>30.094.970</i>	<i>31.029.216</i>	<i>31.614.026</i>	<i>32.411.679</i>	<i>32.126.042</i>	<i>285.637</i>
<i>Operationele Doelstelling 1</i>							
Anw uitkeringslasten	1.203.536	1.147.398	1.064.744	968.000	843.342	841.856	1.486
Anw tegemoetkoming	21.560	22.671	20.953	17.433	15.689	15.402	287
Anw uitvoeringskosten	23.801	19.973	24.195	22.160	19.071	19.866	- 795
<i>Operationele Doelstelling 2</i>							
AOW uitkeringslasten	26.446.126	27.580.144	28.617.668	29.995.000	31.415.000	31.110.897	304.103
AOW tegemoetkoming	483.094	1.217.152	1.177.722	484.000	0	0	0
AOW uitvoeringskosten	118.945	107.632	123.934	127.433	118.577	138.021	- 19.444
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>375.627</i>	<i>- 375.627</i>
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

Algemene nabestaandenwet (Anw)

De gerealiseerde uitkeringslasten Anw laten een tegenvaller van € 1 miljoen zien. Het budget is via de gebruikelijke loon- en prijsbijstelling verhoogd (€ 9 miljoen). Per saldo was het gerealiseerde volume lager dan verwacht (€ 8 miljoen). De tegemoetkoming Anw kwam nagenoeg overeen met de begrote uitkeringslasten.

Algemene Ouderdomswet (AOW)

De gerealiseerde uitkeringslasten AOW komen in 2012 € 304 miljoen hoger uit dan in de begroting 2012 geraamd. Dit verschil wordt grotendeels verklaard door de indexatie van de AOW-uitkeringen in 2012. Daarnaast is het wetsvoorstel AOW-verjaardag van kracht geworden op 1 april 2012 in plaats van op 1 januari 2012. Dit uitstel heeft geleid tot een besparingsverlies van € 16 miljoen.

De gerealiseerde uitvoeringskosten zijn ruim € 19 miljoen lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een gewijzigde (budgetneutrale) toerekening van de uitvoeringskosten van de door de SVB uitgevoerde regelingen. Bij de AIO, AKW en de TOG zijn de uitvoeringskosten daarom hoger dan geraamd (zie artikel 50 voor de AKW en de TOG). Daarnaast is een deel van het uitvoeringsbudget vrijgespeeld ten behoeve van het activeren van intellectueel eigendom vanuit het ICT-programma SVB Tien. Deze middelen worden in latere jaren afgeschreven.

Operationele doelstelling

1 Zorgdragen dat inkomen op ten minste minimumniveau wordt verstrekt aan alleenstaande nabestaanden; tevens het verstrekken van een uitkering ten behoeve van wezen of halfwezen

Motivering

Om personen die geconfronteerd zijn met het overlijden van een partner of ouders en die vanwege leeftijd, de zorg voor een jong kind of arbeidsongeschiktheid niet (volledig) een eigen inkomen kunnen verwerven, te voorzien van een minimuminkomen en/of een compensatie.

Doelbereiking

Nabestaanden ontvangen een inkomensafhankelijke nabestaandenuitkering ter hoogte van maximaal 70% van het netto minimumloon. De nabestaande kan ook aanspraak maken op een halfwezenuitkering van 20% van het minimumloon voor een halfwees van jonger dan 18 jaar die

tot het huishouden behoort. Wezen kunnen aanspraak maken op een wezenuitkering. De wezenuitkering bedraagt een leeftijdsafhankelijk percentage van de nabestaandenuitkering. De halfwezen- en wezenuitkering zijn onafhankelijk van het inkomen. Naast de nabestaanden-, halfwezen-, of wezenuitkering ontvangen nabestaanden of wezen een inkomensonafhankelijke tegemoetkoming. Deze tegemoetkoming bedroeg in 2012 € 15,88 per maand.

Instrumenten

- Uitkeringen op grond van de Anw;
- Bijdrage uitvoeringskosten aan de SVB.

Activiteiten

Activiteiten SZW:

- Onderhouden van beleid en wet- en regelgeving;
- Twee maal per jaar aanpassen van het niveau van de Anw in verband met wijzigingen van het minimumloon;
- Aansturen van en toezicht houden op een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering door de SVB.

Activiteiten SVB:

- Beoordelen van recht op een uitkering;
- Verstrekken van uitkeringen;
- Handhaven van wet- en regelgeving.

Doelgroepen

- Nabestaanden geboren vóór 1950, nabestaanden met een kind onder de 18 jaar, nabestaanden die ten minste 45% arbeidsongeschikt zijn;
- Verzorgers van halfwezen;
- Wezen.

Realisatie meetbare gegevens

Tabel 49.3 Indicatoren operationele doelstelling 1				
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streven 2012
Nalevingsniveau opgave inkomsten uit arbeid (%)	94	95	95	95

Bron: SZW-berekeningen op basis van SVB- en CBS-informatie

Volume Anw

Het volume van de Anw nam in 2012 met ongeveer 9.000 uitkeringsjaren af. Deze daling is vrijwel geheel toe te schrijven aan het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd van mensen met een nabestaandenuitkering. Een groot deel van de nabestaandenuitkeringen behoort toe aan mensen die voor 1950 zijn geboren en die nu de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken. In 1996 zijn bovendien de toetredingsvoorwaarden van de Anw aangescherpt. Het Anw-bestand wordt ook om die reden steeds kleiner.

Tabel 49.4 Kengetallen operationele doelstelling 1			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>Nabestaanden uitkeringsjaren (x 1.000)</i>			
Volume: Ingang recht voor 1 juli 1996	23	20	16
• waarvan nabestaanden- en halfwezenuitkering	1	0,3	0,2
• waarvan alleen nabestaandenuitkering	22	19	16
Volume: Ingang recht na 1 juli 1996	61	56	50
• waarvan nabestaanden- en halfwezenuitkering	9	9	9
• waarvan alleen nabestaandenuitkering	37	33	27
• waarvan alleen halfwezenuitkering	14	14	14
Wezenuitkering	1	1	1
Totaal volume uitkeringsjaren (x 1.000 uitkeringsjaren)	85	77	68
Totaal aantal uitkeringsgerechtigden (x 1.000 personen)	102	93	81

Bron: SVB, Jaarverslag

Tabel 49.5 Kengetallen operationele doelstelling 1			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>Handhaving</i>			
Nalevingsniveau melden samenwoning (%) ¹	99	95	98
Bekendheid met regels samenwonen (%) ²	85	89	92
Bekendheid met regels inkomen (%) ²	94	93	97
Aantal onderzochte fraudesignalen ³	967	666	n.b. ⁴
Totaal schadebedrag fraude (x € 1 mln) ³	2,5	3,0	1,8
Incassoratio (%) ³	93	90	87

Bronnen:

¹ SZW-berekeningen op basis van SVB-informatie.

² Ipsos Synovate, Onderzoek Kennis Verplichtingen en Pakkans; Negen wetten onder de loep.

³ SVB, Jaarverslag.

⁴ Niet beschikbaar vanwege wijziging administratie SVB per mei 2012.

Operationale doelstelling	2 Zorgdragen dat een minimuminkomen wordt verstrekt aan personen van 65 jaar en ouder
Motivering	Om personen die de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt inkomensbescherming te bieden.
Doelbereiking	65-plussers ontvangen een uitkering gerelateerd aan het minimumloon. De hoogte ervan is afhankelijk van leefsituatie 50%, 70% of 90%. Onder bepaalde voorwaarden wordt bij een (vanwege een onvoldoende opbouw) gekort AOW-pensioen een aanvulling vanuit de algemene bijstand (AIO) verstrekt. Naast de AOW-uitkering ontvangt een AOW-gerechtigde een maandelijkse inkomensafhankelijke tegemoetkoming van bruto € 33,65. Sinds 1 juni 2011 geldt hierbij als voorwaarde dat de AOW-gerechtigde over ten minste 90% van het eigen inkomen belasting in Nederland betaalt (zie hiervoor de passages over de MKOB in artikel 50). AOW-gerechtigden met een partner die nog geen 65 is, hebben daarnaast recht op een inkomensafhankelijke toeslag van maximaal 50% van het minimumloon. De feitelijke hoogte hangt af van de eventuele inkomsten van de jongere partner. Sinds 1 augustus 2011 wordt deze toeslag in beginsel met 10% gekort als het totale gezinsinkomen hoger is dan 162% WML (circa € 30.000 bruto per jaar).

Instrumenten

- Ouderdomspensioen op grond van de AOW;
- AOW-toeslag ten behoeve van de partner jonger dan 65 jaar aan personen die een ouderdomspensioen op grond van de AOW ontvangen;
- Bijstandsuitkering aanvullend tot de bijstandsnorm op grond van de AIO indien geen toereikende middelen aanwezig zijn;
- Bijdrage uitvoeringskosten aan de SVB.

Activiteiten

Activiteiten SZW:

- Onderhouden van beleid en wet- en regelgeving;
- Tweemaal per jaar aanpassen van het niveau van de uitkeringen AOW en AIO aan de minimumloonontwikkeling;
- Aansturen van en toezicht houden op een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering door de SVB.

Activiteiten SVB:

- Beoordelen van recht op een uitkering;
- Verstrekken van uitkeringen;
- Handhaven van wet- en regelgeving.

Doelgroepen

Personen van 65 jaar en ouder.

Realisatie meetbare gegevens

Het gebruik van prestatie-indicatoren heeft, naast het gebruik van kengetallen, geen toegevoegde waarde, omdat de AOW en de AIO geen activerend karakter hebben. Er wordt dus niet gestuurd op in- en uitstroom.

Volume AOW/AIO

Als gevolg van de vergrijzing is in 2012 het volume van de AOW (in uitkeringsjaren en in personen) toegenomen. Het AIO-volume is tegen de verwachting in niet gestegen. Een verklaring is dat er meer kleine AIO-uitkeringen dan geraamd zijn komen te vervallen door het onder de middelentoets brengen van de MKOB en de afbouw van de Algemene Heffingskorting in het referentieminimumloon.

Gekorte AOW-uitkeringen

Het aandeel mensen met een onvolledige AOW-uitkering (18%) was in 2012 gelijk aan 2011 terwijl het gemiddelde kortingspercentage (47%) licht daalde ten opzichte van een jaar eerder (48%). Dit betreft een afrondingsverschil.

Tabel 49.6 Kengetallen operationele doelstelling 2			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>AOW uitkeringsjaren (x 1.000)</i>			
70% uitkering (totaal) ¹	1.011	1.028	1.052
• waarvan partner < 65 jaar ¹	1	1	1
50% uitkering (totaal) ¹	1.598	1.669	1.762
• waarvan partner < 65 jaar ¹	254	266	276
<i>Volume in aantal personen</i>			
Volume AOW (x 1000) ¹	2.881	2.953	3.081
Volume AIO (x 1000 huishoudens) ²	37	41	40
<i>Korting op de AOW-uitkering in verband met niet-verzekerde jaren</i>			
Personen met een onvolledige AOW (% van totaal) ¹	18	18	18
Gemiddeld kortingspercentage (%) ¹	48	48	47
Bekendheid afschaffen partnertoeslag (%) ³	33	28	24

Bronnen:

¹ SVB, Jaarverslag.

² CBS, Bijstandsuitkeringenstatistiek.

³ Intomart Gfk, Onderzoeksrapport AOW-partnertoeslag.

Tabel 49.7 Kengetallen operationele doelstelling 2			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>Handhaving</i>			
Nalevingsniveau melden samenwoning (%) ¹	99	99	99
Bekendheid met regels samenwonen (%) ²	75	79	85
Bekendheid met regels inkomen (%) ²	79	80	84
Aantal onderzochte fraudesignalen ²	3.918	3.507	n.b. ³
Totaal schadebedrag fraude (x € 1 mln) ²	0,4	0,9	0,7
Incassoratio (%) ²	95	95	96

Bronnen:

¹ SZW-berekeningen op basis van SVB-informatie.

² SVB, Jaarverslag.

³ Niet beschikbaar vanwege wijziging administratie SVB per mei 2012.

Operationale doelstelling	3 Zorgdragen dat een aanvulling tot inkomen op minimumniveau wordt verstrekt aan zieke, arbeidsongeschikte en werkloze werknemers
Motivering	Om personen die een uitkering op grond van de WW, ZW, WAO, WIA, Wajong, IOW, Wet arbeid en zorg, Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Militairen of loondoorbetaling in het tweede ziektejaar ontvangen, te voorzien van een minimuminkomen.
Doelbereiking	Zieke, arbeidsongeschikte en werkloze werknemers ontvangen een toeslag op hun loondervingsuitkering tot het minimumniveau als de betrokkene daar met het gezinsinkomen onder blijft.
Instrumenten	Toeslag op grond van de TW.
Activiteiten	Activiteiten SZW: <ul style="list-style-type: none"> • Onderhouden van beleid en wet- en regelgeving; • Tweemaal per jaar aanpassen van het niveau van de toeslag aan de minimumloonontwikkeling; • Aansturen van en toezicht houden op een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering door het UWV.

Activiteiten UWV:

- Beoordelen van recht, hoogte en duur toeslag;
- Verstrekken van uitkeringen.

Doelgroepen

Personen die – volgens de definitie van de TW – een loondervingsuitkering of loondoorbetaling ontvangen en per dag een inkomen hebben dat lager is dan het relevante sociaal minimum.

Realisatie meetbare gegevens

Er zijn geen indicatoren opgenomen. Recht op een toeslag op grond van de TW bestaat naast het recht op een loondervingsuitkering, waarvoor wel kengetallen bestaan.

Volume TW

Het TW-volume steeg in 2012 als gevolg van een sterk gestegen aantal WW-uitkeringen en doordat de WIA langzaam de WAO vervangt. WIA-gerechtigden komen vaker dan WAO-gerechtigden in aanmerking voor aanvulling vanuit de TW.

Tabel 49.8 Kengetallen operationele doelstelling 3			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Gemiddeld jaarvolume TW (x 1.000 uitkeringsjaren)	182	185	195
Gemiddelde toeslag per jaar (x € 1)	2.302	2.297	2.475

Bron: UWV, Jaarverslag

Tabel 49.9 Kengetallen operationele doelstelling 3			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>Handhaving</i>			
Aantal geconstateerde overtredingen TW (x 1.000)	4	3	3
Totaal fraudebedrag TW (x € 1 mln)	9,3	5,2	4,8
Afdoeningspercentage	91,1	99,5	99,3

Bron: UWV, Jaarverslag

Operationele doelstelling

4 Zorgdragen voor adequate overige inkomensbescherming aan inwoners van Caribisch Nederland

Motivering

Om inwoners van Caribisch Nederland (de eilanden Bonaire, St. Eustatius en Saba), die de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt, of om personen die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouders, een niveau van inkomensbescherming te bieden. Daarbij wordt de ontwikkeling van uitkeringen op de eilanden gekoppeld aan de ontwikkeling van het prijsniveau op de eilanden.

Doelbereiking

Inwoners van Caribisch Nederland die de AOV-gerechtigde leeftijd hebben bereikt, of personen die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouders ontvangen inkomensbescherming.

Instrumenten

De uitkeringslasten Caribisch Nederland op het terrein van overige inkomensbescherming hebben betrekking op de Algemene ouderdomsverzekering (AOV), de AOV-tegemoetkoming en de Algemene weduwen- en wezenverzekering (AWW).

Algemene ouderdomsverzekering (AOV)

Ouderdomspensioen op grond van de Algemene ouderdomsverzekering in Caribisch Nederland. Naast het ouderdomspensioen wordt op St. Eustatius en Saba een AOV-tegemoetkoming verstrekt die recht doet aan de prijsverschillen tussen de drie eilanden

Algemene weduwen- en wezenverzekering (AWW)

Uitkering aan personen die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouders en (half)wezen op grond van de Algemene weduwen- en wezenverzekering in Caribisch Nederland.

De SZW-unit bij de RCN is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regelingen in Caribisch Nederland. De bijdrage in de uitvoeringskosten aan de RCN wordt verantwoord op artikel 98.

Activiteiten

- Onderhouden van beleid en wet- en regelgeving;
- Uitkeringsverzorging;
- Handhaving.
- Eenmaal per jaar aanpassen van het niveau van de AOV en AWW in verband met de ontwikkeling van de prijsindexcijfers.

Doelgroepen

Uitkeringsgerechtigden op Caribisch Nederland.

Realisatie meetbare gegevens

Gegeven het geringe aantal gerechtigden zijn geen indicatoren geformuleerd. Het aantal lopende AOV- en AWW-uitkeringen bedroeg eind 2012 ruim 4 200. Dit cijfer ligt aanzienlijk hoger dan in 2011, omdat inmiddels ook de buiten de drie eilanden woonachtige AOV- en AWW-gerechtigden, waarvan de dossiers aanvankelijk nog bij de SVB van Curaçao berustten, in de cijfers zijn opgenomen.

Tabel 49.10 Kengetallen operationele doelstelling 4

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Volume uitkeringen Caribisch Nederland (x 1.000)	2,9	3,1	4,2

Bron: SZW-unit RCN

Artikel	50 Tegemoetkoming specifieke kosten
Algemene Doelstelling	Zorgdragen voor een tegemoetkoming in specifieke kosten alsmede maatschappelijke erkenning van het leed van asbestslachtoffers in werksituaties
Motivering	Om bepaalde personen een financiële tegemoetkoming te verstrekken voor specifieke kosten of als maatschappelijke erkenning. SZW creëert de voorwaarden voor het toekennen van deze tegemoetkomingen en zorgt ervoor dat deze tegemoetkomingen worden uitgekeerd.
Doelbereiking en maatschappelijke effecten	<ul style="list-style-type: none"> • Ouders en verzorgers met een thuiswonend ernstig gehandicapt kind van 3 tot 18 jaar ontvangen een tegemoetkoming in de kosten op grond van de regeling Tegemoetkoming ouders van thuiswonende gehandicapte kinderen (TOG). De TOG is een tegemoetkoming in de kosten en een blijk van waardering voor het thuis verzorgen van een gehandicapt kind met een AWBZ-indicatie van minstens 10 uur zorg per week; • De Algemene Kinderbijslagwet (AKW) biedt ouders een tegemoetkoming in de kosten die het opvoeden en verzorgen van kinderen met zich meebrengt. Ouders van kinderen tot 18 jaar hebben recht op kinderbijslag. De hoogte van de kinderbijslag hangt af van de leeftijd van het kind; • De Wet Kindgebonden Budget (WKB) biedt een inkomensafhankelijke tegemoetkoming van de overheid in de kosten van kinderen voor gezinnen met een laag of middeninkomen. Ouders van kinderen tot 18 jaar kunnen het kindgebonden budget krijgen, afhankelijk van de hoogte van het inkomen. Bij een gezinsinkomen tot € 28.897 ontvangt een gezin het maximale kindgebonden budget. Als het gezinsinkomen hoger is dan € 28.897 wordt het kindgebonden budget geleidelijk minder; • Door middel van het verstrekken van een tegemoetkoming op grond van de TAS-regeling aan asbestslachtoffers is uiting gegeven aan de maatschappelijke betrokkenheid bij de slachtoffers. Het doel van de regeling is hiermee bereikt; • Oudere binnenlandse belastingplichtigen en in het buitenland woonachtige ouderen die na toepassing van verdragen ter voorkoming van dubbele belasting over ten minste 90% van hun wereldinkomen Nederlandse inkomsten- en loonbelasting moeten afdragen hebben een tegemoetkoming ontvangen op grond van de MKOB. De MKOB biedt aan deze groep compensatie voor koopkrachtvermindering als gevolg van beleidsmaatregelen in de fiscale sfeer.
Externe factoren	<p>Het behalen van deze doelstelling hangt af van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De effectieve uitvoering van wet- en regelgeving door de SVB, de Belastingdienst/Toeslagen en het Instituut Asbestslachtoffers; • Het naleven van de verplichtingen van de wet- en regelgeving door de uitkeringsgerechtigden.
Realisatie meetbare gegevens	Het gebruik van indicatoren heeft, naast het gebruik van kengetallen, geen toegevoegde waarde omdat de criteria voor toekenning van de uitkering vastliggen.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 50.1 Begrotingsuitgaven artikel 50 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Verplichtingen	129.204	147.230	162.712	5.311.371	5.609.106	5.512.933	96.173
Uitgaven	129.204	147.230	162.712	5.311.371	5.609.106	5.512.933	96.173
<i>Programma uitgaven</i>	<i>129.204</i>	<i>147.230</i>	<i>162.712</i>	<i>5.311.371</i>	<i>5.609.106</i>	<i>5.512.933</i>	<i>96.173</i>
<i>Operationele Doelstelling 1</i>							
TOG uitkeringslasten	53.408	58.909	60.757	34.109	24.100	29.480	- 5.380
Kopje TOG uitkeringen	0	0	0	5.100	5.212	11.076	- 5.864
TOG uitvoeringskosten	2.401	3.385	9.894	3.472	3.070	1.946	1.124
AKW uitkeringslasten ¹	0	0	0	3.359.500	3.225.000	3.199.570	25.430
AKW uitvoeringskosten	67.939	77.462	82.928	75.849	78.005	65.061	12.944
WKB uitkeringslasten ¹	0	0	0	1.197.736	1.140.214	1.088.012	52.202
WKB/KOT uitvoeringskosten	2.000	3.759	3.282	3.765	4.890	3.044	1.846
<i>Operationele Doelstelling 2</i>							
TAS uitkeringslasten	2.448	2.836	3.520	3.195	3.773	3.449	324
TAS uitvoeringskosten	1.008	879	1.601	1.187	1.067	1.119	- 52
<i>Operationele Doelstelling 3</i>							
MKOB uitkeringslasten	0	0	0	624.200	1.123.204	1.106.052	17.152
MKOB uitvoeringskosten	0	0	730	3.258	571	4.124	- 3.553
Ontvangsten	12.695	828	13.734	233.594	247.339	142.272	105.067

¹ De AKW-uitkeringslasten en de WKB-uitkeringslasten waren tot en met 2010 op de begroting van Jeugd en Gezin opgenomen.

Toelichting

TOG

De TOG geeft ouders een tegemoetkoming in de kosten van thuiswonende gehandicapte kinderen. Als gevolg van een nieuw indicatiecriterium is het aantal TOG-gerechtigden vanaf 2010 beperkt. In 2012 daalde het aantal gerechtigden sneller dan verwacht. Als gevolg daarvan zijn de uitkeringslasten in 2012 € 5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. De gerealiseerde uitvoeringskosten zijn € 1 miljoen hoger dan begroot. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van een herschikking in de toerekening van uitvoeringskosten van de door de SVB uitgevoerde regelingen. Bij deze herschikking is in 2012 een verschuiving opgetreden van het AOW-uitvoeringsbudget naar de TOG (zie ook toelichting bij de uitvoeringskosten AOW in artikel 49). Deze herschikking leidt per saldo niet tot wijziging van de uitvoeringskosten SVB.

TOG-kopje

Een onderdeel van de TOG is het zogenoemde TOG-kopje. Dit kopje is gericht op TOG-gerechtigde huishoudens, waarvan de minst verdienende partner in 2012 een inkomen had van maximaal € 4.734 per jaar. Deze huishoudens komen in aanmerking voor een extra tegemoetkoming van € 1.460 per jaar. De uitkeringslasten van het TOG-kopje waren in 2012 € 6 miljoen lager dan begroot. Enerzijds komt dit door het nieuwe indicatiecriterium in de TOG en doordat het aantal gerechtigden van het TOG-kopje sneller is gedaald dan verwacht, anderzijds maken minder alleenverdieners gebruik van het TOG-kopje dan eerder werd aangenomen.

AKW

De AKW voorziet in een inkomensonafhankelijke tegemoetkoming in de kosten van kinderen. De uitkeringslasten AKW komen nagenoeg overeen met de begrote uitkeringslasten.

De uitvoeringskosten AKW zijn € 13 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van een herschikking in de toerekening van uitvoeringskosten van de door de SVB uitgevoerde regelingen. Bij deze herschikking is in 2012 een verschuiving opgetreden van het AOW-uitvoeringsbudget naar de AKW (zie ook toelichting bij de uitvoeringskosten AOW in artikel 49). Deze herschikking leidt per saldo niet tot wijziging van de uitvoeringskosten SVB. Daarnaast hebben de hogere uitvoeringskosten te maken met de Wet aanscherping handhaving en sancties.

WKB

Het doel van het kindgebonden budget is het verstrekken van een inkomensafhankelijke tegemoetkoming in de kosten van kinderen. De gerealiseerde uitkeringslasten waren € 52 miljoen hoger dan begroot. Per saldo liggen de uitkeringslasten lager omdat de gerealiseerde ontvangsten WKB ook hoger waren dan begroot. De € 2 miljoen hogere uitvoeringskosten WKB/KOT zijn te verklaren door een stijging van het aantal toekenningen in het buitenland. Deze toekenningen vergen veel handmatige handelingen en zijn daardoor arbeidsintensief.

TAS

De TAS heeft tot doel om, zoveel mogelijk bij leven, een eenmalige financiële tegemoetkoming in de immateriële schade te verstrekken – die vooruitloopt op een schadevergoeding van de voormalige werkgever – aan werknemers, of huisgenoten van werknemers, die lijden aan de ziekte maligne mesothelioom, door asbestblootstelling tijdens hun werkzaamheden in loondienst.

De uitgaven TAS in 2012 zijn € 0,3 miljoen hoger dan begroot. In 2012 zijn meer TAS-uitkeringen toegekend dan verwacht. Raming van de verwachte uitgaven is lastig, omdat de ziekte maligne mesothelioom zich pas vele jaren na de asbestblootstelling (variërend van 20 tot 50 jaar) openbaart. Daarnaast gaat het om kleine aantallen mensen waardoor fluctuaties procentueel groot kunnen uitpakken.

De gerealiseerde uitvoeringskosten komen nagenoeg overeen met de begrote uitvoeringskosten.

MKOB

De MKOB biedt een koopkrachttegemoetkoming aan oudere binnenlandse belastingplichtigen en in het buitenland woonachtige ouderen die na toepassing van verdragen ter voorkoming van dubbele belasting over ten minste 90% van hun wereldinkomen Nederlandse inkomsten- en loonbelasting moeten afdragen. De gerealiseerde uitkeringslasten MKOB komen nagenoeg overeen met de begrote uitkeringslasten. De uitvoeringskosten MKOB zijn € 3,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dat komt doordat de oorspronkelijke meerjarenreeks een overschatting van de werkelijke kosten te zien gaf. In de Begroting 2013 is de meerjarenreeks op het juiste niveau gebracht.

Ontvangsten

De ontvangsten zijn in 2012 circa € 105 miljoen hoger uitgevallen dan geraamd. Deze ontvangsten worden grotendeels veroorzaakt door de hoge bevoorschotting van de Belastingdienst van het kindgebonden budget. Het verzamelinkomen in het betreffende toeslagjaar is bepalend voor de hoogte van de WKB. Als dit achteraf hoger uit blijkt te vallen, moet het WKB-voorschot (deels) worden terugbetaald.

Operationele doelstelling	1 Zorgdragen dat een financiële tegemoetkoming in de kosten van kinderen wordt verstrekt aan ouders of verzorgers
Motivering	Om ouders of verzorgers meer financiële ruimte te bieden ten behoeve van de verzorging en opvoeding van kinderen.
Doelbereiking	In 2012 zijn er circa 27.000 tegemoetkomingen TOG verstrekt, is voor bijna 3,5 miljoen kinderen AKW verstrekt en is voor ongeveer 1,7 miljoen kinderen WKB verstrekt.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene Kinderbijslagwet (AKW); • Wet op het Kindgebonden Budget (WKB); • Tegemoetkoming Ouders met thuiswonende Gehandicapte kinderen (TOG); • Bijdrage in de uitvoeringskosten aan de SVB.
Activiteiten	<p>Activiteiten SZW:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen en onderhouden van beleid en wet- en regelgeving; • Aansturing van en toezicht houden op een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering door de SVB. <p>Activiteiten SVB:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beoordelen recht op kinderbijslag en TOG-tegemoetkomingen; • Verstrekken kinderbijslag en TOG-tegemoetkomingen; • Handhaven van wet- en regelgeving. <p>Activiteiten Belastingdienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beoordelen recht op kindgebonden budget; • Verstrekken van kindgebonden budget; • Handhaven van wet- en regelgeving.
Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none"> • TOG: ouders of verzorgers van thuiswonende gehandicapte kinderen van 3 tot 18 jaar; • AKW: ouders of verzorgers van kinderen tot 18 jaar; • WKB: ouders of verzorgers van kinderen tot 18 jaar met een laag of middeninkomen.
Realisatie meetbare gegevens	Naast de kengetallen hebben indicatoren geen toegevoegde waarde, omdat niet wordt gestuurd op in- en uitstroom.

Tabel 50.2 Kengetallen operationele doelstelling 1

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Aantal telkinderen TOG (jaargemiddelden x 1000) ¹	65	29	27 ²
Aantal gezinnen AKW (jaargemiddelden x 1.000) ¹	1.938	1.933	1.939 ²
Aantal telkinderen AKW (jaargemiddelden x 1000) ¹	3.490	3.458	3.466 ²
Aantal huishoudens WKB (volume x 1.000) ³	950	950	900
Aantal kinderen WKB (volume x 1.000) ³	1.750	1.750	1.700

Bronnen:

¹ SVB, Jaarverslag.

² Betreft 3^e kwartaal 2012.

³ Ministerie van Financiën, Belastingdienst.

Tabel 50.3 Kengetallen operationele doelstelling 1			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
<i>Handhaving</i>			
Bekendheid met regels inkomen kind AKW (%) ¹	91	87	83
Bekendheid met regels studie AKW (%) ¹	74	69	69
Aantal onderzochte fraudesignalen ²	917	1.324	n.b. ³
Totaal schadebedrag (x € 1 mln) ²	0,1	0,1	0,1
Incassoratio (%) ²	86,4	87,1	86,8

Bronnen:

¹ Ipsos Synovate, Onderzoek Kennis Verplichtingen en Pakkans; Negen wetten onder de loep.

² SVB, Jaarverslag.

³ Niet beschikbaar vanwege wijziging administratie SVB per mei 2012.

Operationale doelstelling	2 Het zoveel mogelijk bij leven verstrekken van een eenmalige financiële tegemoetkoming in de immateriële schade aan werknemers, of huisgenoten van werknemers, met maligne mesotheliom door asbestblootstelling, die niet via de voormalige werkgever een schadevergoeding kunnen verkrijgen
Motivering	Om uiting te geven aan de maatschappelijke betrokkenheid bij het leed van asbestslachtoffers.
Doelbereiking	In 2012 zijn 345 voorlopige TAS-voorschotten verstrekt.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> • Tegemoetkoming op grond van de TAS-regeling; • Bijdrage in de uitvoeringskosten aan de SVB.
Activiteiten	<p>Activiteiten SZW:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderhouden van beleid en wet- en regelgeving; • Aansturen van en toezicht houden op een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering door de SVB. <p>Activiteiten SVB:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verstrekken van (voorschotten op) tegemoetkomingen op advies van het Instituut Asbestslachtoffers.
Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none"> • (Ex-)werknemers met maligne mesotheliom, die veroorzaakt is door asbestblootstelling in het werk, die via de (voormalige) werkgever nog geen schadevergoeding hebben verkregen; • Huisgenoten van werknemers die met asbest hebben gewerkt en die zelf maligne mesotheliom hebben gekregen.
Realisatie meetbare gegevens	Output en outcome zijn in beginsel wel meetbaar maar in verhouding tot de uitgaven en/of administratieve lasten is dit relatief kostbaar en tijdrovend. Gezien het geringe aantal gerechtigden en het geringe uitkeringsbedrag zijn daarom geen indicatoren geformuleerd. Daarnaast wordt niet gestuurd op in- en uitstroom.

Tabel 50.4 Kengetallen operationele doelstelling 2			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Toekenningen voorschot TAS	347	352	345
Toekenningen eenmalige uitkering TAS	0	0	0
Aantal terugontvangen TAS voorschotten	171	166	176
Toekenningen bij leven t.o.v. totaal aantal toekenningen (%)	86	87	87

Bron: SVB, Jaarverslag

Operationele doelstelling	3 De mogelijkheid bieden om een koopkrachttegemoetkoming aan oudere belastingplichtigen toe te kennen ter compensatie van binnenlands koopkrachtverlies als gevolg van beleidsmaatregelen in de fiscale sfeer
Motivering	Om oudere belastingplichtigen die koopkrachtvermindering ondervinden als gevolg van beleidsmaatregelen in de fiscale sfeer een compensatie te bieden.
Doelbereiking	In 2012 hebben 2,8 miljoen mensen een koopkrachttegemoetkoming ontvangen.
Instrumenten	<ul style="list-style-type: none"> • De mogelijkheid om een koopkrachttegemoetkoming uit te keren op grond van de wet MKOB; • Bijdrage in de uitvoeringskosten aan de SVB.
Activiteiten	<p>Activiteiten SZW:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen en onderhouden van beleid en regelgeving; • Jaarlijks vaststellen van de hoogte van de tegemoetkoming; • Aansturen van en toezicht houden op een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering door de SVB. <p>Activiteiten SVB:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verstrekken van de koopkrachttegemoetkoming.
Doelgroepen	Oudere binnenlandse belastingplichtigen en in het buitenland woonachtige ouderen die na toepassing van verdragen ter voorkoming van dubbele belasting over ten minste 90% van hun wereldinkomen Nederlandse inkomsten- en loonbelasting moeten afdragen.
Realisatie meetbare gegevens	Het is niet mogelijk te sturen op de omvang van de doelgroep. Om deze reden zijn geen indicatoren opgenomen.

Tabel 50.5 Kengetallen operationele doelstelling 3			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Aantal personen (ultimo x 1.000) dat in aanmerking komt voor koopkrachttegemoetkoming op grond van de MKOB	n.v.t.	2.728	2.836

Bron: SVB, Jaarverslag

Artikel

51 Rijksbijdragen aan sociale fondsen

Algemene doelstelling

Borgen van voldoende dekking in sociale fondsen

Motivering

- Om tekorten in de fondsen van de volksverzekeringen te dekken;
- Om tekorten in de fondsen van sociale verzekeringen te voorkomen indien premieheffing niet wenselijk of onmogelijk is.

Doelbereiking en maatschappelijke effecten

In 2012 is de dekking in de sociale fondsen geborgd. De algemene doelstelling is gehaald.

Externe factoren

In dit artikel wordt de algemene doelstelling behaald door middel van in de wet vastgelegde instrumenten. Er zijn daarom geen externe factoren die van invloed zijn op het behalen van de doelstelling.

Realisatie meetbare gegevens

Output en outcome zijn niet te vatten in zinvolle indicatoren of kengedaten. Wanneer de budgettaire overheveling van begroting naar fondsen is geschied, is het beoogde effect gerealiseerd. De vermogenspositie van de fondsen is dan verbeterd in de mate die was beoogd.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 51.1 Begrotingsuitgaven artikel 51 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Verplichtingen	10.134.356	14.560.353	15.978.291	9.119.453	11.205.022	10.788.746	416.276
Uitgaven	10.134.356	14.560.353	15.978.291	9.119.453	11.205.022	10.788.746	416.276
<i>Programma uitgaven</i>	<i>10.134.356</i>	<i>14.560.353</i>	<i>15.978.291</i>	<i>9.119.453</i>	<i>11.205.022</i>	<i>10.788.746</i>	<i>416.276</i>
<i>Operationele Doelstelling 1</i>							
Rijksbijdrage in kosten heffingskortingen AOW (BIKK AOW)	2.995.300	3.086.400	3.090.200	3.374.800	3.380.700	3.392.300	- 11.600
Rijksbijdrage in kosten heffingskortingen Anw (BIKK Anw)	39.900	45.500	47.700	72.700	68.300	68.600	- 300
Rijksbijdrage Vermogenstekort Ouderdomsfonds	3.490.600	6.662.100	8.012.400	4.853.400	7.421.800	7.004.000	417.800
Premiebijdragen gemoedsbezwaarden	1	0	0	0	0	0	0
Rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten (Aof)	955	286.459	281.130	266.600	265.202	265.294	- 92
Rijksbijdrage tegemoetkoming AOW-gerechtigden	482.086	1.213.152	1.170.082	488.506	0	0	0
Rijksbijdrage tegemoetkoming Anw-gerechtigden	21.652	22.401	20.685	17.433	15.541	15.556	- 15
Rijksbijdrage Spaarfonds AOW	3.085.705	3.199.151	3.312.596	0	0	0	0
Rijksbijdrage zwangere zelfstandigen	18.157	45.190	43.498	46.014	53.479	42.996	10.483
Ontvangsten	0	1.955	1.000	1.292	37	0	37

Toelichting

Rijksbijdragen in de kosten heffingskortingen AOW en Anw

De bijdragen in de kosten van heffingskortingen (BIKK) compenseren de fondsen voor de lagere premieopbrengst als gevolg van de in de Wet inkomstenbelasting 2001 ingevoerde heffingskortingen.

De kosten van de heffingskortingen die in 2012 aan het ouderdomsfonds en het nabestaandenfonds worden toegerekend, zijn respectievelijk € 11,6 miljoen en € 0,3 miljoen lager vastgesteld dan bij de begroting geraamd werd. Dit is het gevolg van een kleinere (budgettaire) omvang van de kortingen.

Rijksbijdrage Vermogenstekort Ouderdomsfonds

De uitgaven uit het Ouderdomsfonds worden grotendeels gedekt door premie-inkomsten. De Rijksbijdrage Vermogenstekort Ouderdomsfonds is bedoeld om het exploitatietekort in het Ouderdomsfonds aan te vullen zodat er een neutrale kaspositie voor het fonds bestaat. De rijksbijdrage is in 2012 vastgesteld op € 7,4 miljard. Dit is € 418 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt verklaard doordat de raming van de premie-inkomsten van het Ouderdomsfonds bij vaststelling van de rijksbijdrage lager was en de raming van de uitkeringslasten hoger dan de raming ten tijde van vaststelling van de begroting. Hierdoor was een hogere rijksbijdrage vereist.

Rijksbijdrage zwangere zelfstandigen

Deze regeling voorziet in een uitkering aan zelfstandigen voorafgaand aan en volgend op de bevalling. De regeling wordt gefinancierd uit een rijksbijdrage. De realisatie in 2012 is € 10,5 miljoen hoger uitgevallen dan voorzien bij de begroting. Deze overschrijding wordt verklaard door hogere uitvoeringskosten (€ 1,1 miljoen) en door nabetaalde uitkeringslasten en hogere uitkeringslasten (vanwege een hoger volume) (€ 9,4 miljoen).

Operationele doelstelling

1 Het medebekostigen van de sociale verzekeringen uit de schatkist ter dekking of voorkoming van tekorten in de fondsen

Motivering

Om tekorten in de fondsen van de volksverzekeringen te dekken of tekorten in de fondsen van sociale verzekeringen te voorkomen indien premieheffing niet wenselijk of onmogelijk is.

Doelbereiking

De doelstelling is behaald door middel van in de wet vastgelegde instrumenten.

Instrumenten en activiteiten

In de wet vastgelegde instrumenten:

- Bijdrage in kosten van heffingskortingen (BIKK) voor de AOW en de Anw;
- Rijksbijdrage Vermogenstekort Ouderdomsfonds;
- Rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten;
- Rijksbijdrage tegemoetkoming Anw-gerechtigden;
- Rijksbijdrage zwangere zelfstandigen.

Doelgroepen

De sociale fondsen.

Realisatie meetbare gegevens

Dit begrotingsartikel ziet toe op de overheveling van middelen vanuit de schatkist naar enkele fondsen. Er is geen sprake van beleid.

Artikel

52 Kinderopvang

Algemene doelstelling

Kinderopvang zorgt ervoor dat ouders arbeid en zorg beter kunnen combineren en draagt er samen met peuterspeelzaalwerk aan bij dat kinderen zich goed kunnen ontwikkelen, waardoor ze beter toegerust zijn op het primair onderwijs

Motivering

Ouders kunnen gebruik maken van dagopvang, buitenschoolse opvang of gastouderopvang. Om de financiële toegankelijkheid van de kinderopvang te garanderen geeft de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wet kinderopvang, WKO) werkende ouders recht op een inkomensafhankelijke bijdrage: de kinderopvangtoeslag. Daarnaast is goede kwaliteit van kinderopvang van belang, zodat ouders hun kind met een gerust hart naar de kinderopvang kunnen laten gaan. De Wet kinderopvang legt de voorwaarden voor een goed kwaliteitsniveau vast. Kwalitatief goede kinderopvang zorgt er voor dat kinderen in hun ontwikkeling worden gestimuleerd.

Doelbereik en maatschappelijke effecten

Kinderopvang voorziet in een behoefte en ondersteunt ouders bij de combinatie van arbeid en zorg. In 2012 is de evaluatie kinderopvang gepubliceerd³⁷. Uit deze evaluatie blijkt dat op basis van cijfers tot en met 2011 de financiële toegankelijkheid door de jaren heen is gewaarborgd. Ook passen volgens de evaluatie steeds meer vrouwen na het krijgen van hun eerste kind hun arbeidspatroon niet aan. In 2012 is door betrokkenen in de kinderopvangsector een gezamenlijke kwaliteitsagenda opgesteld met onder andere als doel de taal- en interactievaardigheden bij de zittende medewerkers te versterken. Hiervoor is voor de komende jaren budget beschikbaar gesteld. Deze kwaliteitsagenda is in maart 2012 aan de Tweede Kamer gestuurd. Het gebruik van kinderopvangtoeslag is in 2012 afgenomen. Het aantal gebruikte uren is meer afgenomen dan het aantal kinderen. De arbeidsparticipatie van moeders en vaders met jonge kinderen is over het geheel genomen ten opzichte van 2011 stabiel gebleven.

Externe factoren

Naast andere oorzaken heeft de economische crisis waarschijnlijk bijgedragen aan de daling in het gebruik van kinderopvang. De keuzemogelijkheid voor ouders is verbeterd o.a. doordat vraag en aanbod in de dagopvang en buitenschoolse opvang naar elkaar toe zijn gegroeid. De vraag is in 2012 gedaald, terwijl het aanbod in de dagopvang en buitenschoolse opvang nog is gestegen.

³⁷ Tweede Kamer, 33 275, nr. 1.

Realisatie meetbare gegevens

Tabel 52.1 Indicatoren algemene doelstelling				
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Streven 2012
Percentage huishoudens, waarvan het jongste kind in de leeftijd van 0 tot 4 jaar is, waarbij beide ouders werken (ten minste 12 uur per week, inclusief eenoudergezinnen)	69	70	69	69
Percentage huishoudens, waarvan het jongste kind in de leeftijd van 4 tot 12 jaar is, waarbij beide ouders werken (ten minste 12 uur per week, inclusief eenoudergezinnen)	67	67	68	66

Bron: SZW-berekeningen op basis van CBS, EBB kernprogramma

Het percentage kinderen tot 4 jaar met kinderopvangtoeslag is in 2012 met 4 procentpunt gedaald ten opzichte van 2011. Hieraan kunnen meerdere oorzaken ten grondslag liggen, zoals ook beschreven bij externe factoren. Het percentage kinderen in de basisschoolleeftijd met kinderopvangtoeslag is in 2012 ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van 2011.

Tabel 52.2 Kengetallen algemene doelstelling			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Percentage kinderen 0–4 jaar met kinderopvangtoeslag	52	52	48
Percentage kinderen 4–12 jaar met kinderopvangtoeslag	21	23	23

Bron: SZW-berekeningen op basis van informatie van CBS en Belastingdienst

Tabel 52.3 Kengetallen algemene doelstelling			
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Gemiddelde wachttijden bij plaatsing dagopvang in dagen	106	–	49
Gemiddelde wachttijden bij plaatsing buitenschoolse opvang in dagen	76	–	44

Bron: ITS, Wachttijden en wachttijden kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 52.4 Begrotingsuitgaven artikel 52 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil 2012
Verplichtingen	0	0	0	3.200.737	2.719.210	2.954.658	– 235.448
Uitgaven	0	0	0	3.208.977	2.723.087	2.961.078	– 237.991
<i>Programma uitgaven</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>3.208.977</i>	<i>2.723.087</i>	<i>2.961.078</i>	<i>– 237.991</i>
<i>Operationele Doelstelling 1</i>							
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	3.178.720	2.706.733	2.939.055	– 232.322
<i>Operationele Doelstelling 2</i>							
Kinderopvang subsidies	0	0	0	15.881	8.492	12.940	– 4.448
Overig beleidsondersteunend	0	0	0	14.376	7.862	9.083	– 1.221
Ontvangsten	0	0	0	1.116.597	1.419.269	1.399.036	20.233
Ontvangsten algemeen	0	0	0	407.866	400.749	352.736	48.013
Werkgeversbijdrage kinderopvang	0	0	0	708.731	1.018.520	1.046.300	– 27.780

De uitgaven en ontvangsten Kinderopvang waren tot en met 2010 op de begroting van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap opgenomen.

Kinderopvangtoeslag

De uitgaven aan de kinderopvangtoeslag zijn in 2012 € 232 miljoen lager uitgekomen dan in de begroting 2012 was voorzien. Hiervan is ca. € 222 miljoen te verklaren doordat het gebruik in 2012 fors lager is dan bij begroting 2012 geraamd. Mogelijke oorzaken van deze daling zijn een sneller optredend en/of hoger gedragseffect en de economische situatie in 2012. Hiernaast is de raming in 2012 al eerder op basis van realisatiegegevens in 2011 met € 8 miljoen naar beneden bijgesteld. Ten slotte is er € 1,6 miljoen naar de Belastingdienst overgeboekt voor een aanvulling op de uitvoeringskosten.

Subsidies

Het grootste deel van het budget voor subsidies is ingezet voor kwaliteitsverbetering van de kinderopvang. Daarvoor is in 2012 onder andere subsidie naar Bureau Kwaliteit Kinderopvang (BKK) gegaan. Deze subsidie loopt van 2009 tot en met 2012. In 2012 zijn vier nieuwe subsidies verstrekt. Er is subsidie naar GGD Nederland gegaan in het kader van het landelijk coördinatiecentrum toezicht kwaliteit kinderopvang. GGD Nederland heeft een verbindende functie tussen het landelijk beleid en de lokale uitvoering van het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelzalen conform de Wet kinderopvang. De Brancheorganisatie Kinderopvang heeft subsidie gekregen in het kader van het traject Transparantie in de kinderopvang. Er is in 2012 een meerjarige subsidie aan BOinK verleend voor de jaren 2012–2014. BOinK ondersteunt en versterkt de positie van ouders in de kinderopvang en voert in het kader daarvan diverse activiteiten uit. Ten slotte is in het jaar 2012 subsidie verstrekt aan de Nederlandse vereniging van toezichhouders in de kinderopvang voor de Implementatie van de governance code. Vooruitlopend op het naar beneden bijgestelde budget in 2013, zijn de uitgaven in 2012 al naar een lager niveau gebracht. De uitgaven aan subsidies zijn € 4,4 miljoen lager dan bij begroting 2012 geraamd. Hiervan is 2,5 miljoen te verklaren door een budgettair neutrale schuif van subsidies naar beleidsondersteunende uitgaven. De lagere uitgaven van € 2 miljoen zijn gebleken uit uitvoeringsgegevens over 2012. Dit heeft onder andere te maken met een niet bestede reservering, die was opgenomen voor een subsidie naar aanleiding van de kwaliteitsagenda voor BKK. Hiernaast is er nog een wat kleinere mutatie als gevolg van een overboeking van € 0,4 miljoen naar het ministerie van OCW voor het Landelijk Steunpunt Brede Scholen en Kinderopvang.

Overig beleidsondersteunend

De uitgaven voor overige beleidsondersteunende activiteiten zijn € 1,2 miljoen lager dan bij de begroting 2012 werd verwacht. Ook hiervoor geldt dat de uitgaven naar beneden zijn bijgesteld, vooruitlopend op dat het totale budget in 2013 lager is dan in 2012. Aan het budget voor overig beleidsondersteunende uitgaven is € 2,5 miljoen toegevoegd door een budgettair neutrale schuif tussen subsidies en overig beleidsondersteunende uitgaven. Daar tegenover staat dat de uitgaven aan overige beleidsondersteunende activiteiten op basis van uitvoeringsgegevens over 2012 € 3 miljoen lager zijn dan geraamd. Dit heeft onder andere te maken met minder uitgaven in verband met de bouw van het landelijk register kinderopvang en peuterspeelzalen, het later uitvoeren van een aantal activiteiten ten behoeve van continue screening, minder uitgaven aan onderzoeken en het niet uitgeven van een aantal reserveringen voor diverse beleidsonderwerpen. De kosten van de wijziging van registratie van inhuur van externen zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan geraamd.

Ontvangsten

De ontvangsten algemeen zijn € 20 miljoen hoger dan geraamd. Dit komt voornamelijk door de doorwerking van de in 2011 hogere ontvangsten dan geraamd.

Operationele doelstelling	1 Kinderopvang is financieel toegankelijk voor werkende ouders
Motivering	Voor het verhogen van de arbeidsparticipatie is het van belang dat ouders geen onoverkomelijke financiële belemmeringen ervaren om gebruik te maken van kinderopvang.
Doelbereiking	De gemiddelde ouderbijdrage aan de kinderopvang was in 2012 33% (tot de maximum uurprijs). Deze bijdrage is sterk inkomensafhankelijk: lage inkomens dragen minder bij dan hogere inkomens, zodat kinderopvang voor iedereen financieel toegankelijk is.
Instrumenten	Kinderopvangtoeslag.
Activiteiten	<p>Vanwege de structurele overschrijdingen op de kinderopvangtoeslag in de jaren voor 2011 zijn maatregelen getroffen om de kinderopvang financieel beheersbaar te houden:</p> <ul style="list-style-type: none">• De eerste en tweede kindtabel zijn in 2012 neerwaarts aangepast;• Ook is het recht op het aantal uren kinderopvangtoeslag voor werkenden gekoppeld aan het aantal gewerkte uren van de minst werkende ouder;• Hiernaast is de maximum uurprijs in 2012 niet geïndexeerd;• In de WKO is een evenredige tripartiete financiering van de kinderopvang beoogd. In 2012 is de premieopslag voor werkgevers daarom verhoogd naar 0,50% om werkgevers evenredig te laten bijdragen.
Doelgroepen	<ul style="list-style-type: none">• Ouders die beiden werken;• Alleenstaande ouders die werken;• Doelgroepouders, bijvoorbeeld ouders die studeren of deelnemen aan een traject om weer aan het werk te komen.
Realisatie meetbare gegevens	<p>Deze operationele doelstelling kent geen indicator. Het beleid is erop gericht om ouders, die arbeid met zorg voor jonge kinderen willen combineren, te ondersteunen door de kinderopvang financieel toegankelijk te houden. Toegankelijkheid laat zich moeilijk kwantificeren. Daarnaast is de keuze voor de combinatie van arbeid en zorg ook afhankelijk van andere factoren.</p> <p>Het totaal aantal huishoudens met kinderopvangtoeslag is in 2012 met 17.000 huishoudens (4%) gedaald. Bij huishoudens met een inkomen tot anderhalf maal modaal is sprake van een daling met 5.000 huishoudens (3%). Deze daling betreft voornamelijk het gebruik van dagopvang. De ouderbijdrage per kind is omhoog gegaan, vooral voor het tweede kind.</p>

Tabel 52.5 Kengetallen operationele doelstelling 1

	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Aantal huishoudens dat gebruik maakt van kinderopvang (x 1.000)	461	475	458
Aantal huishoudens tot anderhalf modaal dat gebruik maakt van kinderopvang (x 1.000)	188	186	181
Ouderbijdrage eerste kind (0–3 jaar) in € per uur voor gezinsinkomen: ¹			
130% WML	0,45	0,71	0,82
1 1/2 x modaal	1,26	1,65	1,91
3 x modaal	3,38	4,13	4,24
Ouderbijdrage volgend kind (0–3 jaar) in € per uur voor gezinsinkomen:			
130% WML	0,23	0,26	0,45
1 1/2 x modaal	0,33	0,39	0,78
3 x modaal	0,54	0,63	1,42

¹ Kosten van kinderopvang voor ouders tegen de maximum uurprijs en gegeven de toeslag die ouders ontvangen. De inkomensposities (130% WML, 1½ x modaal, 3 x modaal) zijn gebaseerd op de situatie in 2010. Voor de vergelijkbaarheid zijn de berekeningen voor 2011 en 2012 gebaseerd op dezelfde positie in de toeslagtabel.

Bron: SZW-berekeningen op basis van gegevens Belastingdienst

Operationele doelstelling

2 Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk zijn van goede kwaliteit, passend bij de leeftijd, mogelijkheden en behoeften van kinderen en ouders

Motivering

De kwaliteit van kinderopvang is van groot belang: ouders moeten hun kind met een gerust hart naar de kinderopvang laten gaan. Ondernemers zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de geboden kinderopvang. Deze moet verantwoord zijn en bijdragen aan de ontwikkeling van het kind. De minister is verantwoordelijk voor het gehele stelsel van de kinderopvang. In overleg met gemeenten worden afspraken gemaakt over toezicht en handhaving.

Doelbereiking

In 2012 is het stelsel verder verbeterd door uitbreiding van het Landelijk Register Kinderopvang met de registratie van peuterspeelzalen en verankering van de kwaliteitseisen in een algemene maatregel van bestuur en ministeriële regeling. Het toezicht op de kwaliteit is verbeterd door meer risicogestuurd toezicht, onaangekondigde inspecties en focus op de praktijk en pedagogische kwaliteit.

Instrumenten

- Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen;
- Regeling wet kinderopvang;
- Besluit tegemoetkoming kosten kinderopvang;
- Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen;
- Beleidsregels werkwijze toezichthouder;
- Model inspectierapporten (Toetsingskaders);
- Besluit Registratie Kinderopvang;
- Subsidieregelingen (o.a. Werken aan een excellente kinderopvang 2008–2012).

Activiteiten

Toezicht en Handhaving

Het risicogestuurde toezicht wordt momenteel gemonitord en geëvalueerd en wordt op basis daarvan doorontwikkeld. Voor het toezicht op de pedagogische praktijk gebruiken inspecteurs sinds januari 2012 een nieuw observatie-instrument met een grotere focus op de pedagogische praktijk. Op de website van de Inspectie van het Onderwijs blijft een dynamische actuele lijst van gemeenten staan die hun wettelijke minimumeisen toezicht en handhaving kinderopvang voldoende dan wel onvoldoende naleven. Het Landelijk expertisecentrum bij de VNG is inmiddels opera-

tioneel en ondersteunt gemeenten juridisch in hun toezicht- en handhavingstaak.

Evaluatie Wet kinderopvang

De Evaluatie van de Wet kinderopvang is in het tweede kwartaal 2012 naar de Tweede Kamer gestuurd³⁸. Deze evaluatie kijkt naar de effecten van de Wet kinderopvang over de periode 2005–2011. Voor deze evaluatie is gebruik gemaakt van al beschikbare gegevens en onderzoeken. Daarnaast is op een aantal punten specifiek onderzoek verricht ten behoeve van deze evaluatie, het gaat dan om onderzoeken op het vlak van toezicht en handhaving, ontwikkelingen in het peuterspeelzaalwerk en de gastouderopvang en het CPB-onderzoek naar het participatie-effect.

Kwaliteitsagenda kinderopvang

In 2012 hebben betrokkenen uit de kinderopvangsector een gezamenlijke kwaliteitsagenda opgesteld en naar de Tweede Kamer gestuurd³⁹. De agenda bestaat uit verschillende acties die zijn belegd bij ondermeer de Brancheorganisatie kinderopvang, BOinK, GGD Nederland en Calibris. Het is de ambitie van alle betrokken partijen om met deze agenda de pedagogische kwaliteit op een hoger plan te brengen.

Dagarrangementen

In 2012 is de regeling «Experiment integraal dagarrangement» opengesteld. Drie samenwerkingsverbanden (onderwijs – opvang) hebben een aanvraag ingediend. Vanwege een te korte aanmeldingstijd konden de aanvragen niet voldoen aan de gestelde voorwaarden uit de regeling. De aanvragen zijn daarom afgewezen.

Bureau Kwaliteit Kinderopvang

In 2012 is via het programma «Excellente kinderopvang» van het Bureau Kwaliteit Kinderopvang de kwaliteit van medewerkers in de kinderopvang verbeterd. BKK ontving voor de jaren 2009 tot en met 2012 in totaal € 40 miljoen subsidie om gericht te werken aan verbetering van de vaardigheden van de pedagogisch medewerkers.

Doelgroepen

- Ouders met kinderen in de opvang;
- Gemeenten;
- Kinderopvang- en peuterspeelzaalinstellingen.

Realisatie meetbare gegevens

Er zijn geen indicatoren op het vlak van kwaliteit, omdat het beleid gericht is op het gehele stelsel en het vormgeven van toezicht en handhaving, terwijl de inhoudelijke kwaliteit voornamelijk door de sector wordt bepaald. Omdat de kwaliteit van essentieel belang is voor ouders om hun kind met een gerust hart naar de kinderopvang te kunnen laten gaan, wordt de kwaliteit gevolgd met kengetallen.

³⁸ Tweede Kamer, 33 275, nr. 1.

³⁹ Tweede Kamer, 31 322, nr. 173.

Tabel 52.6 Kengetallen operationele doelstelling 2				
	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Oudertevredenheid met de algemene kwaliteit van kinderopvang ¹	7,9	–	8,0	–
Oudertevredenheid met de pedagogische kwaliteit van kinderopvang ¹	7,6	–	7,7	–
Pedagogische kwaliteit van de kinderopvang voor 0–4 jarigen ²	–	–	–	–
Percentage nieuwe en jaarlijkse meldingsonderzoeken kinderopvang (toezicht) bij: ³				
• dagopvang	80	86	–	–
• buitenschoolse opvang	78	84	–	–
• gastouderopvang	76	–	–	–
Percentage peuterspeelzalen met minstens een op MBO-niveau geschoolde pedagogisch medewerker per groep ⁴	–	–	–	–

Bronnen:

¹ CBS, Monitor kinderopvang. De informatie komt tweejaarlijks beschikbaar.

² Over dit kengetal zijn geen gegevens bekend.

³ Inspectie van het Onderwijs. Gegevens over 2011 zijn niet vergelijkbaar met de voorgaande jaren. Over 2012 zijn geen gegevens beschikbaar.

⁴ Regioplan, regelgeving en financiering kinderopvang en peuterspeelzalen; Sardes, Trends in en rondom het peuterspeelzaalwerk. Dit percentage lag in 2008 op 98%. Recentere gegevens zijn niet beschikbaar.

Tabel 52.7 Kengetallen operationele doelstelling 2		
	Realisatie 2007	Realisatie 2012
Pedagogisch medewerker/kind-ratio peuterspeelzalen	1 op 9,2	–

Bron: Regioplan, regelgeving en financiering kinderopvang en peuterspeelzalen. Realisatiecijfers zijn na 2007 niet meer gemeten. Dit kengetal wordt herzien om beter aan te sluiten bij de kengetallen over de kwaliteit van dagopvang en buitenschoolse opvang.

5. NIET-BELEIDSARTIKELLEN

Artikel

96 Apparaatsuitgaven kerndepartement

Op dit artikel worden alle personele en materiële uitgaven van het kerndepartement van SZW toegelicht.

artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil 2012
Verplichtingen	246.018	242.343	252.042	239.556	245.160	236.391	8.769
Uitgaven	246.018	242.343	252.042	239.556	242.137	236.391	5.746
<i>Apparaatsuitgaven</i>	<i>246.018</i>	<i>242.343</i>	<i>252.042</i>	<i>239.556</i>	<i>242.137</i>	<i>236.391</i>	<i>5.746</i>
Personeel en materieel kerndepartement	246.018	242.343	252.042	239.556	242.137	236.391	5.746
– waarvan ICT	25.992	16.691	22.877	21.645	21.792	20.264	1.528
Ontvangsten	0	0	0	0	12.542	3.500	9.042

Toelichting

De apparaatsuitgaven bestaan uit personeel, materieel, huisvesting en automatisering. Totaal is € 5,7 miljoen meer uitgegeven dan in de begroting 2012 was voorzien. Het merendeel van de hogere uitgaven (€ 7,4 miljoen) wordt veroorzaakt door de salarisbetalingen van IWI die via de Inspectie SZW lopen. Dit verklaart tevens de opwaartse bijstelling van de ontvangsten. In de begroting 2012 waren deze kosten nog niet aan het kerndepartement toegerekend. Daarnaast hebben er diverse begrotingsmutaties plaatsgevonden welke per saldo tot € 1,7 miljoen lagere uitgaven hebben geleid.

	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil 2012
Totaal apparaat SZW	2.282.175	2.268.778	13.397
<i>Departement</i>			
Personeel en materieel kerndepartement	234.708	236.391	– 1.683
<i>Baten-lastendiensten</i>			
Agentschap SZW	21.741	21.636	105
Inspectie Werk en Inkomen	9.609	10.040	– 431
<i>ZBO's en RWT's</i>			
RWI	2.633	2.633	0
UWV (incl. BKWI)	1.767.835	1.745.609	22.226
SVB	239.173	246.450	– 7.277
Inlichtingenbureau	6.476	6.019	457

Bron: SZW, financiële administratie

Toelichting

Bovenstaande tabel bevat een totaaloverzicht van alle apparaatsuitgaven van het departement en alle apparaatskosten van de baten-lastendiensten en ZBO's/RWT's die onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van SZW vallen. De toelichting op de ontwikkeling bij het kerndepartement is in dit artikel meegenomen. Voor een toelichting op de baten-lastendiensten en de ZBO's/RWT's wordt verwezen naar de paragraaf over

de baten-lastendiensten, naar de onderliggende beleidsartikelen (42, 46, 47, 48, 49 en 50) en naar de bijlage over ZBO's/RWT's.

Tabel 96.3 Formatie en bezettingsontwikkeling (fte)					
	2008	2009	2010	2011	2012
Formatie totaal SZW ultimo	2.794	2.659	2.500	2.234	2.230
– waarvan batenlastendiensten	325	311	267	201	208
Bezetting ultimo	2.582	2.470	2.398	2.259	2.153
Bezetting gemiddeld	2.670	2.526	2.434	2.328	2.206
Vacatures ultimo (aantal)	212	189	102	– 25	77

Bron: SZW, financiële administratie

Toelichting

De formatie is in 2012 ten opzichte van 2011 met 4 fte afgenomen als gevolg van de doorwerking van de taakstellingen van de kabinetten Balkenende-IV en Rutte/Verhagen. Aan het eind van 2012 bedroeg de formatie 2.230 fte inclusief de baten-lastendiensten. De bezetting ultimo is in 2012 afgenomen met 106 fte ten opzichte van 2011 en komt uit op 2.153 fte.

Tabel 96.4 Realisaties personeel materieel, huisvesting en automatisering (x € 1 mln)					
	2008	2009	2010	2011	2012
Personeel (excl. baten-lastendiensten)	158,6	161,0	161,2	158,4	155,3
Materieel	31,8	33,8	30,7	24,1	25,1
Huisvesting	29,6	30,9	37,3	35,5	32,3
Automatisering	26,0	16,7	22,9	21,6	21,8
Bijdrage moederdepartement aan IWI	21,1	22,3	11,4	9,7	10,1
Gemiddelde realisatie per fte (x € 1.000)					
Personeel	59,4	63,7	66,2	68,0	70,4
Materieel	11,9	13,4	12,6	10,4	11,4
Huisvesting	11,1	12,2	15,3	15,2	14,6
Automatisering	9,7	6,6	9,4	9,3	9,9

Bron: SZW, financiële administratie

Toelichting

In 2012 is € 155,3 miljoen aan personeelskosten uitgegeven. Dit bedrag is inclusief € 2,6 miljoen aan post-actieven, € 1,0 miljoen inhuur van personeel ten laste van de personeelsbudgetten en € 1,3 miljoen aan flankerend beleid. De bedragen zijn exclusief de baten-lastendiensten.

97 Aflopende regelingen

Voor de financiële afwikkeling en verantwoording van een aantal afgesloten regelingen is in de begroting een aparte voorziening getroffen.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 97.1 Begrotingsuitgaven artikel 97 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Verplichtingen	2.429	404	132	1.648	3.993	2.633	1.360
Uitgaven	2.660	1.006	433	1.651	4.100	2.633	1.467
<i>Programma uitgaven</i>	<i>2.660</i>	<i>1.006</i>	<i>433</i>	<i>1.651</i>	<i>4.100</i>	<i>2.633</i>	<i>1.467</i>
Afgesloten regelingen	2.384	774	75	1.614	4.100	2.633	1.467
Regeling ex-mijnwerkers	182	182	182	0	0	0	0
Ondersteuning vorming BVG'en	49	50	176	37	0	0	0
Agentschap SZW	45	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	1.756	8.811	5.782	16.120	426	0	426

Toelichting

Financiële afwikkeling afgesloten regelingen

Een aantal wetten en regelingen is financieel afgewikkeld. Er vinden nog wel nabetalings plaats. Het gaat dan vooral om nadeclaraties of vergoedingen van nabetalings op grond van gerechtelijke uitspraken (bezwaar- en beroepsprocedures) naar aanleiding van geschillen in het verleden. De uitgaven 2012 hebben betrekking op afrekeningen risicovoorziening ESF 3, bedrijfsverzamelgebouwen en uitkeringen TRI.

Daarnaast is de begrote bijdrage in de frictiekosten als gevolg van de opheffing van de Raad voor Werk en Inkomen per 1 juli 2012 ad € 2,633 miljoen uitbetaald.

Op dit artikel worden de niet naar beleidsartikelen toe te rekenen posten handhaving, onderzoek en beleidsinformatie, subsidies, Verzameluitkering SZW en overig (primair proces en voorlichting) toegelicht. Tevens worden op dit artikel de uitvoeringskosten van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) en de bijdrage aan de Inspectie Werk en Inkomen (IWI) toegelicht.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 98.1 Begrotingsuitgaven artikel 98 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Verplichtingen	36.040	39.020	32.819	32.577	26.647	38.468	- 11.821
Uitgaven	34.854	39.982	31.545	30.863	27.758	38.481	- 10.723
<i>Programma uitgaven</i>	<i>34.854</i>	<i>39.982</i>	<i>31.545</i>	<i>30.863</i>	<i>27.758</i>	<i>38.481</i>	<i>- 10.723</i>
Bijdrage aan IWI	21.084	22.330	11.368	9.652	10.100	10.100	0
Handhaving	1.941	1.299	1.405	1.117	444	16.542	- 16.098
Onderzoek & Beleidsinformatie	4.795	4.463	5.442	3.855	3.523	5.352	- 1.829
Subsidies	1	355	689	314	312	1.406	- 1.094
Verzameluitkering SZW	0	3.165	3.589	5.005	5.349	0	5.349
Overig	7.033	8.370	9.052	6.985	5.540	3.781	1.759
Uitvoeringskosten RCN	0	0	0	3.935	2.490	1.300	1.190
Ontvangsten	12.121	8.720	7.017	8.030	2.470	0	2.470

Toelichting

Bijdrage aan IWI

De bijdrage aan IWI is conform de oorspronkelijke begroting overgemaakt.

Handhaving

Van het handhavingsbudget op artikel 98 is gedurende de begrotingsuitvoering € 15,0 miljoen naar andere handhavingsbudgetten, Verzameluitkering SZW, apparaat, voorlichting en andere budgetten voor noodzakelijke voorzieningen ten behoeve van het handhavingsprogramma overgeboekt. De resterende onderuitputting (€ 1 miljoen) is het saldo van zowel hogere als lagere uitgaven op enkele projecten.

Onderzoek en beleidsinformatie

Gedurende de begrotingsuitvoering is € 0,8 miljoen overgeboekt naar onderzoek- en overige beleidsondersteunende budgetten die worden verantwoord op de beleidsartikelen. De uitgaven ten laste van het onderzoeksbudget op dit artikel zijn € 1,0 miljoen lager dan geraamd. Een aantal onderzoeken heeft vertraging opgelopen of is niet uitgevoerd.

Subsidies

Op het subsidiebudget artikel 98 is vooral als gevolg van overboekingen naar beleidsartikelen € 1,0 miljoen minder uitgegeven dan geraamd.

Verzameluitkering SZW

Met de verzameluitkering SZW is een bijdrage ten behoeve van de Regionale Centra Fraudebestrijding en de Landelijke expertisefunctie van de Regionale coördinatiepunten Fraudebestrijding via BZK aan de betrokken gemeenten overgemaakt. De gerealiseerde uitgaven aan de Verzameluitkering SZW zijn € 5,3 miljoen hoger dan geraamd. De hogere

uitgaven hebben betrekking op bovengenoemde uitgaven waarvan oorspronkelijk beoogd was deze door middel van een subsidie aan de gemeenten ter beschikking te stellen. Uiteindelijk is gekozen de uitgaven onder te brengen in de Verzameluitkering SZW.

Overig

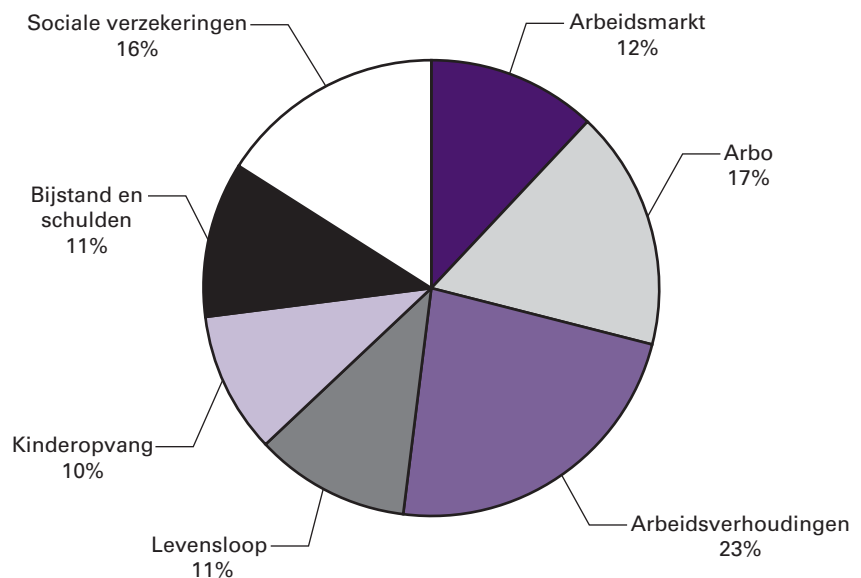
De € 1,8 miljoen hogere overige uitgaven op artikel 98 hebben nagenoeg geheel betrekking op hogere voorlichtingsuitgaven. Gedurende de begrotingsuitvoering zijn middelen overgeboekt vanuit het handhaving-budget ten behoeve van de voorlichtingscampagne «Voorkom problemen, weet hoe het zit».

Tabel 98.2 Uitgaven voorlichtingscampagnes naar beleidsterrein (x € 1.000)	
	Realisatie 2012
Arbidsomstandigheden, duurzame inzetbaarheid (artikel 44)	1.125
Artikel 98:	
Werken naar Vermogen	696
Naleving	2.487
AOW	505
Overig	22

Bron: SZW, financiële administratie

In 2012 zijn 10.861 brieven en e-mail beantwoord. Onderstaand de verdeling naar de belangrijkste beleidsterreinen/thema's.

Figuur 98.1

Uitvoeringskosten RCN-unit sociale zaken

De kosten van de RCN-unit sociale zaken zijn € 1,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Ten tijde van het vaststellen van de begroting 2012 was feitelijk nog onvoldoende (uitvoerings)informatie beschikbaar om een nauwkeurige (op historische gegevens gebaseerde) raming te kunnen opstellen. De kosten hebben niet alleen betrekking op de uitvoering van de uitkeringsregelingen maar ook de andere taken van de minister in Caribisch Nederland (afgifte tewerkstellingsvergunningen, ontslagvergunningen en inspectietaken).

Ontvangsten

De gerealiseerde ontvangsten hebben voornamelijk betrekking op een positief resultaat van IWI over 2011.

Artikel

99 Nominaal en onvoorzien

Op dit artikel staan tijdelijk middelen voor onvoorziene uitgaven en de loon- en prijsbijstelling.

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 99.1 Begrotingsuitgaven artikel 99 (x € 1.000)							
artikelonderdeel	Realisatie 2008	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Vershil 2012
Verplichtingen	0	0	0	0	0	61.852	- 61.852
Uitgaven	0	0	0	0	0	61.852	- 61.852
<i>Programma uitgaven</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>61.852</i>	<i>- 61.852</i>
Loonbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	61.852	- 61.852

Toelichting

Onvoorzien

De grondslag voor dit onderdeel ligt in de Comptabiliteitswet, waarin de mogelijkheid bestaat een artikel voor onvoorziene uitgaven op te nemen. Gedurende de begrotingsuitvoering 2012 zijn diverse toedelingen vanuit het ministerie van Financiën voor eindejaarsmarge, en voor loon- en prijsbijstelling op artikel 99 geparkeerd. Een deel van deze toedelingen is naar begrotingsartikelen overgeboekt. Het restant van het beschikbare budget in 2012 is gebruikt ter dekking van de uitvoeringsproblematiek SZW. Uiteindelijk bleef een bedrag van € 8 miljoen over waar geen beroep meer op is gedaan.

6. BEDRIJFSVOERINGSPARAGRAAF

Inleiding

Ik ben van mening dat, over het geheel genomen, de kwaliteit van de financiële bedrijfsvoering ook in 2012 op een kwalitatief voldoende hoog niveau was. Er zijn geen structurele tekortkomingen meer, de nog resterende tekortkomingen beschouw ik als incidenteel van aard. Deze zijn voor het merendeel te kwalificeren als niet onder alle omstandigheden te voorkomen «bedrijfsongevallen». Het spreekt vanzelf dat de aandacht wel blijft gericht op het vasthouden en waar mogelijk verder verbeteren van de nu bereikte resultaten.

De Algemene Rekenkamer stelde in haar Rapport bij het Jaarverslag van SZW over 2011 vast dat de enige en laatste resterende «onvolkomenheid», de kwaliteit van het contractbeheer, in 2011 nog onvoldoende was verbeterd. De Algemene Rekenkamer handhaafde om die reden voor het jaar 2011 de kwalificatie «onvolkomenheid» voor dit onderdeel van de financiële bedrijfsvoering. De Algemene Rekenkamer vond dat bij de inkoopfunctie vooral de controlrol (verder) diende te worden aangescherpt, en vroeg om door te gaan met de lopende verbetermaatregelen. Hoewel ik van mening was – en dat heb ik ook in het voorjaar van 2012 aangegeven in mijn reactie aan de Algemene Rekenkamer – dat het contractbeheer op dat moment kwalitatief van voldoende niveau was, heb ik in 2012 toch nog veel aandacht geschonken aan verdere verbetering. In het bijzonder de organisatie van de (centrale) inkoopfunctie is verder op orde gebracht, en ook zijn nieuwe afspraken gemaakt over de organisatie en werkwijze van de resterende decentrale inkoop voor kleinere bedragen en voor het inkopen van beleidsonderzoek. Dat leidde ertoe dat in 2012 het aantal fouten op het gebied van het contractbeheer en Europese aanbestedingen, en het financieel belang daarvan, weer verder daalden. Daarnaast is energie gestoken in de voorbereiding van de overgang van de centrale inkoop naar de Haagse Inkoop Samenwerking (HIS) per 1 januari 2013. De geschetste tendens zal zich naar mijn overtuiging na de overgang van de inkoopfunctie naar de HIS verder voortzetten. Inmiddels is ook de inkoop van beleidsonderzoek geheel gecentraliseerd bij de HIS.

Rechtmatigheid

In 2012 (€ 2,9 miljoen) zijn de rechtmatigheidsfouten in de aangegane verplichtingen bij inkopen ten opzichte van 2011 (€ 8,3 miljoen) meer dan gehalveerd. Er deden zich geen rechtmatigheidsproblemen voor die uitgaan boven de tolerantiegrenzen. Vastgesteld is dat niet in voldoende mate gesteund kan worden op de accountantscontrole van de SiSa-bijlage van de gemeenten en provincies over het jaar 2010. Het niet kunnen steunen op deze derdengegevens dient aangemerkt te worden als een tekortkoming in het M&O-beleid. Als gevolg daarvan resteert een onzekerheid van € 1,1 miljard over de rechtmatige besteding door gemeenten van de in 2012 vastgestelde specifieke uitkeringen over 2010. Ik beschik niet over doelmatig in te zetten mogelijkheden om deze onzekerheid met aanvullende werkzaamheden weg te nemen. Ik heb op grond van de geldende wet- en regelgeving de specifieke uitkeringen moeten vaststellen ondanks de onzekerheid over de rechtmatige besteding. Deze onzekerheid overschrijdt de artikeltolerantie en de tolerantie van de financiële verantwoording als geheel. Door gerealiseerde aanpassingen in de SiSa controle en reviewaanpak zijn er geen belangrijke resterende tekortkomingen in de controle en daaruit voortvloeiende onzekerheid bij de van gemeenten ontvangen SiSa-bijlagen 2011 te verwachten.

Totstandkoming beleidsinformatie

Het is van belang dat de Kamer juiste en goede informatie ontvangt over de ontwikkeling van de indicatoren en kengetallen in de begroting en het jaarverslag. Daarom moet ook de niet-financiële informatie van goede kwaliteit zijn. In het jaarverslag zijn alle indicatoren en kengetallen voorzien van een eenduidige bronvermelding en voorts wordt in kwaliteitsdocumenten beschreven hoe de niet-financiële informatie tot stand is gekomen. Hiermee is de ordelijkheid, controleerbaarheid en deugdelijkheid van de informatie geborgd en is ook duidelijk waar nog verbeteringen mogelijk zijn.

Financieel beheer

Het financieel beheer van SZW is op orde. Vermeldenswaard is een incident met betrekking tot de afdracht van BTW. In de jaren 2007 tot en met 2011 heeft SZW ten onrechte geen BTW afgedragen over onder meer leveringen vanuit het buitenland. SZW heeft dit zelf aan de Belastingdienst gemeld. De kwestie is in 2012 met de Belastingdienst geschikt voor een bedrag van ongeveer € 1,3 miljoen. Er zijn zowel technische als organisatorische voorzieningen getroffen om herhaling te voorkomen.

De tijdigheid van betalingen (binnen 30 dagen) is in 2012 stabiel gebleven op bijna 95% op basis van de ontvangstdatum. Ik ben tevreden met deze uitkomst en zal in het kader van beheersing van de administratieve lasten geen verdere acties meer ondernemen om deze uitkomst verder te verbeteren.

Materieel beheer

Het materieel beheer wordt grotendeels uitgevoerd door de facilitair dienstverlener FM Haaglanden. Bij het materieel beheer deden zich geen substantiële kwaliteitsproblemen voor.

Overige aspecten van de bedrijfsvoering

Subsidiebeheer

Bij het subsidiebeheer deden zich geen relevante kwaliteitsproblemen voor.

Informatiebeveiliging

In 2012 is veel tijd en aandacht besteed aan het verder borgen van informatiebeveiliging. Op enkele onderdelen voldeed de organisatie niet geheel aan het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst (VIR) 2007, o.a. doordat de departementale informatiebeveiligingskaders nog niet waren geactualiseerd, doordat voor enkele systemen met bedrijfskritische informatie geen actuele afhankelijkheids- en kwetsbaarheidsanalyses aanwezig waren, en doordat enkele incidenten niet werden gemeld. Ook waren het wachtwoordbeleid, de autorisaties en de logging voor enkele systemen voor verbetering vatbaar. Vanuit de afdeling Veiligheid, Integriteit en Crisismanagement is aan alle directies in het najaar van 2012 gevraagd om door middel van een «zelfevaluatie informatiebeveiliging en privacy» de inzichten, ervaringen en eventuele tekortkomingen van de directie zelf met de Informatiebeveiligingsambtenaar te delen. Mede op basis van de uitkomsten hiervan worden nog (aanvullende) maatregelen genomen. Voor 2013 zullen deze zaken actief worden opgepakt. Daarnaast zal in 2013 een project worden gestart voor de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst. Ten slotte kreeg informatiebeveiliging door uiteenlopende bewustwordingsactiviteiten in 2012 de nodige aandacht, o.a. door de campagne «Veilig werken begint bij jezelf».

Kinderopvangtoeslag en Wet op het kindgebonden budget

Bij de uitvoering van de Kinderopvangtoeslag en de Wet op het kindgebonden budget, die namens SZW worden uitgevoerd door de Belastingdienst onder de verantwoordelijkheid van de minister van Financiën, hebben geen onrechtmatigheden plaatsgevonden die de tolerantiegrens overschrijden.

Reviews op controleverklaring specifieke uitkeringen

Begin 2012 kwamen de uitkomsten van de reviews door de Auditdienst Rijk (ADR) op de accountantscontrole van de SiSa verantwoordingen 2010 beschikbaar. Samen met de reactie van de Algemene Rekenkamer daarop, vormde dit voor de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de aanleiding om een plan van aanpak ter verbetering van het SiSa-systeem aan de Tweede Kamer te sturen. Uit de reviews over 2011 bleek dat nog onvoldoende verbetering was opgetreden om zonder meer op het systeem te kunnen bouwen. Dit was aanleiding om de controlerende accountants in de gelegenheid te stellen herstelwerkzaamheden uit te voeren. De ADR heeft de herstelwerkzaamheden beoordeeld en over de uitkomsten gerapporteerd aan BZK. Op basis hiervan heeft BZK aan de departementen aangegeven dat voor de vaststellingen 2011 gesteund kan worden op de uitgevoerde accountantscontrole op de SiSa-verantwoordingen. SZW heeft wettelijk geen andere mogelijkheid dan vast te stellen op basis van de SiSa-verklaringen, maar heeft de vaststellingen wel uitgesteld in afwachting van de uitkomsten van die beoordeling van de herstelwerkzaamheden.

ICT-diensten en open standaarden

In 2012 is een aantal ICT-producten en -diensten van boven de € 50.000 ingekocht of aanbesteed. Procedureel is in die gevallen in het inkoop- en aanbestedingsproces geborgd dat wordt voldaan aan de eis van voldoen aan de open-standaarden volgens het pas-toe-of-leg-uit-principe. In 2012 was er geen aanleiding om af te wijken van de lijst met verplichte open standaarden.

Caribisch Nederland

Sinds 10 oktober 2010 is SZW verantwoordelijk voor het verstrekken van uitkeringen in Caribisch Nederland. Voorheen lag deze verantwoordelijkheid bij de Sociale Verzekeringsbank Nederlandse Antillen en bij de eilandgebieden. In 2011 is onzekerheid over de rechtmatigheid van deze uitkeringen gerapporteerd. De verstrekte uitkeringen kunnen feitelijk rechtmatig zijn, maar wegens het ontbreken van complete bewijsstukken is dit niet goed op dossierniveau vast te stellen. In 2012 zijn dan ook maatregelen genomen om de formele gebreken te herstellen. Voor alle regelingen is een standaard dossierindeling met inhoudsopgave opgesteld. Ontbrekende documenten zijn in de dossiers aangevuld conform de standaardinhoudsopgave. Voor een aantal dossiers is de verbeteractie nog gaande (beoogd zomer 2013 gereed). Deze materie heeft ook de aandacht bij de implementatie van de werkinstructies. Het streven van de unit Sociale Zaken van de Rijksdienst Caribisch Nederland, die namens SZW de uitkeringen verstrekt, is er nadrukkelijk op gericht dat een vervolgaudit op die van 2011 – die nu in de tweede helft van 2013 is voorzien – tot een positief oordeel over de rechtmatigheid zal leiden. Voorgaande problematiek laat het nauwgezet handhaven van de rechten en plichten onverlet. Bij de uitvoering van de Onderstand impliceert dit onder meer periodieke herbeoordeling en het oproepen van gerechtigden.

ONDERDEEL C. JAARREKENING

7. VERANTWOORDINGSSTAAT

Departementale verantwoordingsstaat 2012 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV)										
Bedragen x € 1.000										
Art.	Omschrijving	(1)			(2)			(3)		
		Oorspronkelijk vastgestelde begroting			Realisatie			Verschil realisatie en oorspronkelijk vastgestelde begroting		
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
	TOTAAL		31.066.016	1.847.508		31.897.995	2.103.173		831.979	255.665
	Beleidsartikelen									
41	Inkomensbeleid	772	822		90	194		- 682	- 628	
42	Arbeidsparticipatie	1.235	1.123		1.599	859		364	- 264	
43	Arbeidsverhoudingen	4.189	4.189	21.878	912	1.214	22.299	- 3.277	- 2.975	421
44	Gezond en veilig werken	18.057	18.057	9.962	12.765	12.633	7.124	- 5.292	- 5.424	- 2.838
45	Pensioenbeleid	820	820		326	304		- 494	- 516	
46	Inkomensbescherming met activering	6.935.504	6.936.031		8.178.424	7.531.530	74.762	1.242.920	595.499	74.762
47	Aan het werk: Bemiddeling en Re-integratie	1.466.003	1.466.065	270.860	1.269.061	1.410.931	300.467	- 196.942	- 55.134	29.607
48	Sociale Werkvoorziening	2.404.122	2.404.122		2.415.828	2.401.062	64	11.706	- 3.060	64
49	Overige inkomensbescherming	632.673	632.673		728.058	728.058	16.374	95.385	95.385	16.374
50	Tegemoetkoming specifieke kosten	5.512.933	5.512.933	142.272	5.609.106	5.609.106	247.339	96.173	96.173	105.067
51	Rijksbijdragen aan sociale fondsen	10.788.746	10.788.746		11.205.022	11.205.022	37	416.276	416.276	37
52	Kinderopvang	2.954.658	2.961.078	1.399.036	2.719.210	2.723.087	1.419.269	- 235.448	- 237.991	20.233
	Niet-beleidsartikelen									
96	Apparaatsuitgaven kerndepartement	236.391	236.391	3.500	245.160	242.137	12.542	8.769	5.746	9.042
97	Aflopende regelingen	2.633	2.633		3.993	4.100	426	1.360	1.467	426
98	Algemeen	38.468	38.481		26.647	27.758	2.470	- 11.821	- 10.723	2.470
99	Nominaal en onvoorzien	61.852	61.852					- 61.852	- 61.852	

8. SALDIBALANS PER 31 DECEMBER 2012

SALDIBALANS PER 31 DECEMBER 2012 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV)

Bedragen x € 1.000					
DEBET	Ultimo 2012	Ultimo 2011	CREDIT	Ultimo 2012	Ultimo 2011
1 Uitgaven ten laste van de begroting	31.897.987	30.766.593	2 Ontvangsten ten gunste van de begroting	2.103.168	2.455.729
3 Liquide middelen	22	4	4 Rekening-courant RHB	29.918.156	28.407.580
5 Uitgaven buiten begrotingsverband	136.173	104.504	6 Ontvangsten buiten begrotingsverband	12.858	7.792
Subtotaal (A)	32.034.182	30.871.101	Subtotaal (A)	32.034.182	30.871.101
7 Rechten	0	0	7 Tegenrekening rechten	0	0
8 Extra comptabele vorderingen	103.328	76.703	8 Tegenrekening extra comptabele vorderingen	103.328	76.703
9 Tegenrekening extra comptabele schulden	0	0	9 Extra comptabele schulden	0	0
10 Voorschotten	19.453.340	17.264.949	10 Tegenrekening voorschotten	19.453.340	17.264.949
11 Tegenrekening Garantieverplichtingen	2.242	3.825	11 Garantieverplichtingen	2.242	3.825
12 Tegenrekening openstaande verplichtingen	8.993.007	8.562.018	12 Openstaande verplichtingen	8.993.007	8.562.018
13 Deelnemingen	0	0	13 Tegenrekening deelnemingen	0	0
Subtotaal (B)	28.551.917	25.907.495	Subtotaal (B)	28.551.917	25.907.495
Totaal (A + B)	60.586.099	56.778.596	Totaal (A + B)	60.586.099	56.778.596

De subtotalen in de balans hebben tot doel het onderscheid aan te geven tussen het intra-comptabele gedeelte (A) en het extra-comptabele gedeelte (B).

Het intra-comptabele gedeelte bevat de administratie van de financiële gegevens van transacties die in directe relatie staan met de kasstromen die via de rekening-courant met het ministerie van Financiën worden bijgehouden.

Het extra-comptabele gedeelte bevat de administratie van de overige rekeningen die met de sluitrekeningen in evenwicht worden gehouden.

Bij de subtotalen en totalen kunnen afrondingsverschillen optreden.

TOELICHTING BIJ DE SALDIBALANS

Alle bedragen zijn vermeld in € 1.000

Ad 1/2 Uitgaven/ontvangsten 2012

De departementale verantwoordingsstaat over het jaar 2011 is bij wet van 27 september 2012, Stb. 2013, 16 vastgesteld en is in 2012 in de rekening-courant met het ministerie van Financiën afgewikkeld. In verband hiermee zijn deze uitgaven en ontvangsten ultimo 2012 niet meer in de saldibalans opgenomen.

Het verschil tussen de realisaties ontstaat door verschillende afrondingsmethodieken. In de departementale verantwoordingstaat worden de uitgaven artikelen op € 1.000 naar boven afgerond, in de saldibalans wordt de rekenkundige methodiek gehanteerd.

UITGAVEN	Ultimo 2012	Ultimo 2011
Apparaatsuitgaven	242.136	150.367
Beleidsuitgaven	31.655.851	30.616.226
Totaal hoofdstuk 15 van de rijksbegroting	31.897.987	30.766.593

VERPLICHTINGEN	Ultimo 2012	Ultimo 2011
Apparaatsuitgaven	245.159	150.254
Beleidsuitgaven	32.171.033	30.269.717
Totaal hoofdstuk 15 van de rijksbegroting	32.416.192	30.419.970

ONTVANGSTEN	Ultimo 2012	Ultimo 2011
	2.103.168	2.455.729

	Uitgaven	Ontvangsten
Wet van 26 januari 2012, Stb. 74 (vastgestelde begroting)	31.066.016	1.847.508
Wet van 27 september 2012, Stb. 17 (1e suppletoire begroting)	967.670	56.689
Voorstel van wet van 30 november 2012 (2e suppletoire begroting)	- 104.389	191.261
Totaal toegestaan bij wet	31.929.297	2.095.458
Slotwet	- 31.302	7.715
Realisatie volgens departementale rekening	31.897.995	2.103.173
Realisatie volgens de saldibalans	31.897.987	2.103.168

Ad 3 Liquide middelen (€ 22)

	Openstaand ultimo 2012
RBS; departementale bankrekening	0
RBS; incassorekening	0
RBS; salarisrekening	0
BNG; departementale rekening	0
Min. van Financiën concernblok	0
ING Bank	0
Totaal verschuldigde girale liquide middelen	0
Departementale kas	22
Totaal chartale liquide middelen	22
Totaal liquide middelen	22

Centraal wordt een kas aangehouden voor het doen van kleine materiële uitgaven. Het totaal saldo van de departementale kas sluit aan met het kasboek. De kasbeheerder heeft dit akkoord bevonden.

De saldi met betrekking tot de concernblokrekeningen worden dagelijks afgeroomd.

Ad 4 Rekening-courant Rijkshoofdboekhouding (€ 29.918.156)

Dit is de rekening-courant van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ten opzichte van het ministerie van Financiën. Het ministerie van Financiën stelt de door SZW uit te geven begrotingsgelden beschikbaar. Nadat de Rekening aan de Tweede Kamer is aangeboden en de Algemene Rekenkamer geen bezwaren heeft die goedkeuring in de weg staan, wordt tot verrekening overgegaan. Het saldo stemt overeen met het dagafschrift van 31 december 2012, de daarop gecorrigeerde overloopposten en de verrekende uitgaven en ontvangsten over het jaar 2012 van de Rijkshoofdboekhouding van het ministerie van Financiën.

Ad 5 Uitgaven buiten begrotingsverband (€ 136.173)

	Openstaand ultimo 2012
Door te betalen Europees Sociaal Fonds-gelden	134.953
Apparaatskosten AGSZW	859
Belastingdienst	195
Diverse Personeel	126
Apparaatskosten IWI	24
Academie	16
Totaal uitgaven buiten begrotingsverband	136.173

Ad 6 Ontvangsten buiten begrotingsverband (€ 12.858)

	Openstaand ultimo 2012
Afdracht loonheffing	4.223
Frictiekosten RWI	4.991
Afdracht sociale verzekeringspremies	3.499
IVB/IR	129
In beslag genomen gelden	11
Diversen	4
Met Derden te verrekenen	1
Totaal ontvangsten buiten begrotingsverband	12.858

Ad 7 Openstaande rechten (€ 0)

Geen.

Ad 8 Vorderingen inclusief CJIB/Agentschap SZW (€ 103.328)

	Ministerie	Agentschap SZW	CJIB	Openstaand ultimo 2012
	13.923	4.839	84.566	103.328

Ministerie	Openstaand ultimo 2012
t/m 2009	12.714
2010	37
2011	51
2012	1.121
	13.923

Het openstaande bedrag bestaat voornamelijk uit vorderingen (€ 12.002) wegens door de Arbeidsinspectie opgelegde bestuurlijke boetes in 2006 of eerder, dit bedrag is inclusief de aan de debiteuren in rekening gebrachte invorderingskosten. Bestuurlijke boetes die na 2006 zijn opgelegd worden niet meer door SZW maar door het CJIB geïncasseerd. Ten aanzien van de in jaren 2006 en eerder opgelegde boetes zijn door SZW inningwerkzaamheden verricht.

Ultimo 2012 kan van de totale vorderingen een bedrag ter grootte van € 8.118 als oninbaar worden beschouwd, waarvan € 8.059 betrekking heeft op bestuurlijke boetes. De overige vorderingen van SZW worden beschouwd als direct opeisbaar.

Agentschap SZW	Openstaand ultimo 2012
t/m 2009	4.601
2010	28
2011	79
2012	131
	4.839

Ultimo 2012 kan van de totale vorderingen een bedrag ter grootte van € 3.947 als oninbaar worden beschouwd, allemaal betrekking hebbend op aflopende regelingen (KO, LBB en RSP). De overige vorderingen worden beschouwd als direct opeisbaar.

CJIB	Openstaand ultimo 2012
t/m 2009	33.953
2010	12.721
2011	12.635
2012	25.257
	84.566

Ultimo 2012 kan van de totale vorderingen een bedrag van € 32,8 miljoen als oninbaar worden beschouwd. Hiervan heeft € 28,6 miljoen betrekking op boetes WAV.

Ad 9 Extra-comptabele schulden (€ 0)

Geen.

Ad 10 Voorschotten inclusief Agentschap SZW (€ 19.453.340)

	Ministerie	Agentschap SZW	Openstaand ultimo 2012
	19.288.733	164.607	19.453.340

Ministerie (€ 19.288.733)

In de onderstaande specificaties worden de openstaande voorschotten van het ministerie verantwoord naar ouderdom en artikel.

	Saldo 1-1-2012	Verstrekt	Afgerekend	Openstaand ultimo 2012
t/m 2009	108.364	0	23.010	85.354
2010	4.174.863	0	1.196.849	2.978.014
2011	12.840.790	0	8.244.697	4.596.092
2012	0	12.444.401	815.129	11.629.273
	17.124.017	12.444.401	10.279.685	19.288.733

Art	Omschrijving	Openstaand ultimo 2012
41	Inkomensbeleid	92
42	Arbeidsparticipatie	203
43	Arbeidsverhoudingen	763
44	Gezond en Veilig werken	14.722
45	Pensioenbeleid	1.086
46	Inkomensbescherming met activering	3.135.589
47	Aan het werk: Bemiddeling en Re-integratie	3.350.173
48	Sociale Werkvoorziening	7.157.125
49	Overige inkomensbescherming	695.534
50	Tegemoetkoming specifieke kosten	4.477.599
51	Rijksbijdragen aan sociale fondsen	317.200
52	Kinderopvang	107.885
96	Apparaat	3.054
97	Aflopende regelingen	1.086
98	Algemeen	13.990
	Rekeningen buiten begrotingsverband	12.633
Totaal		19.288.733

Agentschap SZW (€ 164.607)

In onderstaande tabel wordt het verloop van de voorschotten van het Agentschap SZW in 2012 weergegeven.

	ESF/EQUAL	Subsidies Departement	Totaal 2012
Saldo 1 januari	134.852	6.080	140.932
Betaald	112.890	0	112.890
Subtotaal	247.741	6.080	253.822
Afgerekend	83.332	5.882	89.214
Saldo 31 december	164.409	198	164.607

Ad 11 Garantieverplichtingen (€ 2.242)

	Openstaand ultimo 2012
Garantieverplichtingen per 1 januari	3.825
Bij: Aangegane verplichtingen	
Af: Tot betaling gekomen	1.005
Af: Vervallen borgstelling	578
Garantieverplichtingen per 31 december	2.242

In 2007 is de «tijdelijke SZW-borgstellingsregeling startende ondernemers vanuit een uitkering» van kracht geworden.

In 2012 is er door de banken aanspraak gemaakt op de borgstelling. Dit heeft geleid tot de betaling van een bedrag van € 1.005. Dit bedrag is verantwoord op artikel 46.

Eind 2012 staat SZW voor een bedrag van € 5.164 borg aan kredietinstellingen en gemeentelijke kredietbanken die een kredietovereenkomst hebben verleend aan startende ondernemers. Het daadwerkelijke risico van uitbetaling als alle verplichtingen zouden worden opgeëist bedraagt € 2.242.

**Ad 12 Openstaande verplichtingen inclusief Agentschap SZW
(€ 8.993.007)**

	Ministerie	Agentschap SZW	Totaal 2012
Saldo 1 januari	7.887.504	674.514	8.562.018
Aangegane verplichtingen in het verslagjaar inclusief negatieve bijstellingen	32.416.192	57.734	32.473.926
Subtotaal (A)	40.303.696	732.247	41.035.943
Tot betaling gekomen in het verslagjaar	31.897.987	144.949	32.042.937
Subtotaal (B)	31.897.987	144.949	32.042.937
Saldo 31 december (A – B)	8.405.709	587.298	8.993.007

**Specificatie openstaande verplichtingen Ministerie naar artikel
(€ 8.405.709)**

Art	Omschrijving	Saldo 1-1-2012	Aangegaan 2012 (incl. negatieve bijstelling)	Betaald 2012	Openstaand 2012 e.v.
41	Inkomensbeleid	113	90	194	9
42	Arbeidsparticipatie	0	1.599	859	740
43	Arbeidsverhoudingen	498	911	1.214	195
44	Gezond en Veilig werken	3.100	12.764	12.633	3.232
45	Pensioenbeleid	0	325	303	22
46	Inkomensbescherming met activering	4.512.995	8.178.423	7.531.529	5.159.889
47	Aan het werk: Bemiddeling en Re-integratie	1.006.400	1.269.060	1.410.930	864.530
48	Sociale Werkvoorziening	2.341.184	2.415.828	2.401.061	2.355.951
49	Overige inkomensbescherming	0	728.058	728.058	0
50	Tegemoetkoming specifieke kosten	0	5.609.105	5.609.105	0
51	Rijksbijdragen aan sociale fondsen	0	11.205.021	11.205.021	0
52	Kinderopvang	13.621	2.719.209	2.723.087	9.743
96	Apparaatsuitgaven departement	2.009	245.159	242.136	5.032
97	Aflopende regelingen	358	3.993	4.100	251
98	Algemeen	7.227	26.647	27.757	6.116
99	Nominaal en onvoorzien				
		7.887.504	32.416.192	31.897.987	8.405.709

**Specificatie openstaande verplichtingen Agentschap SZW
(€ 587.298)**

	ESF 2	ESF 3	EGF	Openstaand 2012
Saldo 1 januari	670.186	276	4.052	674.514
Aangegane verplichtingen in het verslagjaar inclusief negatieve bijstellingen	57.600	1.361	- 1.227	57.734
Subtotaal (A)	727.786	1.637	2.824	732.247
Tot betaling gekomen in verslagjaar	143.312	1.637	0	144.949
Subtotaal (B)	143.312	1.637	0	144.949
Totaal (A – B)	584.474	0	2.824	587.298

Vanaf 2012 worden de negatieve bijstellingen van in eerdere begrotingsjaren aangegane verplichtingen niet meer apart zichtbaar gemaakt in de specificatie maar gesaldeerd met de aangegane verplichtingen in het verslagjaar. Hierdoor kan het voorkomen dat de aangegane verplichtingen een negatief saldo laat zien.

Ad 13 Deelnemingen (€ 0)

Geen.

9. BATEN-LASTENDIENSTEN

9.1 Samenvattende verantwoordingsstaat baten-lastendiensten

Tabel 9.1 Samenvattende verantwoordingsstaat 2012 inzake baten-lastendiensten van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) (x € 1.000)				
	Begroting 2012	Realisatie 2012	Vershil	Realisatie 2011
Agentschap SZW				
Totale baten	21.796	22.650	854	25.601
Totale lasten	21.796	23.392	1.596	24.902
Saldo van baten en lasten	0	- 742	- 742	699
Totale kapitaalontvangsten	0	0	0	0
Totale kapitaaluitgaven	250	1.425	1.175	3.370
Inspectie Werk en Inkomen				
Totale baten	10.130	10.820	690	11.783
Totale lasten	10.130	10.478	348	9.607
Saldo van baten en lasten	0	342	342	2.176
Totale kapitaalontvangsten	0	0	0	0
Totale kapitaaluitgaven	2.520	2.200	- 320	375

9.2 Toelichting Agentschap SZW (AGSZW)

Algemeen

Het AGSZW volgt bij de opstelling van de financiële verantwoordingen de inrichtingseisen zoals die zijn opgenomen in de Comptabiliteitswet 2001 en daarmee samenhangende regelingen (in het bijzonder de Regeling baten-lastendiensten 2011).

- De waardering van de activa en passiva is tegen nominale waarden, tenzij anders vermeld.
- De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op aanschafwaarde minus de desbetreffende afschrijvingen (lineair). De investeringen worden in drie jaar afgeschreven.
- De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd op aanschafwaarde minus de desbetreffende afschrijvingen (lineair). De investeringen worden in drie jaar afgeschreven. Een uitzondering op deze regel zijn investeringen die via out of pocketkosten (rechtstreeks in rekening gebracht bij opdrachtgever; afgekort OOP) worden gefinancierd; deze investeringen worden volledig afgeschreven in het jaar van aanschaf/ontwikkeling.
- Het eigen vermogen dat wordt aangehouden stoelt op de Regeling baten-lastendiensten 2011 (maximaal 5% van de gemiddelde omzet over de afgelopen drie boekjaren).
- AGSZW heeft geen voorziening(en) opgenomen voor vakantiedagen en jubileumuitkeringen vanwege een onevenredige beheerslast.
- Voorzieningen voor benoemde risico's komen in overleg met de eigenaar en directie FEZ tot stand.
- Er is een reorganisatievoorziening gevormd voor de financiële gevolgen van de reorganisatie, die op 1 maart 2013 zal worden gerealiseerd.
- De omzet is gewaardeerd tegen opbrengstwaarde (aantal producten x productprijs en uren x tarief) en wordt als gerealiseerd beschouwd in de periode waarin de diensten zijn verricht en/of de producten zijn geleverd.

- AGSZW stuurt op volledige uitvoering van uitgebrachte offertes en/of afgesproken producten (kalenderjaar gebonden). Hierdoor is waardering van een post onderhanden werk niet/nauwelijks aan de orde. Het financiële belang van afwijkingen in de uitvoering is gering. In de jaarrekening is dan ook geen post onderhanden werk opgenomen.
- Lasten en overige baten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Staat van baten en lasten AGSZW

Tabel 9.2 Staat van baten en lasten AGSZW 2012 (x € 1.000)				
	Begroting 2012	Realisatie 2012	Verschil 2012	Realisatie 2011
Baten				
Opbrengst moederdepartement	12.130	13.209	1.079	14.328
Opbrengst overige departementen ¹	1.040	838	- 202	489
Opbrengst derden	-	-	-	-
Rentebaten	-	18	18	89
Vrijval voorzieningen	-	-	-	-
Baten out of pocket (OOP) ²	8.190	8.585	395	10.562
Exploitatiebijdrage	-	-	-	-
Ottrekking aan bestemmingsreserve	436	-	- 436	133
Totaal baten	21.796	22.650	854	25.601
Lasten				
Apparaatskosten				
- personele kosten	10.803	11.375	572	11.983
- materiële kosten	10.833	10.366	- 467	9.533
Afschrijvingskosten				
- immaterieel	150	869	719	3.334
- materieel	10	16	6	14
Overige lasten				
- dotaties voorzieningen	-	766	766	38
- rentelasten	-	-	-	-
- bijzondere lasten	-	-	-	-
Totaal lasten	21.796	23.392	1.596	24.902
Saldo van baten en lasten	0	- 742	- 742	699

¹ Inclusief Matra-projecten via Agentschap NL.

² De out of pocketkosten betreffen specifieke wensen van de opdrachtgevers waarvan de werkelijke kosten (facturen) afzonderlijk in rekening worden gebracht bij de opdrachtgevers. Dit resulteert bij het AGSZW in out of pocket baten.

Opbrengst moederdepartement en overige departementen

In bovenstaande tabel is de initiële begroting 2012 weergegeven, zoals deze in september 2011 is vastgesteld. Ten tijde van het opstellen van deze begroting was er nog onvoldoende zicht op de werkvoorraad voortvloeiend uit de uitvoering van de opdrachten in 2012. Daarnaast hebben zich in de loop van 2012 fluctuaties in de uitvoering van de opdrachten voorgedaan, waardoor enkele offertes tussentijds zijn aangepast. Door bovenstaande factoren wijkt de gerealiseerde opbrengst af van de begroting.

Het AGSZW streeft ernaar de opdrachten zo efficiënt mogelijk uit te voeren om de uitvoeringskosten voor de opdrachtgevers zo laag mogelijk te houden. Een voorbeeld hiervan is dat het AGSZW bij de invoering van het nieuwe generieke case management systeem (DIANE) een automatische koppeling heeft gerealiseerd tussen dit subsidiesysteem en de financiële administratie. Dit heeft geleid tot besparingen op het gebied van de financiële administratie evenals op de managementondersteuning.

Rentebaten

De rentebaten (dagrente) worden ontvangen over het saldo op de rekening courant. De rentebaten zijn het gevolg van het mogen aanhouden van eerder genoemde exploitatiereserve en het (tijdelijk) gebruik maken van een depositorekening.

Onttrekking aan bestemmingsreserve

Tot en met 2011 is, met goedkeuring van het ministerie van Financiën, een bestemmingsreserve aangehouden. Aangezien goedkeuring van het ministerie van Financiën tot 2012 was verkregen is de bestemmingsreserve ultimo 2011 vrijgevallen. Hierdoor is de begrote onttrekking in 2012 niet gerealiseerd.

Personele kosten

De gerealiseerde personele kosten zijn ten opzichte van de begroting € 0,572 miljoen hoger uitgevallen. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2012 was er nog onvoldoende zicht op de werkvoorraad en de daarvoor benodigde bezetting die uit de uitvoering van de opdrachten in 2012 zou voortvloeien.

Materiële kosten

De materiële kosten omvatten huisvestings-, kantoor-, communicatie-, overige personeels-, ICT- en onderzoekskosten en zijn inclusief de materiële component van de out of pocketkosten. Een substantieel deel van de kosten heeft betrekking op afgenomen diensten van het moederdepartement. De kosten hiervan zijn geregeld in dienstverleningsovereenkomsten.

De in 2012 gerealiseerde materiële kosten zijn € 0,467 miljoen lager dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat ten tijde van het opstellen van de initiële begroting de omvang van de voor de uitvoering van de opdrachten benodigde materiële kosten niet goed konden worden geschat.

Afschrijvingskosten, materieel en immaterieel

De afschrijvingskosten betreffen gedane investeringen in het ontwikkelen van software en aanschaffingen van hard- en software. In de immateriële afschrijvingskosten zijn begrepen de afschrijvingen betreffende de investeringen in de ontwikkeling van het nieuwe case management system (DIANE). Voor zover deze investeringen in 2012 aan specifieke regelingen zijn toe te rekenen, zijn deze volledig in 2012 afgeschreven en als out of pocket kosten in rekening gebracht bij de opdrachtgevers (totaal € 0,763 miljoen).

Dotaties voorzieningen

Dit betreft de dotatie aan de voorziening personeel en de reorganisatievoorziening.

Saldo van baten en lasten

De voornaamste oorzaak van het negatief saldo 2012 is de dotatie aan de reorganisatievoorziening. Het vormen van deze voorziening is het gevolg van de reorganisatie van AGSZW per 1 maart 2013. Om de kosten van de reorganisatie zo laag mogelijk te houden, wordt erop gestuurd herplaatsers op een andere functie binnen het AGSZW, het departement of elders te plaatsen.

Balans AGSZW

Tabel 9.3 Balans AGSZW per 31 december 2012 (x € 1.000)		
	2012	2011
Activa		
Immateriële vaste activa	547	1
Materiële vaste activa		
– grond en gebouwen	–	–
– installaties en inventarissen	–	–
– overige materiële vaste activa	19	25
Voorraden	–	–
Debiteuren	118	187
Nog te ontvangen / vooruitbetaald	977	632
Liquide middelen	5.060	9.227
Totaal activa	6.721	10.072
Passiva		
Eigen Vermogen		
– exploitatiereserve	2.535	1.836
– bestemmingsreserve	–	–
– onverdeeld resultaat	– 742	699
Voorzieningen	778	47
Leningen bij het ministerie van Financiën	–	–
Crediteuren	1.778	2.846
Nog te betalen / vooruit ontvangen	2.372	4.644
Totaal passiva	6.721	10.072

Immateriële vaste activa

Eind 2010 is begonnen met de bouw van DIANE, het nieuwe systeem voor onder andere ESF-2 2007–2013, de Regeling Tegemoetkoming Adoptiekosten en de Wet Inburgering. DIANE is een generiek case management systeem dat volgens een modulair procesmodel is opgezet. In 2012 is voor € 1,415 miljoen in DIANE geïnvesteerd. Voor een deel zijn deze investeringen voor 100% afgeschreven en als out of pocket kosten bij de opdrachtgevers in rekening gebracht (zie afschrijvingskosten).

Materiële vaste activa

In 2012 is voor € 0,010 miljoen geïnvesteerd. Materiële vaste activa worden grotendeels betrokken van het moederdepartement (onderdeel van afgenomen diensten) tegen jaarlijks afgesproken kosten (dienstverleningsovereenkomsten).

Debiteuren

De debiteuren betreffen facturen aan opdrachtgevers van de door AGSZW uit te voeren/uitgevoerde (subsidie)regelingen. Daarnaast is er sprake van declaraties/facturen op personeelsgebied (uitleen van AGSZW medewerkers) en overige.

Van de debiteuren heeft een bedrag van € 0,05 miljoen betrekking op facturen aan het ministerie van SZW.

Nog te ontvangen / vooruitbetaald

Deze post omvat hoofdzakelijk de nog definitief per regeling af te rekenen geleverde diensten en producten (opbrengst) 2012. Van de nog te ontvangen/vooruitbetaalde bedragen heeft een bedrag van € 0,607 miljoen betrekking op het ministerie van SZW.

Liquide middelen

De liquide middelen worden aangehouden op de rekening courant van het ministerie van Financiën. Het saldo sluit aan met de saldo-opgave van het ministerie van Financiën.

Eigen vermogen (Agentschapvermogen)

Het eigen vermogen, inclusief het onverdeeld resultaat 2012, bedraagt € 1,793 miljoen. Deze stand is hoger dan de zogenaamde 5%-norm (het maximale eigen vermogen is 5% van de gemiddelde omzet van de laatste drie jaren). Het maximaal aan te houden eigen vermogen bedraagt ultimo 2012 conform de 5%-norm € 1,114 miljoen (ultimo 2011: € 1,031 miljoen). Bij de berekening van de tarieven 2013 is in overleg met de eigenaar besloten om € 1,02 miljoen van het eigen vermogen van het AGSZW in te zetten ter verlaging van de tarieven 2013. Als het resultaat 2013 uitkomt op het begrote verlies van € 1,02 miljoen, dan valt de omvang van het eigen vermogen ultimo 2013 binnen het wettelijk maximum.

Tabel 9.4 Ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)			
	2010	2011	2012
1. Eigen vermogen per 1 januari	2.214	2.344	2.535
2. Saldo van baten en lasten	364	699	- 742
3a. Uitkering aan moederdepartement	-	- 375	-
3b. Bijdrage moederdepartement ter versterking van eigen vermogen	-	-	-
3c. Overige mutaties in eigen vermogen	- 234	- 133	-
3. Totaal directe mutaties in eigen vermogen	- 234	- 508	-
4. Eigen vermogen per 31 december (1+2+3)	2.344	2.535	1.793

Voorzieningen

De voorziening personeel betreft de afwikkeling van een langlopende nog niet afgeronde gerechtelijke procedure. In 2012 is een bedrag van € 0,020 miljoen ten laste van de voorziening gebracht. Ultimo 2012 bedraagt de voorziening personeel nog € 0,039 miljoen.

Ultimo 2012 is tevens een reorganisatievoorziening getroffen in het kader van de reorganisatie die in 2013 wordt doorgevoerd. Deze voorziening betreft de geschatte kosten voor medewerkers die naar ander werk worden begeleid. De kosten van de voorbereiding in 2012 van de reorganisatie (€ 0,015 miljoen) zijn ten laste van de voorziening gebracht. De stand van de reorganisatievoorziening is ultimo 2012 € 0,739 miljoen.

Tabel 9.5 Verloop en stand voorziening personeel en reorganisatie (x € 1.000)	
Stand 1-1-2012	47
Betalingen ten laste van voorziening	- 35
Dotatie ten laste van resultaat	766
Stand 31-12-2012	778

Crediteuren

De post Crediteuren betreft nog te betalen afgenomen diensten op het gebied van bedrijfsvoering en personele aangelegenheden. Van de crediteuren heeft een bedrag van € 0,936 miljoen betrekking op facturen van het ministerie van SZW.

Nog te betalen / vooruitontvangen

Deze post bevat onder andere de nog definitief per regeling af te rekenen geleverde diensten en producten 2012.

Van de overige nog te betalen bedragen heeft in totaal € 1,510 miljoen betrekking op het ministerie van SZW.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Pensioenlasten en verplichtingen zijn in de jaarrekening verwerkt uitgaande van de «verplichtingen aan de pensioen-uitvoerder» benadering, waarbij de aan het ABP te betalen premie als last in de resultatenrekening wordt verantwoord. De ABP pensioenregeling is een op het salaris gebaseerde middelloonregeling. In de rekening van baten en lasten is een bedrag van € 0,968 miljoen aan pensioenpremie verantwoord.

Het AGSZW heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het fonds, anders dan hogere toekomstige premies. Per balansdatum bedraagt de dekkingsgraad van het ABP 96%.

In 2009 heeft het ABP een herstelplan opgesteld. Dit herstelplan leidt tot een voorwaardelijke verplichting voor de baten- en lastendienst tot het betalen van een herstelpremie van 1 tot 3% in de jaren 2009–2013. Wij schatten deze voorwaardelijke verplichting voor 2013 in op een bedrag van € 0,172 miljoen.

Tabel 9.6 Kasstroomoverzicht AGSZW 2012 (x € 1.000)				
		Begroting 2012	Realisatie 2012	Vershil 2012
1.	Rekening-courant RHB 1 januari 2012 (incl. depositorekeningen)	8.099	9.227	1.128
2.	<i>Totaal operationele kasstroom</i>	160	- 2.742	- 2.902
3a.	Totaal investeringen (-/-)	- 250	- 1.425	- 1.175
3b.	Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	-	-	-
3.	<i>Totaal investeringskasstroom</i>	- 250	- 1.425	- 1.175
4a.	Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	-	-	-
4b.	Eenmalige storting door moederdepartement (+)	-	-	-
4c.	Aflossingen op leningen (-/-)	-	-	-
4d.	Beroep op leenfaciliteit (+)	-	-	-
4.	<i>Totaal financieringskasstroom</i>	-	-	-
5.	Rekening-courant RHB 31 december 2012 (=1+2+3+4) (incl. depositorekeningen)	8.009	5.060	- 2.949

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom bestaat uit het saldo van baten en lasten, gecorrigeerd voor afschrijvingen en mutaties in het werkkapitaal (mutaties in vlottende debetposten en kortlopende creditposten op de balans).

Investeringskasstroom

De investeringskasstroom is het totaal van de investeringen en de boekwaarde van de desinvesteringen. Met investeringen worden uitgaven voor de aanschaf van vaste activa bedoeld.

Financieringskasstroom

De totale financieringskasstroom is het saldo van de posten eenmalige uitkering aan het moederdepartement, eenmalige storting door het moederdepartement, aflossingen op leningen en beroep op de leenfaciliteit.

Kengetallen in verband met verbetering van de doelmatigheid

Het streven naar grotere doelmatigheid is de hoofddoelstelling van elke baten-lastendienst. Voor het AGSZW betekent dit het streven naar betere prestaties, bij optimaal gebruik van de ingezette middelen.

Tabel 9.7 Overzicht doelmatigheidsindicatoren en kengetallen AGSZW: financiële indicatoren					
Doelstelling	Realisatie 2009 ¹	Realisatie 2010 ¹	Realisatie 2011 ¹	Begroting 2012 ²	Realisatie 2012
Tarieven/uur:					
Voorcalculatorisch integraal uurtarief (gemiddeld)	€ 79,79	€ 89,50	€ 89,23	€ 90,00	€ 87,69
Index ten opzichte van 2010 (2010 = 100)	89,2	100,0	99,7	100,9	98,0
Omzet per productgroep (pxq) (x 1.000):					
Totale omzet (excl. OOP)	€ 13.294	€ 14.752	€ 14.817	€ 13.170	€ 14.047
Omzet Europese: nationale regelingen	80 : 20	80 : 20	87 : 13	87 : 13	94 : 6
Omzet productenregelingen: urenregelingen	91 : 9	86 : 14	89 : 11	91 : 9	87 : 13
Fte-totaal:					
Fte-totaal (excl. externe inhuur)	133	149	138	120	128
Omzet per fte:					
Omzet per fte inclusief externe inhuur	€ 83.280	€ 89.328	€ 93.494	€ 98.556	€ 94.413
Saldo van baten en lasten (%):					
Saldo van baten en lasten (x 1.000) ³	€ 305	€ 364	€ 699	-€ 300	-€ 742
Saldo van baten en lasten als % van totale baten	2%	2%	3%	0%	-3%
Productiviteit:					
Declarabiliteit (= gedeclareerde uren (direct)/beschikbare uren) ⁴	74%	76%	71%	75%	72%
Ziekteverzuimpercentage:					
Ziekteverzuimpercentage (totaal incl. langdurig) ⁵	5,9%	5,2%	4,5%	4,9%	1,9%
Uitvoeringskosten per opdracht:					
Europees: ESF-2 2007-2013 (offerte 2010) ^{6 7}	-	-	8,6%	4,5%	9,0%
Uitvoeringskosten / gemiddelde projectsubsidie					
Nationaal: Kinderopvang (offerte 2010) ⁶	-	-	4,2%	n.v.t.	n.v.t.
Uitvoeringskosten / gemiddelde projectsubsidie					

¹ De huidige doelmatigheidsindicatoren zijn geïntroduceerd in de begroting 2011. Tot en met 2010 is een andere verzameling indicatoren gebruikt. De waarde van de indicatoren van voorgaande jaren kon in enkele gevallen uit de oude verzameling worden overgenomen, andere waarden zijn nieuw berekend.

² De begroting van de waarden 2012 heeft plaatsgevonden bij de initiële begroting die in september 2011 is ingediend. Op dat moment is er nog onvoldoende zicht op de werkvoorraad voortvloeiend uit de uitvoering van de opdrachten in 2012.

³ Voor 2012 is een negatief saldo van baten en lasten begroot. In de tarievennotitie 2012, die in december 2011 is opgesteld, is € 0,3 miljoen vanuit het eigen vermogen van het AGSZW ingezet om de tarieven 2012 te verlagen. Door deze tariefsverlaging was de verwachting dat het saldo van baten en lasten € 0,3 miljoen negatief zou bedragen.

⁴ Een belangrijke reden voor het achterblijven van de productiviteit in 2011 en 2012 is dat een groot aantal uren is besteed aan de ontwikkeling en bouw van het nieuwe case management systeem DIANE. Deze uren zijn indirect verantwoord en zijn daarom niet declarabel.

⁵ Het ziekteverzuimpercentage vanaf 2010 is ontleend aan het voortschrijdend jaargemiddelde uit P-Direkt.

⁶ De uitvoeringskosten van ESF-2 en Kinderopvang in de jaren 2008 tot en met 2010 zijn niet gereconstrueerd.

⁷ De stijging van de uitvoeringskosten ESF-2 als percentage van de gemiddelde projectsubsidie kan worden verklaard doordat meer tijd wordt besteed aan de controle van einddeclaraties. Doel hiervan is om te bewerkstelligen dat de verschillen tussen de bevindingen van de eerstelijnscontrole door AGSZW en de tweedelijnscontrole door de Audit Autoriteit ESF zo gering mogelijk zijn.

Tabel 9.8 Overzicht doelmatigheidsindicatoren en kengetallen AGSZW: kwalitatieve indicatoren

Doelstelling	Realisatie 2009 ¹	Realisatie 2010 ¹	Realisatie 2011 ¹	Begroting 2012	Realisatie 2012
Klanttevredenheid:					
Totaalwaardering onderzoek ²		6,75	niet gemeten	7,00	6,81
Telefonische bereikbaarheid:³					
% oproepen dat leidt tot contact	9		niet gemeten	9	niet gemeten
% van contact binnen 15 seconden	5		niet gemeten	6	niet gemeten
Uitkomsten bezwaar- en beroepsprocedures:					
% bezwaarprocedures geheel gegrond ⁴			14	6	54
% bezwaarprocedures deels gegrond			5	16	2
% beroepsprocedures geheel of deels gegrond			38	22	20
Aanvragen / einddeclaraties via internet:					
% Europese regelingen			100	99	100
% Nationale regelingen ⁵			0	80	76
Doorlooptijd beschikkingen:					
% tijdige beschikkingen			93	99	92
Aantal dwangsommen betaald ⁶			0	0	0
Bedrag dwangsommen betaald (€)			0	0	0
Doorlooptijd betalingen:					
% tijdige betalingen			98	99	99
Aantal malen wettelijke rente betaald ⁷			10	0	19
Bedrag wettelijke rente betaald (€)			€ 278	€ 0	3.928
Bedrag wettelijke rente ontvangen (€)			1.776	niet begroot	393

¹ De huidige doelmatigheidsindicatoren zijn geïntroduceerd in de begroting 2011. Tot en met 2010 is een andere verzameling (voornamelijk financiële) indicatoren gebruikt. Er is alleen een waarde bij de kwalitatieve indicatoren van voorgaande jaren ingevuld als deze voorhanden was.

² De 1-meting van het klanttevredenheidsonderzoek heeft deels in 2011 en deels in 2012 plaatsgevonden. Het deelonderzoek in 2011 heeft zich beperkt tot de aanvragers van nationale subsidieregelingen. Het deelonderzoek in 2012 betrof de Europese subsidieregelingen. De totaalwaardering van de 1-meting (ER + NR) bedroeg 6,81.

³ In 2009 is een onderzoek naar de telefonische bereikbaarheid uitgevoerd. Het AGSZW doet mee als er een departementaal onderzoek naar de telefonische bereikbaarheid wordt gedaan. Dit heeft in 2012 niet plaatsgevonden.

⁴ Bij bezwaarprocedures kan de aanvrager nog aanvullende informatie aandragen. Van deze mogelijkheid heeft bijvoorbeeld een aantal aanvragers van Actie E ESF-2 gebruik gemaakt; zij hebben in bezwaar nog een (juist) uittreksel van de Kamer van Koophandel geleverd.

⁵ Alle aanvragen van de subsidieregeling ESF-2 2007–2013 komen via het e-portaal van DIANE binnen.

Van de nationale regelingen is 76% van de aanvragen digitaal ingediend. Dit verklaart de stijging in 2012 van het aantal aanvragen/einddeclaraties van nationale regelingen dat via internet binnenkomt.

⁶ Dwangsommen worden alleen betaald als de aanvrager bij te late beschikking een claim indient. In 2012 is geen enkele claim ontvangen.

⁷ Bij te late betaling wordt, conform de bepalingen in de AWB, op eigen initiatief door het AGSZW wettelijke rente aan de begunstigde betaald. Dit hoeft niet door de begunstigde te worden aangevraagd. In enkele gevallen is er bij te late betaling geen wettelijke rente betaald omdat de vertraging (mede) te wijten was aan de begunstigde.

9.3 Toelichting Inspectie Werk en Inkomen (IWI)

Algemeen

Voor haar financiële verantwoording volgt IWI de inrichtingseisen zoals die zijn opgenomen in de Regeling baten-lastendiensten 2011. De waarderingsgrondslagen zijn als volgt:

- De materiële en immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde onder aftrek van lineaire afschrijvingen. De afschrijvingstermijnen passen binnen de bepalingen van de Regeling baten-lastendiensten 2011.
- De waardering van het onderhanden werk geschiedt tegen vervaardigingprijs. Hiertoe wordt het aantal aan de producten bestede uren in 2012 vermenigvuldigd met het uurtarief.
- De voorziene detacheringopbrengsten in de voorzieningen voor reorganisatie zijn onder de vorderingen opgenomen.
- IWI heeft geen voorziening opgenomen voor vakantiedagen en jubileumuitkeringen.
- Er is geen verdeling naar productgroepen opgenomen vanwege het beperkte extra inzicht dat dit oplevert.
- De overige balansposten worden gewaardeerd tegen nominale waarde.
- De baten en lasten worden zoveel mogelijk toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

De inspecteur-generaal en de secretaris-generaal maken jaarlijks afspraken over de te leveren producten en de prijs hiervan. IWI heeft periodiek gerapporteerd over de voortgang van de werkzaamheden en de prognose van de opbrengsten voor geleverde producten en het exploitatieresultaat 2012. In deze rapportages is tevens ingegaan op de beheersmaatregelen van benoemde risico's.

Staat van baten en lasten Inspectie Werk en Inkomen

Tabel 9.9 Staat van baten en lasten IWI 2012 (x € 1.000)				
	Begroting 2012	Realisatie 2012	Vershil 2012	Realisatie 2011
Baten				
Omzet moederdepartement	10.100	10.589	489	9.647
Omzet overige departementen	–	–	–	–
Omzet derden	–	–	–	–
Rentebaten	30	26	– 4	104
Vrijval voorzieningen	–	205	205	2.032
Exploitatiebijdrage	–	–	–	–
Totaal baten	10.130	10.820	690	11.783
Lasten				
Apparaatskosten				
– personele kosten	8.380	7.957	– 423	7.321
– materiële kosten	1.660	1.652	– 8	1.548
Afschrijvingskosten				
– immaterieel	75	74	– 1	74
– materieel	15	61	46	71
Overige lasten				
– dotaties voorzieningen	–	734	734	576
– rentelasten	–	–	–	17
– bijzondere lasten	–	–	–	–
Totaal lasten	10.130	10.478	348	9.607
Saldo van baten en lasten	0	342	342	2.176

Omzet moederdepartement

De omzet moederdepartement bedraagt € 10.589.000 en betreft € 10.315.000 voor geleverde producten uit de tarievennota 2012 en € 274.000 voor in 2012 geleverde producten uit de tarievennota 2011. Hierbij is de mutatie op het onderhanden werk verdisconteerd. Voor de lopende onderzoeken uit de tarievennota 2012 is een voorschot van € 3.294.000 al ontvangen. De ontvangen voorschotten zijn in de balans onder de vooruit ontvangen bedragen opgenomen.

Rentebaten

De rentebaten hebben betrekking op de tijdelijk uitgezette middelen op deposito's bij het ministerie van Financiën. Gezien de lage rentestand is in 2011 geen rentevergoeding ontvangen op de rekening courant.

Vrijval voorzieningen

De vrijval voorzieningen betreft de vrijval uit de voorziening onderhanden werk ad € 100.000 en de vrijval uit enkele reorganisatie-voorzieningen voor een totaalbedrag van € 105.000.

Personele kosten

De personele lasten bedragen € 7.957.000 en blijven daarmee € 423.000 onder het bedrag zoals opgenomen in de begroting 2012.

De formatie 2012 waarop de begroting is gebaseerd omvatte 83,7 fte. Met de overheveling van taken van de AD SZW naar de directie Werk en Inkomen (W&I) is de formatie van IWI vanaf 1 mei 2012 toegenomen tot 90,7 fte. Deze overheveling ging gepaard met een budgetoverheveling ten gunste van het eigenarenbudget van de raming van de werkelijke salariskosten. De gemiddelde bezetting komt op 82,0 fte, te weten 55,7 fte in de directie W&I en 26,3 fte doorbelaste medewerkers vanuit de directies Analyse, Programmering en Signalering (APS) en Inspectieondersteuning & Informatiehuishouding (I&I). In het kader van de taakstelling worden de vacatures niet allemaal vervuld. Op de salariskosten is € 130.000 in mindering gebracht voor ontvangen detacheringopbrengsten. Per saldo komen de salariskosten € 15.000 lager uit dan het in de ontwerpbegroting opgenomen bedrag ad € 7.200.000. De salariskosten van medewerkers die in de diverse voorzieningen zijn opgenomen zijn ten laste van de betreffende voorzieningen verantwoord.

Er heeft in 2012 een afkoop van € 1.300.000 plaatsgevonden van de salaristoelage van meerdere medewerkers. De lasten van deze afkoop zijn voor rekening van de Inspectie SZW gebracht.

De uitgaven voor de inhuur van personeel en deskundigen ad € 480.000 komen € 120.000 lager uit dan begroot. De uitgaven betreffen voornamelijk de inhuur van onderzoekscapaciteit voor de programma's. De extra benodigde capaciteit voor de onderzoeken in het kader van de incidentele aanvullende uitkeringen is voor een groot deel intern ingevuld, waardoor de inhuur van externe capaciteit beperkt kon blijven.

De overige personeelskosten betreffen in hoofdzaak de vergoedingen woon-werkverkeer, opleidingen, bedrijfsgeneeskundige verzorging, vergaderkosten en kosten salarisverwerking. De uitgaven op deze posten blijven achter bij de begrote bedragen. In totaal komen deze kosten € 288.000 lager uit dan begroot.

Materiële kosten

De materiële kosten ad € 1.652.000 blijven per saldo € 8.000 onder de begroting.

De kosten voor automatisering/ICT komen € 131.000 hoger uit dan begroot. Tegenover besparing op ondermeer de uitgaven voor de

dienstverlening voor kantoorautomatisering staan de niet begrote kosten voor de integratie van het digitale archief van de Inspectie Werk en Inkomen met die van de Inspectie SZW.

De huisvestingskosten komen € 16.000 hoger uit dan begroot. Dit komt doordat de verhuizing naar het SZW-hoofdkantoor drie maanden later heeft plaatsgevonden dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. Na de verhuizing heeft IWI minder werkplekken in gebruik en komen de kosten structureel op een lager niveau. Hiermee wordt een deel van de taakstelling van IWI ingevuld.

De bureaукosten komen in totaal € 155.000 lager uit dan begroot. Als gevolg van het samengaan in de Inspectie SZW en de verhuizing naar het hoofdkantoor van SZW kon er fors bespaard worden op ondermeer de kosten van kantoorapparatuur, bibliotheek, drukwerk, internet en intranet. De internet- en intranet-omgeving van IWI is in 2012 opgenomen op het Inspectiedeel van het Rijksportaal.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten materiële vaste activa betreffen voornamelijk kantoormeubilair. Omdat na de verhuizing het materieel beheer van de materiële vaste activa niet meer in handen is van IWI, is het meubilair versneld afgeschreven wat tot een extra afschrijvingslast van € 45.000 heeft geleid.

De afschrijvingskosten van de immateriële vaste activa betreft het documentaire informatiesysteem.

Dotaties voorzieningen

De dotatie voorzieningen betreft een aanvullende dotatie van € 114.000 aan de voorziening reorganisatie 2009 als gevolg van de herwaardering ultimo 2012.

Daarnaast is er € 620.000 gedoteerd aan de voorziening onderhanden werk voor de meeruren die in 2012 zijn besteed aan enkele over de jaargrens lopende onderzoeken, voor zover de bestede uren het aantal in de tarievennota geplande uren heeft overschreden. Twee programmarapportages met onderliggende nota's van bevindingen, waarvan de geplande opleverdata in 2012 lagen, zijn vertraagd en zullen nu in 2013 worden opgeleverd.

Balans Inspectie Werk en Inkomen

Tabel 9.10 Balans IWI per 31 december 2012 (x € 1.000)		
	2012	2011
Activa		
Immateriële vaste activa	124	198
Materiële vaste activa		
– grond en gebouwen	–	–
– installaties en inventarissen	–	61
– overige materiële vaste activa	–	–
Voorraden	–	–
Onderhanden werk	2.741	990
Debiteuren	288	272
Nog te ontvangen / vooruitbetaald	3	40
Liquide middelen	4.548	9.051
Totaal activa	7.704	10.612
Passiva		
Eigen Vermogen		
– exploitatiereserve	364	388
– onverdeeld resultaat	342	2.176
Voorzieningen	2.829	4.412
Leningen bij het ministerie van Financiën	–	–
Crediteuren	84	1.176
Nog te betalen / vooruit ontvangen	4.085	2.460
Totaal passiva	7.704	10.612

Onderhanden werk

De post onderhanden werk betreft in totaal 30 lopende onderzoeken ultimo 2012, waarvan 21 onderzoeken uit de tarievennota 2012 en 9 al in 2012 gestarte onderzoeken uit de tarievennota 2013. Het saldo van de voorziening onderhanden werk is op deze post in mindering gebracht.

Debiteuren

De debiteuren betreffen vorderingen uit de detacheringovereenkomsten van medewerkers die buiten IWI zijn gedetacheerd en waarvan de lasten zijn opgenomen onder de voorzieningen voor reorganisatie 2007 en 2009. De voorzieningen aan de passiefzijde van de balans zijn met deze bedragen verhoogd. Van de vorderingen heeft een bedrag van € 209.000 een looptijd van korter dan 1 jaar. Er zijn geen vorderingen met een looptijd van meer dan 5 jaar.

Eigen vermogen

Tabel 9.11 Ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)			
	2010	2011	2012
Eigen vermogen per 1 januari	989	764	2.565¹
Saldo van baten en lasten	112	2.176	342
Uitkering aan moederdepartement	– 337	– 375	– 2.200
Eigen vermogen per 31 december (1+2+3)	764	2.565¹	706

¹ Als gevolg van een afrondingsverschil wijkt dit bedrag af van het op de balans opgenomen bedrag van – in totaal – € 2.564.000.

IWI heeft, op grond van een besluit van de eigenaar van IWI (de secretaris-generaal), € 2.200.000 uit het resultaat terugbetaald aan het moederdepartement. Door het positieve exploitatieresultaat van 2012 stijgt het eigen vermogen tot € 706.000.

Het maximale eigen vermogen is begrensd op 5% van de gemiddelde omzet van de afgelopen 3 jaar, te weten € 547.000. Het eigen vermogen ultimo 2012 komt daarom boven de 5%-norm uit. Bij de vaststelling van de aanvullende tarievennota 2012 heeft de eigenaar besloten dat IWI in 2013 € 217.000 aan de eigenaar terugbetaalt, waarna er een eigen vermogen resteert van € 489.000. Hiermee komt het eigen vermogen onder de 5%-norm.

Voorzieningen

Tabel 9.12 Verloop en de stand van de voorzieningen (x € 1.000)						
		Stand 1-1-2012	Saldo uitgaven	Vrijval of dotatie	Mutatie vordering op derden	Stand 31-12-2012
1	Voorziening wachtgeld voorm. Ctsv'ers	1.078	- 343	- 22	-	713
2	Voorziening voor reorganisatie 2007	191	- 24	- 73	- 57	37
3	Voorziening voor reorganisatie 2009	2.670	- 902	114	73	1.955
4	Voorziening voor reorganisatie 2011	473	- 340	- 9	-	124
	Totaal voorzieningen	4.412	- 1.609	10	16	2.829

Onder de vorderingen zijn de te verwachten opbrengsten van de gedetacheerde medewerkers toegelicht. Van de voorziening heeft een bedrag van € 1.319.000 een looptijd van korter dan 1 jaar en € 97.000 van langer dan 5 jaar.

De voorziening onderhanden werk ten bedrage van € 623.000 is gesaldeerd met de voorraad onderhanden werk in de balans opgenomen.

Crediteuren

Van de crediteuren ten bedrage van € 84.000 heeft € 24.000 betrekking op het kerndepartement.

Nog te betalen / vooruit ontvangen

De post nog te betalen kosten (€ 791.000) bevat onder meer de ultimo 2012 opgebouwde vakantietoeslag en eindejaarsuitkering en de door te belasten kosten van de ICT dienstverlening van het kerndepartement over de 2^e helft van 2012. Van de nog te betalen kosten heeft € 690.000 betrekking op het kerndepartement.

De post vooruit ontvangen bedragen betreft de van het kerndepartement ontvangen voorschotten op de ultimo 2012 lopende projecten uit de tarievennota 2012. Deze projecten worden met het departement afgerekend na afronding ervan in 2013. Het departement heeft IWI voor € 301.000 te weinig aan voorschotten verstrekt voor de over de jaargrens lopende projecten. Dit zal in de afrekening over 2012 worden meege-
nomen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Het ABP heeft in 2009 in reactie op het dekkingstekort een herstelplan opgesteld. Het herstelplan leidt tot een voorwaardelijke verplichting voor IWI tot het betalen van een herstel(pensioen)premie van 3% in 2013. We schatten deze voorwaardelijke verplichting in op een bedrag van € 160.000.

Kasstroombegroting Inspectie Werk en Inkomen

Tabel 9.13 Kasstroombegroting IWI 2012(x € 1.000)				
		Begroting 2012	Realisatie 2012	Verschil 2012
1.	Rekening-courant RHB 1 januari 2012 (incl. depositorekeningen)	10.715	9.049	- 1.666
2.	Totaal operationele kasstroom	- 2.195	- 2.346	- 151
3a.	Totaal investeringen (-/-)	-	-	-
3b.	Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	-	45	45
3.	Totaal investeringskasstroom	-	45	45
4a.	Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	- 2.520	- 2.200	320
4b.	Eenmalige storting door moederdepartement (+)	-	-	-
4c.	Aflossingen op leningen (-/-)	-	-	-
4d.	Beroep op leenfaciliteit (+)	-	-	-
4.	Totaal financieringskasstroom	- 2.520	- 2.200	320
5.	Rekening-courant RHB 31 december 2012 (=1+2+3+4) (incl. depositorekeningen)	6.000	4.548	- 1.452

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom is het saldo van enerzijds de uitgaven en vrijval uit de verschillende voorzieningen en diverse mutaties in de vorderingen en schulden en anderzijds het saldo van baten en lasten over 2012.

Investeringskasstroom

De desinvestering betreft de versnelde afschrijving van het meubilair na de verhuizing naar het hoofdkantoor van SZW.

Financieringskasstroom

De eenmalige uitkering aan het moederdepartement betreft een terugbetaling van het resultaat 2011 en een deel van de exploitatiereserve aan de eigenaar.

Doelmatigheid Inspectie Werk en Inkomen

Tabel 9.14 Overzicht doelmatigheidsindicatoren en kengetallen IWI				
Doelstelling	Realisatie 2009	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012
Tarieven/uur (prijsniveau 2011) (x € 1,-)	156,37	143,83	131,85	127,53
Ontwikkeling tarief in % (2008 = 100%)	104,7	96,3	88,3	85,4
Bezetting ultimo jaar (excl. externe inhuur) (in fte)	156,3	125,7	114,0	83,0
Saldo baten en lasten (x € 1.000)	2	112	2.176	342
Idem in % van totale baten	0,0	0,9	18,5	3,2
Kwaliteitsindicator 1: tijdigheid afronding projecten (%)	47	38	100	70
Verklarende variabelen:				
Declarabiliteit toezichtmedewerkers (%)	63	65	67	78
Inhuur extern (in % van loonsom inclusief inhuur)	6,4	7,3	5,7	6,3
Overhead (in % van totale bezetting)	31	30	29	20

In de tabel zijn de tarieven zoals berekend in de tarievennota's 2009 tot en met 2012 geïndexeerd naar het loon- en prijsniveau van 2012 opgenomen. Tevens is de ontwikkeling ervan weergegeven ten opzichte van 2008. Hieruit blijkt dat het tarief 2012 ten opzichte van 2008 met bijna 15% is gedaald. De daling ten opzichte van 2011 komt vooral door de hogere

norm voor declarabiliteit, een afname van de overhead voor leiding en ondersteuning en door de lagere kosten.

Bij de vorming van de Inspectie SZW per 1 januari 2012 zijn de operationele taken van IWI ondergebracht bij de directie W&I. De toezichtspecialisten en projectsecretarissen van IWI zijn geplaatst binnen de directie APS, maar wel werkzaam bij de directie W&I. De staf en ondersteunende functionarissen zijn ondergebracht bij de directie I&I. De toerekening aan de directie W&I is op forfaitaire basis. De totale bezetting komt ultimo 2012 op 83,0 fte, waarvan 56,1 fte binnen de directie W&I, 19,1 fte binnen de directie APS en 7,8 fte binnen de directie I&I.

IWI stuurt op het tijdig afronden van haar producten. Sinds de invoering van de bundeling van rapporten van het gehele departement aan de Tweede Kamer is de uiterste leverdatum voor de bundelmomenten de maatstaf voor de tijdigheid van levering van de rapporten. In 2012 zijn 3 rapporten vertraagd, waarvan er 2 worden opgeleverd in 2013. De vertragingen zijn onder meer het gevolg van een te krappe projectplanning, latere invoering van nieuwe wetgeving en vertraging in de gegevensaanlevering.

IWI heeft slecht één kwaliteitsindicator opgenomen. Naast de tijdigheid van oplevering van de rapporten zijn er geen andere betekenisvolle kwaliteitsindicatoren.

Het opleidingsplan van IWI is de basis voor de verdere ontwikkeling van het kennisniveau van de IWI-medewerkers. In vervolg op de mastercourse toezichtonderzoek zijn in 2012 enkele activiteiten georganiseerd in het kader van het vervolgtraject kwalitatieve onderzoeksmethoden. Naast coaching van een project en een intervisiebijeenkomst zijn in 2012 enkele trainingen gegeven voor het in 2012 aangeschafte analyseprogramma Atlas.ti. Daarnaast zijn in 2012 diverse activiteiten in gang gezet in het kader van de verbeteragenda. De werkgroep verbeteragenda richt zich vooral op het verbeteren en verduidelijken van de praktische gang van zaken rondom het maken van de W&I-producten. De verbeteragenda wil een bijdrage leveren aan het blijven innoveren van de organisatie waarbij het leren en innoveren zoveel mogelijk geïntegreerd wordt in het normale werkproces. In dit kader is in 2012 ook de werkwijze geactualiseerd en op het Rijksportaal geplaatst. In de werkwijze is nieuwe manier van werken vastgelegd om een efficiënte en uniforme uitvoering van de taken te bewerkstelligen. Deze activiteiten laten zich niet meten in indicatoren.

De declarabiliteit van de toezichtmedewerkers van de directie W&I is in 2012 uitgekomen op 78% en komt daarmee ruim boven de norm van 71% uit. De afgelopen jaren was er telkens aan het einde van het jaar een forse afname van de declarabiliteit te zien. Eind 2012 is na het afronden van projecten uit de tarievennota 2012 meteen doorgepakt en zijn er diverse onderzoeken uit de tarievennota 2013 opgepakt. Dit is ten goede gekomen aan de declarabiliteit.

ONDERDEEL D BIJLAGEN

BIJLAGE 1 TOEZICHTRELATIES

B1.1 Inspectie Werk en Inkomen (IWI)

IWI heeft de wettelijke taak om als toezichthouder voor de minister onafhankelijk inzicht te bieden in de bijdragen die de uitvoeringsinstanties in de sociale zekerheid leveren aan de kabinetsdoelen op het terrein van werk en inkomen. Daarbij gaat het om de effectiviteit van de uitvoeringspraktijk in samenhang met het beleid op het terrein van werk en inkomen. Waar nodig (groot risico) en waar mogelijk (duidelijke normen) zal IWI tot oordelen komen. De focus van het toezicht van IWI is systeemgericht.

Op 1 januari 2012 is de Inspectie SZW van start gegaan. De Inspectie SZW voegt de organisaties en de activiteiten van IWI, de Arbeidsinspectie en de SIOD samen. Met de vorming van de Inspectie SZW is een inspectie ontstaan die werkt aan eerlijk, gezond en veilig werk en bestaanszekerheid voor iedereen. Sinds 1 januari 2012 staat de Inspectie SZW onder leiding van één inspecteur-generaal voor het gehele domein.

De Inspectie SZW rapporteert in haar jaarverslag 2012 over de bereikte resultaten. Dit jaarverslag wordt tegelijkertijd met het jaarverslag van SZW op Verantwoordingsdag aan de Tweede Kamer aangeboden. In het jaarverslag van de Inspectie SZW wordt uitgebreid verslag gedaan van de rapportages van IWI. In dit jaarverslag van SZW wordt in de beleidsartikelen 43 en 44 aandacht geschonken aan de prestaties van de Inspectie SZW.

B1.2 De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten

De minister van SZW heeft op grond van de Pensioenwet systeemverantwoordelijkheid voor het toezicht op de pensioenen. Het toezicht berust, voor zover het om prudentieel en materieel toezicht gaat, bij De Nederlandsche Bank (DNB) en, voor zover het om gedragstoezicht gaat, bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM). De institutionele verantwoordelijkheid voor beide toezichthouders berust bij de minister van Financiën. In het Jaarverslag van het ministerie van Financiën is daartoe een volledig overzicht opgenomen van:

- De toezichtstaak, de beleidsdoelen en de geleverde prestaties door de toezichthouders;
- De kosten van de toezichthouders;
- Het aantal formatieplaatsen, zo mogelijk per beleidsdoel en toezichtstaak;
- De kosten en bedragen die worden doorberekend aan de onder toezicht gestelden.

Voor het specifieke toezicht op de pensioenen dat DNB en AFM onder verantwoordelijkheid van de minister van SZW uitoefenen, zijn de relevante kosten als volgt.

Tabel B1.1 Kerncijfers toezicht pensioenen (x € 1 mln)		
	Realisatie 2011	Realisatie 2012
DNB	26,69	29,48
AFM	2,89	2,85

Bron: Jaarverslag DNB en Jaarverslag AFM

BIJLAGE 2 ZBO'S EN RWT'S

Deze bijlage bevat een overzicht van de zelfstandige bestuursorganen (ZBO) en rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT) die onder de verantwoordelijkheid van het departement van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vallen.

Tabel B2.1 ZBO's en RWT's											
Naam organisatie	ZBO	RWT	Functie	Begrotings-artikel	Financiering Begroting (x € 1 mln)	Financiering Premie (x € 1 mln)	Financiering tarieven (x € 1 mln)	Verwijzing Website	Verwijzing visie	Verklaring Accountant	
Uitvoeringsinstituut Werknemers-verzekeringen (UWV) inclusief Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen (BKWI)	ja	ja	UWV voert de sociale verzekeringen voor werknemers, zelfstandigen en jonggehandicapten uit. Werkzoekenden kunnen terecht voor het vinden van werk of het aanvragen van een WW- of WWB-uitkering, werkgevers voor vacaturebemiddeling en informatie over de arbeidsmarkt. Daarnaast verleent het UWV ontslagvergunningen en tewerkstellingsvergunningen, verricht keuringen en indicatiestellingen en geeft arbeidsrechtelijke informatie. BKWI is opgericht om het geheel aan centrale voorzieningen binnen de keten van werk en inkomen te beheren en door te ontwikkelen.	42, 46, 47, 48, 49	376,0	1391,8	–	www.uwv.nl en www.bkwi.nl	¹	√	
Sociale Verzekeringsbank (SVB)	ja	ja	De SVB voert voor verschillende overheidsorganisaties regelingen en wetten uit. Voor het ministerie van SZW zijn dit de AOW, Anw, TOG, TAS, AIO, MKOB, Bijstand Buitenland, AKW en de Kindregelingen.	46,49, 50	101,5	137,6	–	www.svb.nl	¹	√	
Raad voor Werk en Inkomen (RWI)²		ja	De RWI is een overlegorgaan en expertisecentrum van werkgevers, werknemers en gemeenten.	47	2,6	–	–	www.rwi.nl	¹	√	

Naam organisatie	ZBO	RWT	Functie	Begrotings- artikel	Finan- ciering Begroting (x € 1 mln)	Finan- ciering Premie (x € 1 mln)	Finan- ciering tarieven (x € 1 mln)	Verwijzing Website	Verwijzing visie	Verklaring Accountant
Stichting Cultuur & Ondernemen		ja	Deze stichting is door de minister aangewezen als adviserende instelling in het kader van de uitvoering van de WWIK. In verband met de intrekking van de WWIK is deze taak beëindigd.	46	1,3	–	–	www.cultuur-ondernemen.nl	n.b.	√
Inlichtingenbureau (IB)		ja	Het IB ondersteunt gemeenten bij hun wettelijke taken in het kader van de sociale zekerheid. Het doel is bestrijding van fraude en bevorderen van samenwerking tussen de verschillende organisaties door gegevensuitwisseling tussen gemeenten en derden in de keten van werk en inkomen.	46	6,5	–	–	www.inlichtingenbureau.nl	¹	√
Certificerende-, keurings- en overige instanties arbeidsomstandigheden		ja	Keuren en certificeren op het terrein van arbeidsomstandigheden.	44	0,8	n.b. ³	n.b. ³	divers	n.b.	n.b. ³
Bedrijfstak- en beroepspensioenfondsen	ja ⁴	ja	De bedrijfstak- en beroepspensioenfondsen hebben als taak het uitvoeren van een bedrijfstak- of beroepspensioenregeling met verplichte deelname.	45	0,0	n.b. ³	n.b. ³	divers	n.b.	n.b. ³

¹ De Inspectie SZW is op 1 januari 2012 van start gegaan. De toezichtvisie is op 4 maart 2009 aan de Tweede Kamer kenbaar gemaakt (Tweede Kamer, 26 448, nr. 395).

² De RWI is per 1 juli 2012 opgeheven.

³ SZW beschikt niet over een overzicht van de financiering en/of van accountantsverklaringen van deze instanties en pensioenfondsen.

⁴ Het betreft private deeltijd-ZBO's, waarbij de ZBO-activiteiten slechts een klein deel van de werkzaamheden beslaan en er, als gevolg van de wet- en regelgeving, maar weinig beleidsruimte voor de uitvoerders is. Deze instanties blijven buiten de toepassing van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen.

n.b. niet bekend.

BIJLAGE 3 AFGEROND EVALUATIE- EN OVERIG ONDERZOEK

Tabel B.3.1 Afgerond evaluatie- en overig onderzoek				
Titel/onderwerp	Artikel	Start	Afronding	Vindplaats
1. Onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid				
1a. Beleidsdoorlichtingen				
Gezond en veilig werken	44	2010	2012	Tweede Kamer, 25 883, nr. 209
Nabestaanden	49	2012	2013	De doorlichting zou aanvankelijk, zoals aangekondigd in de begroting 2013, in 2012 aan de Kamer worden verzonden. Dit is niet gelukt doordat de doorlichting pas in 2012 een definitieve vorm heeft gekregen. De doorlichting is eind februari aan de Tweede Kamer verzonden. Tweede Kamer, 30 982, nr. 9
Pensioenbeleid	45	2012	2013	Door de drukte op het gebied van de aanvullende pensioenen is de toezegging van verzending in 2012 niet gehaald. Verzending vindt in 2013 plaats.
Kinderopvang	52	2014	2014	In begroting 2012 was de start in 2013 toegezegd. In begroting 2013 is dit gewijzigd in start 2014.
Tegemoetkoming ouders	50	2012	2013	
1b. Ander onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid				
Evaluatie Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen en wetswijziging gastouderopvang	52	2011	2012	Tweede Kamer, 33 275, nr. 1
Evaluatie verruiming onmisbaarheids criterium	43	2011	2011	Tweede Kamer, 33 000 XV, nr. 3
Evaluatie maatregel verruiming ketenbepaling: onderzoek naar het gebruik van de Tijdelijke maatregel: Extra tijdelijke contracten voor jongeren tot 27 jaar	43	2011	2011	Eerste Kamer, 32 058, H
Evaluatie Wet Participatieplaatsen	47	2011	2012	Tweede Kamer, 29 544, nr. 406
Evaluatie Experiment Van Werk Naar Werk	47	2012	2013	Tweede Kamer, 29 544, nr. 433
Evaluatie subsidieregeling scholing jonggehandicapten	47	2012	2013	Dit onderzoek is vertraagd. Verzending vindt in 2013 plaats.
Ex ante evaluatie ESF	47	2012	2013	
Lange termijn effecten van re-integratie	47	2012	2013	
Evaluatie Gezond en veilig werken	44	2010	2012	Tweede Kamer, 25 883, nr. 209
Evaluatie Meerjarige Aanvullende Uitkering WWB	46	2011	2012	Tweede Kamer, 30 545, nr. 116
Effecten hybride stelsel WGA	46	2012	2013	In begroting 2013 was afronding 2012 toegezegd. Dit berust op een fout.
Evaluatie bijzondere wtv-regeling en deeltijd-WW	46	2011	2012	Tweede Kamer, 29 544, nr. 398
Evaluatie Wet verbetering arbeidsmarktpositie alleenstaande ouders	46	2012	2013	
Zwangerschapsuitkering zelfstandigen	42	2012	2013	
Evaluatie vereenvoudigde arbeidstijdenwet	44	2011	2012	Tweede Kamer, 30 532, nr. 28
Onderzoek WGA 80–100	46	2012	2013	

Titel/onderwerp	Artikel	Start	Afronding	Vindplaats
2. Overig onderzoek				
Wachlijsten en wachttijden kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang – 7e meting	52	2012	2012	Tweede Kamer, 33 400 XV, nr. 5
Pedagogische kwaliteit van buitenschoolse opvang in Nederland	52	2010	2012	Tweede Kamer, 33 400 XV, nr. 5
Monitor (cijfers) Kinderopvang	52	2012	2012	Tweede Kamer, 31 322, nr. 175 Tweede Kamer, 31 322, nr. 189 Tweede Kamer, 31 322, nr. 192
Effectiviteit handhaving Kinderopvang	52	2012	2013	
Pilot Gemeentebrede Dagarrangementen	52	2012	2015	
Witte vlek op pensioengebied 2010	45	2011	2012	Tweede Kamer, 33 000 XV, nr. 66
Update schatting aantal MOE-landers	43	2012	2013	Tweede Kamer, 29 407, nr. 153
Meldingen van discriminatie in Nederland	43	2010	2012	Tweede Kamer, 30 950, nr. 47
Eindrapport Bouwstenen verdeelmodel participatiebudget	48	2012	2012	SEO
Huishoudens in de rode cijfers	46	2012	2013	Tweede Kamer, 24 515, nr. 253
Eindrapportage aansluiting vraag en aanbod laaggeschoold werk	47	2012	2012	Tweede Kamer, 30 545, nr. 115
Pilots werken naar vermogen: • 3 ^e voortgangsrapportage pilot loondispensatie	47	2011	2012	Tweede Kamer, 29 544, nr. 386
• Rapportage pilot werkgevers	47	2010	2013	Tweede Kamer, 29 817, nr. 101
• Rapportage sw-bedrijven en werkpleinen	47 en 48	2011	2013	Tweede Kamer, 29 817, nr. 101
• Rapportage pilot loondispensatie	47	2011	2013	Tweede Kamer, 29 817, nr. 101
Voor- en nadelen doorsneepremie	45	2012	2013	Dit onderzoek is eind 2012 begonnen. Vanwege prioritering van werkzaamheden is vertraging ontstaan. Het onderzoek zal in mei 2013 gereed zijn.
Monitor arbeidsbeperkten en werk 2007–2010	47	2011	2012	Tweede Kamer, 33 000 XV, nr. 66
De Arbobalans 2011	44	2011	2012	Tweede Kamer, 33 000 XV, nr. 66
Zelfregulering van arbeidsomstandigheden	44	2011	2012	Tweede Kamer, 33 000 XV, nr. 66
Evaluatie informatiebepalingen pensioenwetgeving	45	2011	2011	Tweede Kamer, 33 110, nr. 1
Onderzoek evaluatie 2b PSW (deel 2)	45	2010	2011	Tweede Kamer, 29 544, nr. 342
Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid	42	–	–	Dit onderzoek is niet doorgegaan vanwege nieuwe beleidsontwikkelingen.
UWV monitor arbeidsparticipatie 2012	47	2011	2012	Tweede Kamer, 29 817, nr. 99
Evaluatie kinderen, armoede en sociale uitsluiting: • Langetermijneffect	46	2009	2011	Tweede Kamer, 24 515, nr. 205
• Nameting aantal kinderen	46	2010	2011	Tweede Kamer, 24 515, nr. 210
Kwaliteitsverbetering schuldhulpverlening, evaluatie project en Spekman en Martijn-Ortega	46	2011	2012	Tweede Kamer, 33 000XV, nr. 66
Monitor betalingsachterstanden, meting 2011	46	2012	2012	Tweede Kamer, 33 000XV, nr. 66

BIJLAGE 4 INHUUR EXTERNEN

Het kabinet heeft de ambitie om te komen tot een beheersing van de uitgaven externe inhuur. Vanaf 2011 geldt als norm voor externe inhuur 10% van de personele uitgaven (motie Roemer).

Tabel B4.1 Uitgaven voor inkoop van adviseurs en tijdelijk personeel (x € 1.000)	
	2012
Interim-management	95
Organisatie- en formatieadvies	54
Beleidsadvies	207
Communicatieadvies	357
Totaal beleidsgevoelig	713
Juridisch advies	36
Advisering opdrachtgevers automatisering	1.368
Accountancy, financiële en administratieve organisatie	2.760
Totaal (beleid)ondersteunend	4.164
Uitzendkrachten (formatie en piek)	1.017
Totaal ondersteuning bedrijfsvoering	1.017
Totaal uitgaven inhuur externen	5.894

Bron: SZW, financiële administratie

Bij SZW zijn het afgelopen jaar de uitgaven voor externe inhuur afgenomen.

In 2012 bedroeg het totaal van de personele uitgaven € 173,0 miljoen. Dit is de som van personele uitgaven (€ 167,1 miljoen) en de uitgaven externe inhuur (€ 5,9 miljoen). Het percentage externe inhuur komt hiermee in 2012 op 3,4. In 2011 was dit percentage 4,5.

Rapportage overschrijding maximumuurtarief externe inhuur

Vanaf 2011 geldt dat ministeries rapporteren over het maximumuurtarief buiten de mantelcontracten om (motie De Pater – Van der Meer). Het maximumuurtarief vormt een aanvulling op het sturingsinstrumentarium externe inhuur (de procentuele uitgavennorm).

Tabel B4.2 Inhuur externen buiten mantelcontracten	
	2012
Aantal overschrijdingen maximum uurtarief	0

Bron: SZW administratie

SZW heeft in 2012 buiten de mantelcontracten om geen externe krachten ingehuurd boven het afgesproken maximumuurtarief van € 225 (exclusief BTW).

BIJLAGE 5 SZA-KADER EN SOCIALE FONDSEN

5.1 Inleiding

Deze bijlage geeft een totaaloverzicht van de uitgaven in de budgetdiscipline sociale zekerheid en arbeidsmarkt (SZA) en de exploitatiesaldi en vermogensposities van de sociale fondsen. In paragraaf 2 wordt de opbouw van de totale uitgaven in het SZA-kader weergegeven in het jaar 2012, onderverdeeld naar begrotings- en premiegefinancierde uitgaven. Deze totaalstelling geeft een aansluiting bij de uitgaven in de begrotingsartikelen. Tevens worden de uitgavenmutaties die zijn opgetreden sinds de begroting 2012 gegroepeerd weergegeven, waarbij eveneens een toetsing van de SZA-uitgaven aan de ijklijn van het SZA-kader aan bod komt. In paragraaf 3 worden de exploitatiesaldi en vermogens van de sociale fondsen toegelicht.

De bijlage is uitsluitend bedoeld als achtergrondinformatie bij het jaarverslag. De daadwerkelijke verantwoording van uitgaven en inkomsten gebeurt in de voorliggende artikelen en in de jaarverslagen van UWV en SVB.

Overzicht en aansluiting bij
jaarverslag

5.2 Uitgaven SZA-kader 2012

De uitgaven in het SZA-kader bestaan uit begrotingsgefinancierde uitgaven (€ 31,9 miljard) en premiegefinancierde uitgaven (€ 50,9 miljard). Op de totaalstelling van beide (€ 82,8 miljard) moet echter nog een aantal correcties worden toegepast, omdat de sociale fondsen voor een deel worden gevuld uit begrotingsmiddelen. Deze zogeheten rijksbijdragen worden verantwoord op artikel 51 van het jaarverslag. Dit betreft hoofdzakelijk een bijdrage aan het Ouderdomsfonds (€ 7,4 miljard in 2012). Omdat de opbrengsten van de AOW-premie onvoldoende zijn om de uitgaven te dekken, vindt er jaarlijks een bijdrage uit de algemene middelen plaats. De bijstelling ten opzichte van de begroting wordt voornamelijk verklaard door hogere rijksbijdrage aan het Ouderdomsfonds.

De apparaatsuitgaven en enkele andere uitgaven behoren niet tot het SZA-kader maar tot het kader rijksbegroting in enge zin. Deze uitgaven worden daarom net als de ontvangsten⁴⁰ op de totaalstelling in mindering gebracht. De totale uitgaven in het SZA-kader komen daarmee in 2012 uit op € 69,9 miljard.

⁴⁰ De ontvangsten van de begrotingsartikelen in het SZA-kader (€ 1.067 miljoen) wijken af van de totale artikelontvangsten in het taartdiagram aan het begin van dit jaarverslag (€ 2.103 miljoen). In het taartdiagram zijn ook de artikelontvangsten die betrekking hebben op de budgetdiscipline rijksbegroting in enge zin en de niet kaderrelevante ontvangsten meegenomen.

Tabel B5.1 SZA-uitgaven 2012 (x € 1 mln)			
	Begroting 2012	Realisatie 2012	Verschil 2012
Totaal begrotingsgefinancierde uitgaven	31.333	31.898	565
Totaal premiegefinancierde uitgaven	50.464	50.890	426
A. Totaal artikelen	81.798	82.788	991
-/- 1. Correctie dubbel telling rijksbijdragen	10.789	11.205	416
-/- 2. Uitgaven Rijksbegroting eng	267	321	54
-/- 3. Ontvangsten	1.067	1.361	294
<i>waarvan begrotingsgefinancierd</i>	<i>790</i>	<i>1.062</i>	<i>272</i>
<i>waarvan premiegefinancierd</i>	<i>277</i>	<i>299</i>	<i>22</i>
+ 4. Bijzondere uitgaven	0	0	0
-/- 5. Stimuleringspakketten	0	0	0
Totale uitgaven	69.675	69.901	226
B. Totale uitgaven (A – 1 – 2 – 3 + 4 – 5)	69.675	69.901	226

Bron: SZW, financiële administratie

Uitgavenontwikkeling

Uit tabel B5.1 blijkt dat de totale uitgaven onder het SZA-kader € 0,2 miljard hoger zijn uitgevallen dan voorzien bij begroting 2012.

Dit wordt grotendeels verklaard door macro-economische bijstellingen op de WW en bijstand. Het beroep op deze regelingen is gestegen als gevolg van de tegenvallende economische situatie en de oplopende werkloosheid. Daar tegenover staan lagere uitgaven bij onder andere de kinderopvangtoeslag en ZW/WAZO. De lagere uitgaven aan de kinderopvang worden voornamelijk verklaard door een lager gebruik in 2012 dan bij de begroting geraamd. Mogelijke oorzaken van deze daling zijn een sneller optredend en/of hoger gedragseffect en de economische situatie in 2012. De overige uitgaven zijn € 0,3 miljard lager dan begroot. Dit wordt voor € 0,1 miljard verklaard doordat de beleidsondersteunende budgetten van het SZA-kader zijn verplaatst naar het kader RBG-eng. Daarnaast is het artikel onvoorzien met € 0,1 miljard gedaald (zie artikel 99 voor toelichting).

In tabel B5.2 is voor de onderverdeling van de uitgaven aangesloten bij de presentatie in de begroting 2012. De uitgaven van de begroting 2012 zijn omgerekend naar prijzen 2012 zodat een goede vergelijking tussen voorziene en de gerealiseerde uitgaven kan worden gemaakt.

Tabel B5.2 Uitgaven SZA-kader 2010–2012 (x € 1 mln)					
	Realisatie 2010	Realisatie 2011	Realisatie 2012	Begroting 2012	Verschil 2012
WW-uitgaven (werkloosheid)	5.138	4.647	5.503	4.846	657
WWB-uitgaven (bijstand)	4.043	4.121	4.855	4.402	454
WAO/WIA/WAZ/Wajong-uitgaven (arbeidsongeschiktheid)	12.594	12.970	11.834	11.829	5
ZW/WAZO-uitgaven (vangnet ziekte+zwangerschap)	2.906	2.984	2.990	3.092	- 102
Anw-uitgaven (nabestaanden en (half)wezen)	1.110	1.008	878	888	- 10
AOW-uitgaven (ouderdom)	29.919	30.606	31.534	31.614	- 80
Re-integratieuitgaven UWV	1.067	965	659	683	- 23
Re-integratiebudget gemeenten ¹	3.350	3.035	3.095	3.126	- 31
Kinderopvangtoeslag	0	2.771	2.306	2.586	- 280
Kindregelingen (AKW/WKB/TOG)	143	4.446	4.233	4.279	- 46
MKOB (tegemoetkoming oudere belastingplichtigen)	1	627	1.124	1.129	- 5
Overige uitgaven	832	903	890	1.203	- 312
Totaal SZA-uitgaven (x € 1 mln)	61.104	69.085	69.901	69.675	226
Totaal SZA-uitgaven (in % bbp)	10,4	11,5	11,6	11,2	-

¹ Hier zijn de netto uitgaven aan Wsw en het flexibel re-integratiebudget bij elkaar geteld.

Bron: SZW, financiële administratie

Toetsing aan ijklijn

In tabel B5.3 is een overzicht gegeven van de mutaties die zijn opgetreden sinds vaststelling van de begroting 2012. De uitgaven in het SZA-kader zijn afgezet tegen de ijklijn. Uit de vergelijking blijkt dat over het jaar 2012 sprake is van een overschrijding van de ijklijn met € 0,1 miljard.

De ijklijn is in 2012 met 0,1 miljard verhoogd. De gerealiseerde SZA-uitgaven zijn € 0,2 miljard hoger uitgevallen dan in de begroting 2012 was opgenomen. Deze overschrijding is een saldo van een aantal mee- en tegenvallers, kasschuiven en bijstellingen bij overig beleid.

Samen leiden deze mutaties tot een nieuwe kadertoetsing waarbij zich een tekort in het SZA-kader voordoet van € 0,1 miljard.

Tabel B5.3 Bijstelling SZA-uitgaven sinds Begroting 2012

	SZA-uitgaven (x € 1 mld)
Totale SZA-uitgaven	69,9
IJKlijn SZA-uitgaven	69,8
Over / onderschrijding ijklijn SZA realisatie	0,1
Stand SZA-uitgaven bij begroting 2012	69,7
Mee- en tegenvallers	0,1
Kasschuiven	0,2
Overig beleid	- 0,1
Eindstand SZA-uitgaven 2012	69,9
Stand ijklijn bij begroting 2012	69,7
IJKlijnmutaties sinds begroting 2012	0,1
Eindstand ijklijn SZA-uitgaven 2012	69,8
Kadertoetsing (over / onderschrijding ijklijn) bij begroting 2012	0,0
Kadertoetsing (over / onderschrijding ijklijn) eindstand	0,1

Bron: SZW, financiële administratie en ministerie van Financiën

Ontvangsten en exploitatiesaldo

5.3 Sociale fondsen 2012

Een groot deel van de uitgaven in het SZA-kader loopt via de sociale fondsen. In tabel B5.4 en tabel B5.5 zijn de exploitatiesaldi van de sociale fondsen weergegeven. Het exploitatiesaldo is het verschil tussen de ontvangsten en de uitgaven van een fonds. Naast de premieontvangsten behoren ook de rijksbijdragen en de rentebaten tot de inkomsten van een fonds. De uitgaven bestaan naast de uitkeringen voornamelijk uit uitvoeringskosten. Daarnaast vinden tussen de fondsen onderlinge betalingen plaats. Het saldo tussen ontvangen en betaalde onderlinge betalingen is voor de sociale fondsen negatief, omdat er uit deze fondsen ook premies worden betaald voor de zorgverzekering van uitkeringsgerechtigden. Tegenover de negatieve saldi bij de sociale fondsen staan dus positieve saldi bij de zorgfondsen.

Het Ouderdomsfonds heeft in 2012 een negatief exploitatiesaldo. De rijksbijdrage AOW, die op basis van de CEP-raming van het CPB wordt vastgesteld, vult de ontvangsten van het fonds aan tot het benodigde exploitatiesaldo is bereikt. Dit exploitatiesaldo is nodig om het fondsvermogen te laten toenemen tot het normvermogen. Het negatieve exploitatiesaldo wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere ontvangsten (€ 0,8 miljard). De gerealiseerde uitgaven zijn ongeveer gelijk aan de begroting 2012.

Het exploitatiesaldo in het nabestaandenfonds is nagenoeg gelijk aan de raming bij de begroting 2012.

Tabel B5.4 Overzicht sociale verzekeringen SVB 2012 (x € 1 mln)				
	AOW		Anw	
	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
Premies	21.897	22.398	1.453	1.484
Bijdragen van het rijk	10.396	9.044	84	84
Ontvangen onderlinge betalingen	0	0	0	0
Saldo Interest	-5	6	47	25
Totaal Ontvangsten	32.289	31.448	1.584	1.592
Uitkeringen/ Verstrekingen	31.472	31.415	868	859
Uitvoeringskosten	141	119	20	19
Betaalde onderlinge betalingen	0	0	60	58
Totaal Uitgaven	31.614	31.534	948	937
Exploitatiesaldo	675	- 86	636	656

Bron: SZW, financiële administratie en CPB, Centraal Economisch Plan

De (geïntegreerde) arbeidsongeschiktheidsfondsen laten zoals verwacht een exploitatieoverschot zien. Het overschot is groter dan verwacht. Dit wordt veroorzaakt door hogere ontvangsten en lagere uitgaven dan bij de begroting 2012 geraamd.

Het exploitatiesaldo van de geïntegreerde werkloosheidsfondsen, bestaande uit het Algemeen Werkloosheidsfonds (AWf), de sectorfondsen (Sfn) en het Uitvoeringsfonds voor de Overheid (Ufo) is € 0,7 miljard lager dan bij begroting 2012 geraamd. Dit wordt voornamelijk verklaard door hogere WW-uitkeringslasten.

Tabel B5.5 Overzicht sociale verzekeringen UWV 2012 (x € 1 mln)				
	WAO		WW	
	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
Premies	9.551	9.514	7.106	7.059
Bijdragen van het rijk	308	312	420	327
Ontvangen onderlinge betalingen	835	841	550	551
Saldo Interest	42	50	- 217	- 90
Totaal Ontvangsten	10.737	10.717	7.860	7.848
Uitkeringen/ Verstrekingen	8.533	8.362	7.805	8.606
Uitvoeringskosten	541	427	993	814
Betaalde onderlinge betalingen	1.233	1.181	1.300	1.381
Totaal Uitgaven	10.307	9.970	10.098	10.801
Exploitatiesaldo	430	747	- 2.238	- 2.953

Bron: SZW, financiële administratie en CPB, Centraal Economisch Plan

Vermogenspositie

In tabel B5.6 worden de vermogensposities van de vier sociale fondsen weergegeven. Hierbij zijn wederom de arbeidsongeschiktheidsfondsen en de werkloosheidsfondsen geïntegreerd weergegeven. Het aanwezige vermogen neemt jaarlijks toe of af met het exploitatiesaldo (zie tabellen B5.4 en B5.5).

De sociale fondsen hebben ultimo 2012 een gezamenlijk vermogen van € 2,8 miljard. Dit is € 0,2 miljard hoger dan begroot.

De cijfers in deze bijlage zijn gebaseerd op informatie van het CPB (Centraal Economisch Plan 2013) en sluiten niet aan op de jaarverslagen van UWV en SVB. De reden hiervoor is dat SZW een ander boekhoud-

stelsel (kas-verplichtingenstelsel) voert dan UWV en SVB (batenlastenstelsel). Deze toelichting geldt ook voor de genoemde premieontvangsten in tabel B5.4 en B5.5 in deze bijlage.

Tabel B5.6 Vermogens sociale fondsen ultimo 2011 en 2012 (x € 1 mln)					
Regeling	Feitelijk vermogen ultimo 2011	Exploitatiesaldo 2012	Feitelijk vermogen ultimo 2012		
			Realisatie	Begroting	
AOW	1.299	- 86	1.213	1.408	
Anw	1.616	656	2.272	2.242	
WAO	3.085	747	3.832	3.309	
WW	- 1.602	- 2.953	- 4.555	- 4.369	
Totaal sociale fondsen	4.398	- 1.636	2.761	2.590	

Bron: SZW, financiële administratie en CPB, Centraal Economisch Plan 2013

BIJLAGE 6 LIJST VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN

AD	Algemene doelstelling
ADR	Auditdienst Rijk
AFM	Autoriteit Financiële Markten
AGSZW	Agentschap SZW
AIO	Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
Anw	Algemene Nabestaandenwet
Aof	Arbeidsongeschiktheidsfonds
AOV	Algemene Ouderdomsverzekering Caribisch Nederland
AOW	Algemene Ouderdomswet
Arbo	Arbeidsomstandigheden
avv	Algemeen verbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AWf	Algemeen Werkloosheidsfonds
AWW	Algemene Weduwen- en Wezenverzekering Caribisch Nederland
bbp	bruto binnenlands product
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BIA	Beperking inkomensgevolgen arbeidsongeschiktheidscriteria
BIKK	Bijdragen in de kosten van heffingskortingen
BKK	Bureau Kwaliteit Kinderopvang
BKWI	Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen
BOInK	Belangenvereniging van ouders in de Kinderopvang
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
BSO	Buitenschoolse opvang
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BVG	Bedrijfsverzamelgebouwen
BW	Burgerlijk Wetboek
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal Economisch Plan
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau
CPB	Centraal Planbureau
Divosa	Vereniging van directeurs van gemeentelijke sociale diensten
DNB	De Nederlandsche Bank
EBB	Enquête Beroepsbevolking
EC	Europese Commissie
EL&I	Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
EMU	Economische en Monetaire Unie
EOR	Europese ondernemingsraad
EQUAL	Transnationaal programma van de Europese Unie gericht op het creëren van gelijke kansen en het bestrijden van discriminatie op de arbeidsmarkt
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EVC	Erkenning van Verworven Competenties
EVP	Ervaringsprofiel

fte	fulltime equivalent (=voltijdbaan)
FTK	Financieel Toetsingskader
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
HIS	Haagse Inkoop Samenwerking
IAU	Incidentele aanvullende uitkering
IB	Inlichtingenbureau
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
ID-banen	Instroom, doorstroombanen
ILO	International Labour Organization
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IOW	Inkomensvoorziening oudere werklozen
IPW	Innovatie Programma Werk en bijstand
IVA	Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsongeschikten
IWI	Inspectie Werk en Inkomen
KO	Kinderopvang
KOT	Kinderopvangtoeslag
LBB	Leeftijdsbewust Beleid
MAU	Meerjarige aanvullende uitkering
MEV	Macro-Economische Verkenning
mkb	midden- en kleinbedrijf
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MKOB	Mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming voor oudere belastingplichtigen
NEA	Nationale enquête arbeidsomstandigheden
Nug	Niet-uitkeringsgerechtigde
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OD	Operationele doelstelling
OM	Openbaar Ministerie
OOP	Out of pocket kosten
Opf	Ondernemingspensioenfondsen
OR	Ondernemingsraad
PSW	Pensioen- en Spaarfondswet
RCN	Rijksdienst Caribisch Nederland unit Sociale Zaken
RHB	Rijkshoofdboekhouding
ri&e	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RSP	Regeling Schoonmaakdiensten Particulieren
RWI	Raad voor Werk en Inkomen
RWT	Rechtspersoon met een wettelijke taak
SCP	Sociaal en Cultureel Planbureau
SER	Sociaal Economische Raad
Sisa	Single information, single audit
SPW	Sociaal Pedagogisch Werk
STA	Subsidieregeling Stimulering Totstandkoming Arbocatalogi
SUWI	Structuur Uitvoering Werk en Inkomen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
Sw-bedrijven	Sociale werkvoorzieningsbedrijven
SZA	Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TAS	Regeling Tegemoetkoming asbestslachtoffers
TK	Tweede Kamer

TNO	Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderwijs
TOG	Tegemoetkoming Onderhoudskosten thuiswonende gehandicapte kinderen
Tri	Tijdelijke regeling inkomensgevolgen herbeoordeelde arbeidsongeschikten
TW	Toeslagenwet
TWV	Tewerkstellingsvergunning
Ufo	Uitvoeringsfonds voor de overheid
UFR	Ultimate Forward Rate
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Vazalo	Voorzieningen arbeid en zorg alleenstaande ouders
Vmbo	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
Wajong	Wet Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WAMIL	Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Militairen
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAV	Wet Arbeid Vreemdelingen
WAZ	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WAZO	Wet arbeid en zorg
Wfsv	Wet financiering sociale verzekeringen
WGA	Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WIJ	Wet investeren in jongeren
WKB	Wet op het Kindgebonden Budget
Wko	Wet kinderopvang en kwaliteitseisen kleuterspeelzalen
WML	Wet Minimumloon en minimumvakantiebijslag
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNV	Werken naar Vermogen
WOR	Wet op de ondernemingsraden
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WTV	Werktijdverkorting
WVA	Wet Vermindering Afdracht Loonbelasting en Premie Volksverzekeringen
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWIK	Wet Werk en Inkomen Kunstenaars
ZBO	Zelfstandige Bestuursorgaan
ZEZ	Regeling Zelfstandigen en zwangeren
Zvw	Zorgverzekeringwet
ZW	Ziektewet
zzp'er	zelfstandige zonder personeel

Rijksjaarverslag 2012

xv Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Aangeboden aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal door de minister van Financiën.

Zetwerk en begeleiding

Sdu Uitgevers
afdeling Traffic
e-mail traffic@sdu.nl

Drukwerk

DeltaHage Grafische Dienstverlening

Vormgeving omslag

Studio Dumbar

Uitgave

Sdu Uitgevers

Bestelling

Sdu Klantenservice
Telefoon (070) 378 98 80
Fax (070) 378 97 83
e-mail sdu@sdu.nl
Internet www.sdu.nl
of via de boekhandel

Order

ISBN 9789012578110
NUR 823

www.rijksbegroting.nl

Sdu UITGEVERS

ISBN 978-90-1257-811-0

9 789012578110